

Riksdagens protokoll

2012/13:14

Tisdagen den 23 oktober

Kl. 13.00 – 15.50
18.00 – 19.55

Protokoll
2012/13:14

1 § Information från regeringen om Europeiska rådets möte den 18 och 19 oktober

*Information från
regeringen*

Anf. 1 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M):

Herr talman! Europeiska rådet möttes den 18 och 19 oktober för att fortsatt diskutera den ekonomiska situationen i Europa och vilka åtgärder som bör vidtas på kort och lång sikt för att återskapa tillväxt och sysselsättning. I fokus för diskussionerna stod kommissionens förslag om en gemensam banktillsyn, förslag som finns om ytterligare ekonomisk och finanspolitisk integration samt uppföljning av den tillväxtpakt som beslutades om i juni. Vid mötet diskuterades också EU:s förbindelser med Kina, och slutsatser antogs om situationen i Syrien, Iran och Mali.

Herr talman! Från svensk sida välkomnar vi att en stor del av toppmötes slutsatserna handlar om tillväxtfrämjande åtgärder. De åtstramningsprogram som nu genomförs i många länder behöver kompletteras med reformer som skapar tillväxt. Europeiska rådet stämde av de framtida stegen som har gjorts vad gäller kapitalförstärkning av Europeiska investeringsbanken, omprogrammering av strukturfonderna och projektobligationernas pilotfas. Avsikten är att dessa investeringar tillsammans ska resultera i ett finansiellt tillväxtpaket på 120 miljarder euro.

Toppmötet underströk också vikten av den inre marknaden och noterade att kommissionen nyligen har presenterat nya förslag på området – den så kallade andra inre marknadsakten. Från svensk sida välkomnar vi detta särskilt. Det är lätt att ta den inre marknaden och dess betydelse för tillväxt och sysselsättning för given. Men vi får inte glömma bort de betydande positiva effekter som den 20-åriga inre marknaden redan har givit oss. Man räknar med att runt 3 miljoner arbetstillfällen har skapats sedan 1992, och detta bara till följd av den inre marknads framväxt. Under samma period har handeln mellan EU:s medlemsländer ökat mer än tre gånger.

I dokumentet lyfts också bland annat fram betydelsen för ökad tillväxt av forskning och utveckling samt av förverkligandet av EU 2020-strategin och den så kallade europeiska terminen. Denna innehåller som bekant länderspecifika rekommendationer om vilka reformer som medlemsländerna bör vidta för att främja tillväxt och sysselsättning. Från svensk sida vill vi framhålla hur avgörande dessa nationella reformer är för att skapa ett mer konkurrenskraftigt Europa, bland annat genom bättre fungerande arbetsmarknader, välfärdssystem som belönar arbete, bättre

utbildningssystem och effektivare statliga sektorer genom vilka Europa skulle kunna ta upp konkurrensen med tillväxtekonomierna i Asien, Latinamerika och Afrika.

Herr talman! Inför toppmötet har de fyra presidenterna, det vill säga kommissionens ordförande Barroso, ordföranden för Europeiska rådet Van Rompuy, eurogruppens ordförande Juncker och ECB:s ordförande Draghi lagt fram en delrapport om en ”genuin ekonomisk och monetär union”. Förslag läggs fram inom fyra områden: för det första ett integrerat finansiellt ramverk, för det andra ett integrerat ramverk för budgetpolitik, för det tredje ett integrerat ekonomisk-politiskt ramverk och för det fjärde demokratisk legitimitet och ansvarighet.

Förslaget om ett integrerat finansiellt ramverk och mer specifikt kommissionens förslag om en gemensam banktillsyn var det som stod i fokus för torsdagskvällens och nattens diskussioner. En stor del av diskussionerna handlade om hur snabbt denna tillsyn kunde komma på plats. Flera länder, bland annat Sverige, har understrukit att det är viktigare att satsa på kvalitet vid tillsynen än att stressa fram beslutet.

Från svensk sida har vi pekat på ett antal frågor som vi vill ha besvarade innan vi kan ta ställning till ett svenskt deltagande. Den kanske viktigaste frågan rör vad som händer om den gemensamma tillsynen identifierar en bank med problem och om denna bank behöver rekapitaliseras. Vem ska då betala? Jag har klargjort att varken svenska skattebetalare eller svenska banker ska kunna hållas betalningsansvariga för bankers skulder i andra länder.

Vi har också frågor som rör de regler som den nya tillsynsmyndigheten ska tillämpa. Till exempel vill vi i Sverige kunna ha högre kapitaltäckningskrav på våra svenska banker än de miniminivåer som har överenskommit inom det som kallas för Basel III – detta för att Sverige har en större finanssektor än flertalet andra europeiska länder. Vi behöver därför också ha större säkerhetsmarginaler.

Slutligen har vi flera frågor som gäller inflytande dels inom den nya gemensamma tillsynsmekanismen, dels inom den existerande European Banking Authority, alltså EBA. Rättigheter och skyldigheter för icke eurozonländer, vare sig de deltar i den nya tillsynsmyndigheten eller inte, måste hanteras på ett balanserat och rättvist sätt.

Herr talman! Toppmötet kunde till slut enas om målsättningen att framförhandla ett rättsligt ramverk till den 1 januari 2013. Det operationella förverkligandet av detta ramverk kommer dock att genomföras först under 2013.

Vi enades också om att den gemensamma tillsynen ska vara öppen för alla medlemsländer som vill delta och att behandling och representation för euroländer och icke-euroländer måste vara rättvis. Beslut och röstningsregler inom ramen för den existerande europeiska bankmyndigheten, EBA, måste också justeras för att säkerställa att beslutsfattandet inom ramen för den inre marknaden sker på ett icke-diskriminerande och effektivt sätt.

Vad gäller frågan om direkt rekapitalisering av banker via ESM, den europeiska stabilitetsmekanismen för finansiellt stöd, upprepades eurozonens uttalande från i juni. Detta betyder att en sådan möjlighet till rekapitalisering ska kunna finnas först när en effektiv gemensam tillsynsmyndighet har inrättats. Toppmötet gick vid detta möte inte in mer i

detalj om hur en gemensam tillsynsmyndighet ska fungera. Det betyder att de tre krav som vi från svensk sida har ställt för att överväga svenskt deltagande kommer att diskuteras utförligare längre fram i förhandlingsprocessen. Vi kommer att återkomma till riksdagen för ställningstagande när fler detaljer om den gemensamma tillsynsmyndigheten finns.

Herr talman! De fyra presidenternas rapport innehåller långtgående förslag också på en rad andra områden. Många medlemsländer uttryckte vid mötet tveksamheter i fråga om de olika förslagen i rapporten. De önskade mer information innan beslut om vägen framåt fattas.

Flera länder menar att i stället för att nu diskutera ytterligare fördjupning borde fokus ligga på genomförandet av de instrument som man redan har beslutat om eller som har varit på väg att inrättas. Exempel är förstärkning av stabilitets- och tillväxtpakten och genomförandet av finanspakten. Från svensk sida delar vi synen i denna analys. På två områden gavs konkreta uppdrag att utveckla de förslag som tagits fram i rapporten. Båda områdena gäller endast euroländerna. Det första handlar om att undersöka ytterligare mekanismer inklusive vad som kallas för fiskal kapacitet för att uppnå ett mer integrerat budgetärt ramverk. Det andra förslaget, som ska undersökas noggrannare, rör tankarna om individuella kontrakt mellan medlemsländerna och EU:s institutioner vad gäller de reformer som länderna avser att vidta.

Konsultationer med medlemsländerna kommer nu att fortsätta. På grundval av dessa ska en detaljerad färdplan presenteras inför toppmötet i december.

Herr talman! Europeiska rådet diskuterade även relationerna till Kina, då landet ju är en av EU:s strategiska partner. Det fanns bred enighet om vikten av att agera enigt och samordnat för att kunna vinna bättre gehör för EU:s värderingar och intressen. Det handlar till exempel om att möjliggöra ökad handel och investeringar genom att minska handelshindren, men också om att föra fram EU:s förväntningar på ökad respekt för mänskliga rättigheter.

Den höga representanten Catherine Ashton och kommissionen gavs i uppdrag att utarbeta ett tankepapper om EU–Kina-relationen som en förberedelse inför nästa toppmöte med Kina, som kommer att äga rum nästa år.

Europeiska rådet skickade också ett antal budskap om sin syn på utvecklingen i Syrien, Iran och Mali som är i linje med de slutsatser som antogs av EU:s utrikesministrar i början av förra veckan. Toppmötet uttryckte stark oro över den allvarligt försämrade utvecklingen i Syrien och bekräftade de skärpta sanktioner som har antagits mot Assadregimen och dess anhängare. Vi uttryckte också fördjupad oro över Irans kärntekniska program samtidigt som man bekräftade de skärpta sanktioner som beslutats om. Likaså framhöll vi en allvarlig oro över den politiska, säkerhetsmässiga och humanitära krisen i Mali samt talade för EU:s beredskap att bistå Mali i återgången till en demokratisk ordning.

Herr talman! Med detta är jag redo för kammarens kommentarer och frågor.

Anf. 2 MARIE GRANLUND (S):

Herr talman! Tack för redogörelsen, statsministern! Toppmötet förra veckan innehöll positiva saker som statsministern har varit inne på, det

vill säga hur den inre marknaden ska fördjupas. När tiden är ganska kort är det vår uppgift att lyfta upp de farhågor vi har och de saker som vi kan vara mycket tveksamma inför.

Inför Europeiska rådet uttryckte vi socialdemokrater att vi är mycket oroliga för att delar av EU, EU-17, går i en mycket mer federal riktning. Dessutom finns det andra länder som ställer sig nästan helt vid sidan av, som Storbritannien. Min fråga är hur statsministern ser på detta. Drev statsministern frågan att det är mycket viktigt att hålla ihop EU-27 eftersom vi alla är en del av den inre marknaden och vi alla påverkas av det ekonomiska moras som nu föreligger?

Förslaget om en bankunion var det mest konkreta, även om det inte var speciellt konkret, som diskuterades. Vi har ställt tre krav som jag uppfattar att också regeringen ställer sig bakom. När statsministern återigen får ordet skulle jag vilja att han fördjupar sig lite i vad han egentligen tror är möjligt att driva igenom för svensk del och våra möjligheter att därmed vara med i en bankunion.

Som vanligt när man ska fatta beslut om stora frågor på EU-nivå är vice statsministern ute i tidningsartiklar och säger saker som många gånger inte överensstämmer med det som statsministern ger uttryck för. Så var det också den här gången när vice statsministern sade att han tycker att vi ska delta fullt ut i bankunionen. Jag undrar hur den här splittringen som finns inom regeringen påverkar våra möjligheter till inflytande.

Anf. 3 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M):

Herr talman! Jag vill understryka att jag företräder hela regeringen både i de förhandlingar jag genomför för svensk räkning i Bryssel och i denna återrapportering.

Marie Granlund påpekar att det finns tendenser till delning mellan de 17 länder som har euron som valuta och EU-27. Låt oss konstatera att senare års hantering av finanskris och fördjupade problem med offentliga finanser har lett till flera förslag till fördjupning som begränsas till eurozonen, alltså till de 17. Eftersom det svenska folket 2003 fattade beslut om att vi inte ska ha euron som valuta väcker det frågor om hur ett land med en annan valuta ska förhålla sig till de olika delar som sker i form av en fördjupning. Det är inte en fråga som växer bara i vårt land, utan det gäller också i alla de andra länderna.

Vi framför som en synpunkt värdet av att hålla ihop EU-27 bland annat för att, precis som Marie Granlund påpekar, försvara värdet och fördjupningen av den inre marknaden. Men det finns också sådant som vi har anledning att vara mer försiktiga med eftersom en mycket viktig drivkraft, åtminstone för somliga inom EU, är att i den fördjupning som ska ske också börja betrakta historiska skulder som gemensamma, det vill säga inte längre bara som nationella, och att risker eller problem som finns kopplade till nationella i dag verksamma banksystem ska spridas ut över hela Europa. Sköter man inte detta rätt kommer vi att vakna en morgon och finna att svenska skattepengar och svenska banker helt plötsligt ska täcka underskott och förluster i andra länder.

Vårt första villkor var att så inte ska vara fallet. Eftersom vi inte har garantier fullt ut för att så inte ska ske är vi inte heller redo att ta ställning, och vi har tid att vänta så att vi vet att det blir rätt. I den delen har

de hört vad vi har sagt, precis som när det gäller vår vilja att ha högre kapitaltäckningskrav. Men där finns mer kvar att göra för att jag ska kunna säkerställa att de synpunkter vi har gemensamma också respekteras.

När det gäller den tredje punkten som vi nämnde, som Socialdemokraterna också tog upp och som gäller inflytande, syns det i toppmötes slutsatserna att man har lyssnat mer. Där finns det tydliga skrivningar, men när det gäller de två första behöver mer göras.

Anf. 4 MARIE GRANLUND (S):

Herr talman! Tack för svaret, statsministern! Jag tror att vi alla här förstår att EMU-länderna måste ha ett närmare samarbete för att reda upp den situation de befinner sig i. Men därtill tror jag att det finns många federalister som nu vädrar morgonluft och under täckmantel av krisen föreslår krav som man aldrig annars skulle få igenom. Man skulle inte ens föreslå sådant som en gemensam finansminister, en kommissionär som ska överpröva allt, två budgetar, en för eurozonen och en för oss andra, och så vidare. För oss som tycker att det är viktigt att vara med i Europeiska unionen är detta mycket oroande. Jag skulle vilja att statsministern i sitt nästa inlägg ännu mer utvecklade hur han agerar för att stävja detta.

Anf. 5 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M):

Herr talman! Låt oss vara tydliga med att det finns olika synpunkter runt om i Europa och också i vårt eget land på hur mycket av detta samarbete som ska fördjupas, var det är rätt och riktigt att ha ett starkt EU och var man möjligen kan ge ökat utrymme för det vi kallar subsidiaritet, det vill säga att andra relevanta beslutsnivåer träder in. Det är riktigt att det både i den EMU-rapport som presenteras av de fyra presidenterna och framför allt i en del av den debatt som har förts runt omkring de här toppmötena finns mer långtgående krav eller positioner som jag från svensk utgångspunkt har beskrivit som feltajmade och delvis oönskade av det enkla skälet att vi mer konkret måste hantera konkurrenskraftsproblem och utforma hur en sådan här finanstillsyn ska kunna komma på plats snarare än att diskutera stora hopp i samarbetet som inte korrelerar till de problem vi har att lösa. Jag är inte ensam om att ha framfört det. Det finns också andra som framför den synpunkten.

Låt mig till sist påminna om en sak, nämligen att den samhällsdebatt som finns inte alltid återspeglar det vi sedan de facto jobbar med och som kommer ut när samarbetet tar sig vidare. Det är oftast väsentligt mer handfast, mer verklighetsnära och inte lika storsvulstigt som orden som beskriver det ibland ger sken av.

Anf. 6 Andre vice talman ULF HOLM (MP):

Herr talman! Tack så mycket för återspeglningen, statsministern! Det var ett viktigt möte. Det fattades också flera viktiga beslut, inte minst gällande strategin 2020. Jag tycker att man inte får tappa fokus på de frågor som handlar om den ekonomiska utvecklingen. Som miljöpartist kan jag tycka att man borde lägga mer resurser på den gröna omställningen av hela Europa och göra investeringar för framtiden i detta. Det återspeglas tyvärr inte lika tydligt i slutsatserna som det har gjort tidi-

gare. Jag tycker att det är lite synd att EU tar av sig den ledartröja man tidigare har haft i klimatfrågorna. Jag hoppas att statsministern kan försöka ta på EU den ledartröjan vid ett senare tillfälle.

Den andra viktiga frågan var bankunionen och huruvida Sverige ska gå med på detta. Vi i Miljöpartiet är mycket kritiska till den här bankunionen och framför allt till att den stressas fram. Det nämnde också statsministern. När vi samrådde om detta förra veckan nämnde statsministern att han ville försöka få bort tidpunkten den 1 januari 2013. Tyvärr finns den fortfarande kvar. Jag betvivlar att man ska kunna vara klar med en rättslig ram på mindre än tre månader med tanke på alla de frågeställningar som finns. Detta underlättar inte heller en demokratisk debatt i parlamenten och bland allmänheten om hur de här frågorna ska lösas. Någonting måste göras. Miljöpartiet tycker också att EMU-länderna måste kunna få agera så att de kan lösa den kris som de befinner sig i, men frågan är om detta är rätt sätt.

Det saknas fortfarande svar från statsministern på frågan varför en union av dåliga banker är en bra lösning för Sverige att vara med i. Jag tror tvärtom att det skulle vara bättre att man saktade ned takten och hade en mer öppen process om de här viktiga frågorna i stället för att EU stressar fram ett dåligt beslut.

Anf. 7 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M):

Herr talman! Ulf Holm har ofta attityden, och det är möjligen förståeligt, att de möten vi inte har pratat klimat och miljö är förspilda och borde ha ägnats åt det. Det innebär inte att det inte finns styrmekanismer och saker som handlar om klimat- och miljöpolitik i EU:s sätt att styras och regleras. Det vet också Ulf Holm. Ett av 2020-målen är de tre 20-procentsmål som finns i EU:s klimatpolitik och som ska uppnås till 2020. Det gör att EU som grupp av länder är den enda del av världen som har legalt bindande reduktionsmål för att minska sin klimatpåverkan. Det finns ingen annan del av världen som har detta. Därför förstår jag inte riktigt det här pratet om ledartröjan. Jag förstår inte vem som har tagit över den om vi nu skulle ha tagit av oss den.

Det vi önskar är att fler länder underkastar sig den typ av bindande, legala ramverk eller överenskommelser som finns för att verkligen minska sina utsläpp. Men det gör man inte, och därför saknar världen i dag det globala svar vi skulle behöva. EU har möjligen satt exempel, men det följs inte tillräckligt mycket av andra.

Jag hade samma attityd på mötet som Ulf Holm ger uttryck för, det vill säga att det är bättre att se till att få kvalitet på detta och få svar på alla frågor än att ha bråttom. Därför kan jag inte heller återrapportera till Sveriges riksdag att jag har fått fullödiga svar på de tre krav som vi framförde från svensk position, och därför kan vi inte heller slutgiltigt utvärdera i dag om denna banktillsyn är tillräckligt bra för att fungera som den är tänkt och inte heller hur vi ska värdera den utifrån svenska förhållanden. Detta måste de fortsatta förhandlingarna ge vid handen innan vi slutgiltigt kan utvärdera det.

Jag tycker ändå att det var bra att det sades att större delen av 2013, som jag uppfattade det, kommer att användas till att faktiskt få det här systemet på plats. En del av kommissionens följdförslag när det gäller avvecklingshantering och insättningsgarantier är också anmälda i slutsat-

stexterna att de kommer att komma. Sedan, efter det, ska vi analysera och ta ställning med förankring i riksdagen till hur vi ska se på detta från svensk utgångspunkt.

Prot. 2012/13:14
23 oktober

*Information från
regeringen*

Anf. 8 Andre vice talman ULF HOLM (MP):

Herr talman! Tack, statsministern, för svaren! Jag tror att det är viktigt att man i det här läget tittar mer på tidtabellen, för det är ett komplext system när det gäller hur den här tillsynen ska se ut. Jag vet inte om statsministerns lite avvaktande svar kan bero på att ett av partierna, vice statsministern och EU-ministern deklarerar att de absolut tycker att vi ska vara med i bankunionen. Jag uppfattar att statsministern har en något mer realistisk och skeptisk inställning till bankunionen. Det tror jag är bra. Jag tror också att det är viktigt att trycka på att det inte får bli ett A-lag och ett B-lag, alltså euroländerna och resten av EU-länderna, som det uppstår en konflikt mellan. Det tror jag skulle vara väldigt olyckligt.

Jag tror att regeringen skulle kunna jobba mer för att få ihop like-minded-länder, alltså länder som tycker ungefär som Sverige. Tyskland har ju varit en av våra bundsförvanter när det gäller detta. Frågan är: Har vi fortfarande Tyskland med oss när det gäller vår kritiska hållning till en union för dåliga banker?

Anf. 9 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M):

Herr talman! Det finns två aspekter. Den ena är den givna tidsaspekten. Kommissionen säger: Låt oss införa en europeisk finanstillsyn från årsskiftet som täcker 6 000 banker i Europa! Då ställer somliga frågan: Är detta ens praktiskt möjligt? Förslagsställaren svarar delvis med att säga: Ja, men minns att det kanske inte innebär att den europeiska finanstillsynen får ansvar för alla 6 000 bankerna direkt. De får en sorts slutgiltigt ansvar, men det kan i flera fall handla om att en nationell finanstillsyn finns kvar, det vill säga att det måste balanseras mellan europeisk och nationell nivå. Detta måste möjligen också gradvis införas och sättas upp under större delen av nästa år. Det är de svar vi får, och i den delen har vi och Tyskland varit överens om att det är bättre att få det rätt och att det har god kvalitet än att man har för bråttom.

Den andra aspekten handlar mer om vad som händer med de länder som inte har euron som valuta, bland annat givet att det är Europeiska centralbanken, det vill säga eurozonens centralbank, som ska vara finanstillsynsmyndighet. Då kommer en del legala aspekter och en del följdfejder som är mer specifika för oss som har andra valutor än euron. Tyskland och andra lyssnar på vad vi säger, men slutgiltigt måste vi värdera det här utifrån våra egna förutsättningar. Och återigen, exakt de svaren finns inte för handen i dag, utan vi får återkomma.

Anf. 10 PEDER WACHTMEISTER (M):

Herr talman! Tack, statsministern, för åiterrapporten! Vi är ganska eniga i kammaren i de här frågorna, så jag ska inte trötta ut statsministern med att upprepa samma frågeställningar som vi har hört tidigare.

Jag vill följa upp den tanke som jag hade i förra veckan vid samrådet inför mötet. Vad är känslan när det gäller länderna som är utanför och innanför? Har vi närmast oss varandra? Är vi 27 eller är vi 17 och 10?

En av rubrikerna i rapporten är: *Fullbordande av EMU*. Då ser man framför sig ett konkret förslag som innebär att vi nu är färdiga. Läser man sedan alla de här punkterna är det som svensk svårt att förstå detta, antar jag, om man inte kan läsa mellan raderna. Det är väl också det som är svårigheten med att få den demokratiska processen genomförd.

Anf. 11 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M):

Herr talman! Vi kan förutsätta att 17 av medlemsländerna kommer att vara med i finanstillsynen och i det här fullbordandet av EMU. Ett land kommer att stå utanför, nämligen Storbritannien. När det gäller de övriga nio kommer den fortsatta diskussionen och utformningen att ge svaren. Det tror jag att vi kan förutsätta.

När det gäller fullbordandet av EMU får vi ofta i svensk debatt frågan: Ska vi gå med i EMU eller inte i framtiden? Då vill jag påpeka att Sverige *är* med i EMU, men svenska folket sade nej till att träda in i samarbetet med den gemensamma valutan. Man måste komma ihåg den här skillnaden. Vi har valt att inte ha euron som valuta, men vi är ändå med i det system som kallas den ekonomiska och monetära unionen. Det är därför som vi avger konvergensrapporter och håller på med återrapportering till Europeiska unionen.

När man säger ”fullbordande” länkar man det mycket till just euron som valuta. Det var därför jag nämnde att det fanns två förslag här, bland annat på en så kallad fiskal kapacitet som man tänker sig kopplad enbart till eurozonens länder. Den är inte färdigpreparerad. Hur stor den är kommer att vara betydelsefullt. De som har nämnt några summor säger i sammanhanget mycket mindre belopp än vad vi vanligtvis förknippar med EU:s budget.

Låt oss vara tydliga med att det handlar om länder som har euron som valuta och inte oss andra. Det är det man menar är fullbordandet, alltså ytterligare kapacitet som inte bara handlar om penningpolitik och gemensam valuta, utan också någon form av fiskal kapacitet. Den typen av fördjupning berör närmast dem som har euron som valuta.

Det är vad jag kan rapportera om läget just nu. Men inom gruppen av de övriga nio, där Sverige ju ingår, kommer diskussionerna att behöva fortgå. Vi kommer att behöva utvärdera vad det här till slut blir för typ av system och hur det kommer att påverka oss nationellt.

Till allt detta får vi återkomma, förmodligen dels inför december, dels in på nästa år.

Anf. 12 PEDER WACHTMEISTER (M):

Herr talman! Tack, statsministern, för svaret! Jag har en annan fråga. I dagens tidningar läser man om Spanien och de lokalval som har varit där. Nu finns det spekulationer om att Spanien kommer att be om ett stödpaket. Är det någonting som man diskuterade under de här dagarna?

Anf. 13 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M):

Herr talman! Det är väl ingen hemlighet att väldigt mycket av diskussionen har handlat om situationen i Spanien. Dels har det pekats ut ett troligt rekaptaliseringsbehov i storleksordningen 100 miljarder euro för det spanska banksystemet, dels har det spekulerats kring huruvida den spanska staten skulle behöva inkomma med en begäran om ett särskilt

stödpaket. Det måste vara spanjorerna och den spanska regeringen som till slut fattar det beslutet, men det bör noteras att den spanska statens ekonomiska problem även har en motsvarighet i att många av de spanska regionerna också har betydande ekonomiska problem.

Det som mest fanns för handen i den här diskussionen var att i förlängningen av en färdigupprättad finanstillsyn har eurozonens länder sagt att de kan tänka sig att möjliggöra rekapitalisering av banker direkt från ESM, alltså den gemensamma resursen som finns mellan eurozonens länder. I det hänseendet diskuterades Spanien, men inte när det gäller de här andra frågorna. Det är ingen idé att spekulera kring det, utan vi får helt enkelt följa vad man fattar för beslut i Spanien.

Anf. 14 JOHNNY SKALIN (SD):

Herr talman! Tack, statsministern, för återrapporteringen! För tydlighetens skull vill jag deklarerera att från Sverigedemokraternas sida är vi positiva till en ökad tillsyn och kontroll över våra banker. Vi inser naturligtvis att våra banker inte enbart är nationella utan att de också har en utomnationell exponering. Därför skulle vi också kunna tänka oss att vara positiva till ett icke överstatligt samarbetsavtal med andra stater för att tillgodose den svenska banktillsynen på ett fullgott sätt.

Om regeringen nu skulle ha samma uppfattning som vi har i den frågan, varför har regeringen då inte tagit ett sådant initiativ tidigare i stället för att ta diskussionen nu genom den europeiska unionen? Nu möter man den verklighet där ECB utgår från euroländerna och inte från Sverige och de andra länder som står utanför eurosamarbetet. Man möter en situation där det demokratiska underskottet i rådsslutsatserna är i det närmaste totalt och där ECB ska vara tillsynsmyndighet över svenska banker och svenska finansiella system.

Man möter också en situation med kapitaltäckningskrav där EU ska sätta agendan och deklarerera hur höga eller låga våra kapitaltäckningskrav ska vara. Där har Anders Borg dessutom redan gått med på det första kompromissförslaget eftersom vi fick den övervägande majoriteten av våra krav tillgodosedda.

Som Reinfeldt själv erkänt gör inte EU det här för att möta icke-euroländers problem. Min fråga är därför: Kommer Sverige att göra samma sak som England har aviserat och avstå från bankunionen? Kommer Sverige som motkrav för att inte blockera beslutet om en bankunion att kräva ett svenskt formellt undantag i EMU och det sista steget för att fullt ut gå med i eurosamarbetet?

Anf. 15 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M):

Herr talman! Min och regeringens attityd måste vara att det som vi nu diskuterar är påverkbart. Johnny Skalin beskriver saker som om de vore huggna i sten och att det bara är att anpassa sig. Hela idén med att vara medlem i Europeiska unionen är att använda sitt inflytande, att vara duktig på att förhandla och att få gehör för sina synpunkter. Därför förutsätter jag att de förslag som föreligger just är påverkbara. Utformandet är inte färdigt, svenska intressen är tydliga och framförda. Vad vi slutgiltigt ska göra för bedömning måste vi få återkomma till.

Jag vill påpeka att det i grunden finns en rätt logisk tanke i att man ändå prövar en gränsöverskridande finanstillsyn eftersom stora delar av

de finansiella rörelserna och företagen i dag är gränsöverskridande. Att bara isolera detta till en nationell tillsyn är lite grann gårdagens bank-system. Nu är också svenska banker gränsöverskridande. Titta på Nordea, vår största bank, den är svensk och finsk. Titta på de baltiska länderna, som bland annat beskriver att de har svenska banksystem. Vår finansiella industri finns inte bara i Sverige, den är gränsöverskridande och finns i andra länder.

Då kan det vara rätt att diskutera en finanstillsyn som följer med i de gränsöverskridande rörelserna. Men den måste meriteras av att den är kvalitativt bra och att den visar gehör för viktiga svenska ståndpunkter, bland annat när det gäller inflytandefrågorna, som Johnny Skalin var inne på. Det är precis detta vi säger. Om det ska vara ECB vill vi säkerställa att man också som ett icke-euroland har ett inflytande. Det måste uttolkas i hur man utformar rösträtsreglerna. Det har vi inte färdiga svar på för övrigt. Jag har inte heller återrapporterat eller begärt mandat i EU-nämnden för att föra in Sverige i denna finanstillsyn. Jag har återrapporterat om det arbete som pågår och viljan att delta och påverka. Sedan ska vi återkomma med våra ställningstaganden och analyser när det här är mer färdigt.

Anf. 16 JOHNNY SKALIN (SD):

Herr talman! Det gläder mig som nationell vän att det här inte är hugget i sten och att statsministern fortfarande är öppen för att diskutera de här frågorna. Det är inte riktigt så det har låtit när man har pratat med finansministern i EU-nämnden om den här frågan. Han säger att det viktiga är att kompromissa för att få de svenska kraven tillgodosedda.

Med anledning av att statsministern och finansministern uttalar sig på olika sätt i denna fråga skulle jag vilja höra om statsministern, som den yttersta representanten för regeringen, kommer att stå fast vid sina tre fastställda krav. Om de kraven inte tillgodoses, kommer man då att säga nej till bankunionen? Kan man få ett svar på det skulle jag vara glad.

Anf. 17 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M):

Herr talman! Återigen: I både min förankring i EU-nämnden och återrapporteringen företräder jag hela regeringen. Det är vår uppfattning, och den är förankrad i EU-nämnden, att utformningen av finanstillsynen är för oss förknippad med tre mycket viktiga krav. Vi vill inte att notan för andra länders banksystem i kris ska hamna hos svenska skattebetalare och svenska välskötta banker. Vi vill för det andra bli respekterade i vår vilja att ha högre kapitaltäckningskrav för vårt svenska bankväsen, och vi vill ha ett genuint inflytande om vi väljer att gå med. Beträffande den tredje punkten kan jag redan nu redovisa att det finns skrivningar, men de måste naturligtvis utformas i sina detaljer. När de gäller de övriga två har ni hört vad vi har sagt. Vi kommer att återrapportera om detta.

Detta är utgångspunkten för hur vi sedan värderar och tar ställning till hur Sverige ska förhålla sig, men där är vi inte ännu. Vi kommer möjligen tillbaka i december, men rimligen kommer det här att behöva prövas under nästa år.

Anf. 18 CARL B HAMILTON (FP):

Herr talman! Låt mig först göra en klagörande kommentar med anledning av några synpunkter som framförts tidigare här från oppositionen. För Folkpartiets del är målet för de här förhandlingarna att Sverige fullt ut ska kunna delta i en gemensam banktillsyn. Det förutsätter naturligtvis att de invändningar som vi har tillgodoses. För att vi ska kunna undersöka om de kan tillgodoses eller inte måste vi förhandla på ett effektivt och konstruktivt sätt. Så ligger det till.

Jag tror att det är viktigt att ha förhandlingsmålet klart för sig. Vet man inte vart man ska är det väldigt svårt att komma fram.

Jag har en fråga till statsministern som några redan har varit inne på. Det var intressant att samma dag som mötet började hade statsministern en artikel tillsammans med socialdemokraterna i Danmark. Danska och svenska socialdemokrater kanske tycker likadant – det ska bli intressant att se framöver. Men det inbjuder till en större fråga om vilka vänner vi har. Danmark uppenbarligen, Polen förefaller vara det, Tyskland har i långa stycken samma syn som vi i sammanhanget, även om tyskarna naturligtvis har en annan europeisk dagordning än vad vi har. Det vore intressant om statsministern kunde säga någonting om hur Sverige passar in i den här förhandlingssituationen. Vad är våra möjligheter? När jag läser och lyssnar på vad som skedde på mötet är mitt intryck att våra möjligheter i dag att komma fram och få våra invändningar tillgodosedda är bättre än de var tidigare, att vi kan vara lite mer optimistiska i dag.

Anf. 19 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M):

Herr talman! För att bygga ut reflexionen kring Danmark tycker jag att det är en poäng att en regering i Sverige som leds i form av en alliansregering med fyra partier på den borgerliga kanten skriver en artikel med regeringschefen i ett land som har en rödgrön regering. Det visar att det finns likartade synsätt även om det inte är exakt samma typ av regeringskonstellation. Jag vill anmäla ett mycket gott samarbetsklimat med den danska regeringen i det här fallet, och med en rad andra länder i den grupp av länder som finns i norra Europa, som Carl B Hamilton angav.

Det finns två typer av grundkonflikter här. Den ena gäller eurozonens 17 länder som nog hade för ögonen att tänka sig: Nu gör vi något som bara gäller oss. Sedan har de kunnat konstatera att det får genomslag även på andra, och om de andra är villiga att vara med får de nog lyssna till deras synpunkter.

Min uppfattning är att det gör man i större utsträckning nu.

Det finns en sådan delning, 17–10.

En annan delning, som vi ska vara klara över och som kommer att anmäla sig igen, är mellan de mycket problemtungda länder som önskar få avlastning med egna skulder och problem utifrån och de länder som förutsätts eller kan räknas ut vara på andra änden av ekvationen, det vill säga de länder som är tänkta att betala eller täcka andras skulder och problem. Det syns i den här diskussionen, och det kommer att synas i flerårsbudgetdiskussionen, där vi nu är på väg in i slutvarvet. Det är egentligen ingenting att hymla med, det är väl inget konstigt. Det är klart att ett djupt skuldtungt land tänker så här: Kan vi bara få alla att dela på våra skulder minskar marknadsstrycket i form av högre räntor på vårt land.

Men vi måste värdera utifrån våra utgångspunkter, och här har vi många länder som resonerar precis på samma sätt. Där måste vi hitta en balans. Det är därför vi är, precis som Carl B Hamilton anger, tydliga i våra krav. Vi tycker att vi får gehör, men slutgiltigt kan vi inte bedöma det här förrän jag kan redovisa att vi har kommit längre i förhandlingarna.

Anf. 20 CARL B HAMILTON (FP):

Herr talman! Jag skulle vilja ta upp frågan om Kina och det strategiska samarbetet med Kina. Sverige och Nederländerna deltog för några år sedan på EU-sidan i en ganska stark konflikt om vapenembargo mot Kina. Vårt argument mot att sälja vapen till Kina är att en diktatur ska vi inte sälja vapen till som sedan använder dessa vapen mot sin egen befolkning. Tyvärr tar en hel del EU-länder, typ Frankrike och Italien, lite lättare på den här typen av invändningar.

Min fråga till statsministern är: Kom frågan om vapenembargo mot Kina upp i sammanhanget? Avslutningsvis ska jag kanske betona att detta har betydelse för EU:s relationer med Förenta staterna eftersom de naturligtvis är helt emot att man skulle häva vapenembargot mot Kina. Var frågan uppe?

Anf. 21 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M):

Herr talman! Vid återkommande toppmöten tänker vi diskutera olika former av strategiska partnerskap. Denna diskussion gällde Kina. Det var inte någon särskilt lång diskussion om detta vapenembargo. Det finns som Carl B Hamilton påpekade en lång förtidshistoria med starka kopplingar till händelserna 1989.

Det som syns är en vilja att säga att vi bör agera mer samfällt. Den återkommande slutsatsen var att om vi ska kunna utöva påtryckningar eller lägga en grund för förbättringar i relationen med Kina mår Europa bra av att kunna agera mer samlat. Det är ett sätt att försöka möta något vi ibland har noterat: Bilateralt kan Kina eller andra som kommer till Europa finna att europeiska länder agerar på olika sätt och därmed driva isär Europa. På så sätt möter de ett försvagat Europa. Åtminstone i de samtal vi förde fanns full enighet om att det är precis det som blir resultatet. Men den enigheten måste finnas även den dagen det verkligen bränner till i olika frågor, så att man inte separerar huvudstäderna utan väljer gemensamma uttryck och ett gemensamt agerande.

Anf. 22 JENS HOLM (V):

Herr talman! Den ekonomiska kris som vi befinner oss i är en följd av att EU:s medlemsländer avreglerat och liberaliserat sina finansmarknader. Ofta har man gjort det som en direkt följd av konkreta krav från Bryssel. Det är också ett resultat av EMU, som gör att man bygger in stora asymmetrier mellan Europas ekonomier.

Nu har vi ett förslag som handlar om att rädda Europas banker samt om EMU. Jag tycker att statsministern borde ha markerat tydligare i synnerhet mot den spekulativa delen av ekonomin. Jag vill ta tillfället i akt att fråga statsministern om Sverige har spelat in konkreta förslag på att ta kontroll över den spekulativa delen av ekonomin, exempelvis genom en så kallad bankdelningslag, där man skiljer mellan den spekulativa

tiva delen av bankernas verksamhet och den traditionella ”sparbanksdelen”.

Min andra fråga har sin grund i att jag upplever det som att regeringen försöker sitta på två stolar. Nu fick vi delvis ett klargörande från Folkpartiets Carl B Hamilton, som sade att vice statsministerns och EU-ministerns linje är att Sverige ska gå med på den gemensamma banktillsynen. Då ska vi komma ihåg att den gemensamma banktillsynen ska ersätta all nationell banktillsyn, som ofta fungerar, i alla fall i det svenska fallet. Eftersom den här sessionen handlar om att statsministern ska förankra politiken hos oss här i riksdagen vill jag att statsministern ska vara väldigt tydlig med vad det är som gäller. Det är otroligt viktigt. Är det vice statsministerns linje eller statsministerns linje som gäller i banktillsynsfrågan?

Anf. 23 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M):

Herr talman! Som jag angivit representerar jag hela regeringen – när jag uppträder inför EU-nämnden, i mitt agerande i Bryssel och när jag återrapporterar.

Låt mig påpeka att det är en korrekt beskrivning att tanken med den europeiska finanstillsynen är att den ska ersätta eller åtminstone sättas över nationell finanstillsyn. Beskrivningen kommer förmodligen att vara att nationell tillsyn delvis finns kvar, med delvis decentraliserat ansvar för vissa banker. Men sist och slutligen har Europeiska centralbanken det slutgiltiga finanstillsynsansvaret. Tanken är att det ska styras av en så kallad ”supervisory board”, där alla länder som är med ingår. På det sättet ska man utforma styrandet.

Det här måste tas med i beräkningarna. Det är också vår utgångspunkt. Andra länder har tydligare problem, som vi saknar, och större skäl att bejaka denna utveckling. Vi måste minnas att vi har en väl fungerande finanstillsyn. Men vi måste också minnas att våra banker och våra finansiella system är integrerade med vår omvärld. I ljuset av det ska vi värdera det som nu växer fram. Vi är inte fullt ut färdiga med den analysen.

Jag har inte riktigt samma uppfattning som Jens Holm om grunderna till att Europa har problem. Jag menar att avreglering av finansiella marknader har möjliggjort för marknadsekonomin att understödjas, så att vi fått tillväxt och större företag. Men det måste absolut regleras och kontrolleras. Det måste skapas transparens in i de finansiella systemen, för det finns betydande risker.

En av de saker man jobbar med är att begränsa bonusutbetalningar och ha synpunkter på hur ledningar för banker och finansiella institut beter sig när de samtidigt begär hjälp av offentliga resurser eller går in i sådana här rekapitaliseringsprogram. Detta har vi använt i Sverige. Det för vi också in i diskussionerna på europeisk nivå. Det är ett sätt att låta marknadsekonomin verka, men inom tydliga ramar, vilket jag i grunden tycker är klokt.

Anf. 24 JENS HOLM (V):

Herr talman! Jag tackar för det klargörandet från statsministern. Det som jag tror att vi har sett inför det här toppmötet är en intern splittring inom regeringen mellan statsministern och hans parti å ena sidan och vice statsministern och Folkpartiet å den andra. Jag tror att splittringen

Prot. 2012/13:14
23 oktober

*Information från
regeringen*

handlar ungefär om formuleringen att Sverige ska tillhöra kärnan i det europeiska samarbetet. Den formuleringen har upprepats av statsministern i regeringsförklaringarna 2009, 2010 och 2011. Men i regeringsförklaringen 2012, som gäller nu, finns inte längre den formuleringen med. Är regeringens linje att Sverige ska tillhöra kärnan i det europeiska samarbetet eller inte?

Anf. 25 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M):

Herr talman! Ja, den formuleringen är ändrad. Svenska folket har beslutat att Sverige inte ska ha euron som valuta. Vi har nu en finanskris, och en fördjupning sker mellan eurozonens länder. Beslutet att vi ska ha en annan valuta innebär en begränsning av möjligheterna att gå in i kärnan av olika delar när samarbetet fördjupas. Regeringen tyckte att det är bättre att vara ärlig gentemot Sveriges riksdag. Vi kan inte automatiskt säga att vi i varje del är med i en fördjupning som delvis bygger på att eurozonen skapar sig en egen grund för att kunna verka.

Eurozonens 17 stats- och regeringschefer har numera egna toppmöten. De har enats om att de ska ha egen fiskal kapacitet. De har en gemensam krishanteringsfond som kallas ESM. I alla delar står Sverige utanför, och jag har inte heller framfört något önskemål om att delta. Därför tyckte jag att det var korrekt att samlat för regeringen göra en justering i beskrivningen av målformuleringen. Detta följer av folkomröstningsresultatet 2003.

Anf. 26 JOHAN HEDIN (C):

Herr talman! Frågorna om den europeiska bankunionen är många och svåra, men efter de svar vi fått här i dag känner jag mig trygg med att den svenska regeringen hanterar detta på ett bra sätt. Jag tänkte därför uppehålla mig vid några av de andra angelägna frågor som avhandlades på rådsmötet.

Medan skuldkrisen ställer krav på mer eller mindre akuta politiska åtgärder får vi inte glömma bort de mer långsiktiga frågorna. Helt avgörande för Europas framtid är hur vi hanterar tillväxtfrågorna. Näringsklimatet är naturligtvis av största vikt. Ett antal punkter som diskuterades vid rådsmötet hade också fokus på tillväxtfrågorna. Särskilt glädjande är att regelbördan för främst mindre företag adresseras.

I Sverige har vi arbetat med regelförenklingar i flera år. Inom vissa områden har också regelbördan minskat betydligt, till exempel i jordbrukssektorn. Samtidigt har en stor del av dagens regelbörda sin grund i EU:s lagstiftning. Rådsmötets slutsatser pekar också på att en eliminering av regelhinder är nödvändig för att den inre marknaden ska fungera väl.

Hur gick samtalen kring regelförenklingar? Diskuterades några konkreta åtgärder?

Anf. 27 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M):

Herr talman! Som så ofta återspeglas dessa toppmöten som om allt vore krisrelaterat. Mindre återges i de delar som handlar om det mer framåtsyftande, som vi tror kan ligga till grund för framtida tillväxt.

Då ska man inte tro att det är mindre komplicerat. En hel del av de inremarknadsakter som jag redogjorde för handlar om hur vi ska få regelbördan att lätta och handeln inom Europa att fungera med mindre av

protektionism och färre gränshinder. Sanningen är, alla stora tal till trots om att det redan är på det sättet, att detta inte är verkligheten. Men det är verkligheten som möter företagen, och det betyder väldigt mycket för ett exportberoende land som Sverige. Som företagare i Sverige märker man väldigt snabbt att den egna marknaden är för liten. Man måste gå utomlands för att kunna expandera. Alltså är svenska företagare särskilt intresserade av att vi driver dessa frågor, och det görs på ett bra sätt genom dessa inremarknadsakter. Men då stöter man också på patrull. Det blir stora diskussioner med inte minst de stora ekonomierna i Europa om att verkligen genomföra borttagande av särregleringar och all form av protektionism som finns inbyggd i vilka blanketter man ska använda och hur regelverk är uppbyggda.

I förlängningen av genomförandet av de här inremarknadsakterna kommer regelbördan att minska. Där är vi väldigt överens med kommissionen om att vara hårt drivande, och vi har anledning att fortsätta den diskussionen.

Många säger vackra saker, men praktiskt har vi mycket kvar att göra. Just de inremarknadsakter som nu redovisas är bland de mest praktiska för att följa upp och ligga på som vi faktiskt har utverkat. Därför är det väldigt bra om de delarna i slutsatserna handlar om det.

Anf. 28 JOHAN HEDIN (C):

Herr talman! Jag vill fortsätta på samma spår. Finns det ett intresse från andra medlemsstater för att se hur det svenska exemplet med regelförenklingar har fungerat? Frågar man efter påvisbara resultat i tillväxten av regelförenklingen?

Anf. 29 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M):

Herr talman! Vi har ju var sitt regelförenklingsarbete, ett nationellt och ett på EU-nivå. Regeringen som tillträdde 2006 är den första som de facto har åstadkommit en minskning av regelbördan som har kunnat redovisas på företagsamheten i Sverige. Min erfarenhet av vårt arbete är att väldigt mycket av detta i svenskt fall är förknippat med hur man utformar skatteregler. Det finns naturligtvis också andra exempel – det nämnde Johan Hedin själv – bland annat när det gäller regleringen inom miljö- och lantbrukssektorn.

När det gäller EU-nivån är det mer av karaktären att få en standard som är EU-gemensam för att undanröja grunder för nationell protektionism. Därför är delvis arbetet annorlunda men väl så viktigt. Man kan säga att det bör rycka fram med parallella spår, därför att båda dessa verkligheter finns för svensk företagsamhet, och den samlade effekten kommer att vara det som ger bättre grund för företagsamhet i vår del av världen.

Anf. 30 ROBERT HALEF (KD):

Herr talman! Jag tackar statsministern för återrapporteringen.

De tre kraven för svenskt deltagande i den föreslagna tillsynsmekanismen är fullt rimliga. För att Sverige ska kunna ställa sig bakom tillsynsmekanismen krävs, såsom statsministern framfört, ett svenskt röstinflytande och kapitaltäckningskrav för våra banker, liksom att svenska skattebetalare och banker inte belastas ekonomiskt för andra bankers misslyckanden.

Min fråga till statsministern är följande: Anser statsministern att det utöver dessa krav finns omständigheter som skulle kunna ändra Sveriges hållning till tillsynsmekanismen?

Anf. 31 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M):

Herr talman! Det är klokt att påminna om att utöver de tre krav som framfördes, och som det fanns bred uppslutning kring i EU-nämnden inför toppmötet, finns också andra frågor där vi har anledning att se över hur den nya finanstillsynen ska komma på plats. Låt mig nämna en uppenbar.

Om 17 länder inrättar en finanstillsyn med Europeiska centralbanken som tillsynsmyndighet är det dessa länders gemensamma centralbank som utgör tillsynsmyndighet. Men i samma stund som det 18:e landet går med, alltså ett land som har en annan valuta och en annan centralbank, blir onekligen en del frågor av legal karaktär intressanta. Hur ska en centralbank som är finanstillsynsmyndighet agera i ett land där man inte är centralbank? Och finns det lagstiftning i respektive land som möjliggör detta? Troligtvis inte. Därför måste en hel del analys göras av själva det legala genomslaget om man väljer Europeiska centralbanken som tillsynsmyndighet.

Det är korrekt att det finns andra synpunkter utöver dessa tre. Där har jag resonerat på det här sättet: Låt oss analysera färdigt. Låt oss se hur de legala texterna arbetas fram, återrapportera det löpande till riksdagen och låt det påverka vårt agerande. Så svaret är ja. Det finns utöver dessa tre också andra frågor som vi ännu inte har svar på fullt ut.

Anf. 32 ALLAN WIDMAN (FP):

Herr talman! Jag tackar statsministern för återrapporten. Jag vill passa på tillfället att säga att jag har läst den tidningsartikel av företrädare för Folkpartiet som diskuterats tidigare. Jag har också lyssnat på samtliga partier i EU-nämnden och på de framställningar som ministrarna har gjort där. Det råder inget som helst tvivel om att målsättningarna torde bäras upp av en mycket bred politisk enighet, också inkluderande mitt parti. Vad som möjligen är viktigt att poängtera är att när man går in i förhandlingarna har det betydelse för slutresultatet att man har en konstruktiv attityd och inte en ultimativ dito.

Bankunionen och kanske inte minst takten i arbetet med att förbereda unionen som vi nu har sett har varit påverkad av den ekonomiska situationen främst inom euroområdet. De åtgärder som vidtas är naturligtvis ägnade att försöka skingra osäkerhet.

Mot den bakgrunden – förlåt mig, det är kanske en smula filosofiskt – skulle jag vilja ställa frågan: Bedömer statsministern att de åtgärder som nu planeras och som ingår i den så kallade bankunionen är relevanta och ändamålsenliga för att just klara detta att skingra osäkerheten? Och, bland mycket annat som ligger i vågskålen, vilken betydelse får det huruvida ett eller flera av de så kallade tioländerna, de som står utanför EMU, väljer att inte vara med i samarbetet?

Anf. 33 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M):

Herr talman! Jag uppfattar att Europas problem grundar sig i bristande konkurrenskraft gentemot omvärlden utanför Europa men också i

en fortgående finanskris som inte är färdighanterad och i förlängningen av finanskris- och konkurrenskraftsproblem dessutom tilltagande problem med offentliga finanser. Om alla dessa delar finns med är ändå en korrekt utformad finanstillsyn och en därtill länkad möjlighet till rekaptalisering för problemtungda banker en del av svaret för att skapa en hanteringsordning när det gäller finanskrisen.

Blir finanstillsynen bra och kraftfull kommer det i realiteten att klarläggas var i Europa det finns kvardröjande bankproblem, och dessutom kreeras muskler för att hantera dem. Det är bara det att vi naturligtvis vill vara med och diskutera vem som ska stå för de musklerna och hur ansvarslinjerna ser ut. Men jag är övertygad om att rätt utformat bidrar detta absolut till att förbättra framför allt den hantering som handlar om att röja undan finanskrisens grunder.

Sedan får vi naturligtvis minnas att annat därtill behöver göras. Jag har också angivit i dag att det som kallas bankunion, som ju framför allt är banktillsynen, är en av delarna i den rapport som de fyra presidenterna har presenterat. Där synes det vara så att eurozonen i mindre delar går vidare. Bland annat nämnde jag fiskal kapacitet och projektiden att man med individuella incitament ska kunna koppla resursgivning till att länder genomför vissa reformer, återigen också inom eurozonen. Det kommer alltså mer.

Ja, det kommer naturligtvis slutligt att också bedömas hur många länder som de facto går med. Låt mig bara påpeka att flera länder är före Sverige i att gå med i den bemärkelsen att de inte har något folkomröstningsnej eller något undantag, som ju Danmark har. Därför räknar jag med att det blir fler än 17 om bara utformningen blir rätt. Sedan stannar det någonstans före 26, därför att vi förutsätter att Storbritannien inte går med. Hur detta slutligt landar har jag nog inga svar på i dag.

Anf. 34 BO BERNHARDSSON (S):

Herr talman! Jag tackar statsministern för informationen.

Jag tänkte hänga mig fast vid inflytandefrågorna och hur de ska organiseras. En annan aspekt på inflytandet är den vidare frågan om demokratiskt inflytande för nationerna över de regelverk som byggs upp.

Statsministern säger att han upplever att man kanske har lyssnat mer när det gäller inflytandefrågorna än när det gäller annat.

Det vi har att hålla oss till, som inte är med vid förhandlingarna, är i hög grad de papper som föreläggs. Jag har ägnat mig åt att studera de papperen, både färdplanen som den är skriven, och rådsslutsatserna. Och jag har försökt se vad som står om inflytande.

Det är ganska förvirrande och ganska motsägelsefullt, tycker jag.

Det står i rådsslutsatserna att det är viktigt att säkerställa lika villkor för de medlemsstater som deltar i den gemensamma tillsynsmekanismen och de som inte gör det.

Det står i en annan punkt, tidigare, att det finns ett behov av att säkerställa en rättvis behandling och representation av både de medlemsstater som ingår i och de medlemsstater som står utanför euroområdet men som deltar i tillsynsmekanismen. Där var det inte likabehandling, men det var rättvis behandling.

Det står på en annan plats att de länder som inte har euron som valuta ska få möjlighet att samarbeta intensivt med ECB. Det står att ECB bör

ha möjlighet att utföra sina tillsynsuppgifter helt oberoende. Då är det att märka att det i fördraget står att det finns ett instruktionsförbud. Man får inte ta emot instruktioner. Man får inte begära instruktioner. Och man får inte ge instruktioner till ECB.

Det gäller också, som jag förstår det, om man tilldelas tillsynsuppgifter, vilket man kan tilldelas, av fördraget.

Som jag säger är det inte alldeles enkelt om man ska hålla sig till handlingarna, och så mycket annat har man inte att hålla sig till om man inte är med i själva diskussionerna.

När statsministern säger att de har lyssnat och att han hyser någon sorts hopp om att det ska landa rätt väl undrar jag: Hur ska man se på det här? Vad har statsministern för egna idéer? Finns det en skiss för någon sorts inflytande?

Anf. 35 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M):

Herr talman! Jag tror nog att riksdagens protokoll ska visa att jag har varit väldigt öppen med att detta inte är färdigt och att det absolut ligger mycket i de frågor som Bo Bernhardsson antyder.

Låt mig bara ödmjukt påpeka att de 17 länder som har euron som valuta ännu inte är klara över ifall det blir ett 18:e land som går med. De har utformat detta väldigt mycket i synen att det är 17 som har euron och att det är ECB som ska vara tillsynsmyndighet.

Det var därför jag påpekade att i samma stund som det blir nr 18 faller en lång rad legala frågor ut men också inflytandefrågor. Hur ska ett land som inte har ECB som centralbank förhålla sig till detta faktum? Då svarar man: Ja, fast det blir ett supervisory board, som man kallar det, som kommer att styra över tillsynsmyndigheten. Och alla nationella tillsynsmyndigheter kommer att föras upp i detta supervisory board.

Då frågar vi: Ja, men hur ska då röstfördelningen se ut, så att alla garanteras ett inflytande? Ja, det är kvar att utforma. Och det vill jag öppet redovisa. Det är inte färdigt.

Men det jag menade var – och det är ju de platser som också Bo Bernhardsson återger – att det reflekteras i slutsatserna att man ändå noterar att det faktiskt kan bli fler än 17, och då måste man förhålla sig till att det är en jämvikt här.

Där vill jag då anmäla att jag i valet mellan lika och rättvis väljer rättvis, och jag ska förklara varför. Vi har inte begärt likabehandling. Jag har nämligen inte anmält att Sverige ens om vi går med i finanstillsynen vill komma med i ESM och vara med och finansiera rekapitaliseringen av problemtungda banker. Vi uppfattar fortsatt detta som eurozonens eget instrument. Därför tycker jag att ”rättvis” är mer befogat.

Vi anmäler inte samma behov, intresse och vilja att täcka underskott, som det i realiteten kommer att bli fråga om, i andra länders banksystem. Ja, då får det möjligen påverka utformningen även när det gäller sådant som röstregler.

Detta har vi ingen anledning att slutförhandla här i dag, men det visar också känsligheten i hur man formulerar detta. Och bara för att säga det uppenbara: Vi förhandlar inte heller på svenska. Det här är översättningar av förhandlingar som har skett delvis på engelska, delvis på franska. Men så är den europeiska verkligheten.

Det är helt korrekt. Det finns mycket kvar att göra kring detta. I utformandet av detaljerna ligger avgörandet av om det här är bra, och det är vi inte färdiga med att ge besked om i dag.

Prot. 2012/13:14
23 oktober

*Information från
regeringen*

Anf. 36 STAFFAN DANIELSSON (C):

Herr talman! Vår statsminister, Sverige, EU och världen har mycket att stå i. Jag tänkte bredda diskussionen till punkt 21 i slutsatserna från Europeiska rådets möte, som handlar om en mycket allvarlig situation i ett land i Afrika som heter Mali.

Som statsministern redovisade har det varit uppe. Det har varit behandlat av utrikesministrarna. Det är inbördeskrig. Man har inte kontroll över landet. Det är islamistiska fundamentalister som härjar där.

EU är alltså fast beslutet att ge ett omfattande stöd till Mali. Man överväger också att stödja den planerade internationella militära styrkan i enlighet med FN:s säkerhetsråds resolution 2071, vilket är väldigt bra. Och man överväger, vilket jag tycker är intressant, att påskynda planeringen av en eventuell militär aktion inom ramen för EU:s gemensamma säkerhets- och försvarspolitik, GSFP, för att bidra till att omorganisera och utbilda Malis försvarsmakt.

Det här var kanske inte uppe så mycket, men det finns med i slutsatserna. Jag vill bara uttrycka mitt stöd för att EU verkligen backar upp detta.

Jag funderar lite. Om det blir en insats från EU, vilket jag är positiv till, undrar jag: Är det Frankrike och andra länder som man kanske huvudsakligen tänker på där?

Den sista frågan är: Om det blir av, skulle Sverige kunna tänka sig att överväga att vara med i en fredsinsats när det gäller Afrika inom den här ramen? Det skulle jag också kunna vara positiv till.

Anf. 37 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M):

Herr talman! Det som står i slutsatspunkten 21 är ett direkt återgivande av utrikesministrarnas skrivning i den här delen. Detta har varit frekvent diskuterat på utrikesministrarnas respektive möten och också väldigt närvarande i diskussionerna i FN:s generalförsamling vid öppnandet för några veckor sedan.

Världen ser med stor oro på det faktum att vi har delar av Mali som nu domineras av al-Qaida-inspirerade grupper och andra grupper som står i skarp konflikt till Malis centralregering. Det finns då förhoppningar om att ett afrikanskt initiativ tillsammans med Malis regering ska kunna stävja och möta denna situation.

Men precis som återges här kommer även andra typer av insatser – det namnges också vad det skulle kunna tänkas vara – att vara aktuella.

Det är för tidigt att säga vem som ska utföra det arbetet. Jag har inte anmält att Sverige står villigt att göra det. Det får, så att säga, utvärderas i en annan del.

Det man påminns om i alla de här diskussionerna som gäller afrikanska stater är att Europa har ett kolonialt förflutet, det vill säga här finns länkar ned i Afrika som nära nog alltid, vill jag säga, är kopplade till något av EU:s medlemsländer. Så är det också i det här fallet, vilket Staffan Danielsson säkert är väl bekant med. Därför är det de här referenserna till Frankrike.

Vi får se hur den utformningen ser ut. Jag tror – det är åtminstone så som det beskrivits för mig när utrikesministern och andra har talat om det här – att det finns en väldig vilja i Afrika att själv kunna samla Afrika till svar mot den utmaning som detta ändå är.

Det är oroligt i Mali, men det riskerar också att spridas en oro till många andra afrikanska länder.

Anf. 38 HANS ROTHENBERG (M):

Herr talman! Tack, statsministern, för redogörelsen för Europeiska rådets möte!

Mycket av diskussionerna är fokuserat på bankunionen, på det som vi kan kalla för liturgin, ordningsreglerna, för hur det ska fungera mellan bankerna i Europa.

En bankunion kommer inte att ta Europa ur krisen. Det kan vara ett redskap som kan hjälpa till att få ordning på affärerna. Det kan vara ett redskap som kan hjälpa till inför framtiden för att vi inte ska hamna i motsvarande situation igen.

Det är tillväxt och utveckling som är nyckeln för att Europa ska ta sig ur det här. Det var då glädjande att höra att det är mer diskussioner på rådets möte om de här frågorna än vad som kanske återges i medierna och vad vi kanske i den här kammaren annars får till oss. Det här är bra, för det är endast genom att spänna de musklerna som Europa kan ta sig framåt av egen kraft.

Jag blir lite fundersam när jag tittar i utdragen från diskussionerna och noterar att det finns ett antal länder som har begärt ett fördjupat samarbete om en finansiell transaktionsskatt. Det här är någonting som Sverige har tagit avstånd från tidigare. Man har bedömt att det inte är bra för vare sig Europa eller de enskilda länderna.

Jag skulle vilja höra statsministern kommentera detta. Hur realistiskt är det att det här initiativet ska bli en verklighet? Och finns det någon risk att utvecklingen är på väg åt ett håll som skulle innebära att det även vore tvingande för Sverige på sikt att vara med i ett samarbete om en finansiell transaktionsskatt?

Anf. 39 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M):

Herr talman! Det är riktigt. Det är elva medlemsstater som har begärt ett initiativ som bland annat också inskräper att kommissionen ska snabba på att ta fram en finansiell transaktionsskatt som ska täcka dessa elva länder. Det väcker dock frågor om hur denna eventuella transaktionsskatt ska förhålla sig till handel även med länder som inte inför den.

Allteftersom jag har följt en del av de här förhandlingarna ser jag att det finns många frågor kvar att besvara. När vi säger finansiell transaktionsskatt tänker många på Tobinskatten, det vill säga den idé som har funnits om en global transaktionsskatt, och då menar vi just en beskattning av transaktioner i den finansiella sektorn. En sådan skatt har vi som enda land försökt oss på. Det gav inte så stora intäkter, och transaktionerna lämnade Sverige. Vi tog bort det av det enkla skälet att det inte blev vad det beskrevs som. Vi tror att det finns betydande risker med en finansiell transaktionsskatt eftersom det inte heller är så att kapitalmarknaderna är begränsade till Europa och inte heller till de här elva länderna,

utan det kan bli motsvarande erfarenhet om man utformar det på det sättet.

Det finns då de som i stället för en transaktionsskatt har talat om mer av en avgift som läggs på bankerna, och lite beroende på vad man lägger avgiften på kan det mer likna något som vi har gjort bland annat i Sverige och Storbritannien. Det är så vi bygger upp de här fonderna som ska öka banksystemets motståndskraft emot eventuella förluster i framtiden. Men då får man i så fall vara tydlig med att det man menar, det har vi redan nationellt valt att göra.

En annan väldigt viktig fråga är vem som ska få ta emot de förmodade inkomster som den här transaktionsskatten är tänkt att ge. Kommissionens förslag är att inkomsterna ska landa hos EU:s gemensamma institutioner och bli ett sätt att finansiera EU-gemensam verksamhet. Samtidigt står en del hemma i sina parlament och beskriver hur dessa inkomster ska finansiera välfärdssatsningar.

Det har vi inte heller det slutgiltiga svaret på. Sverige har sagt att vi inte är intresserade av detta. Det är inte heller så som vi först trodde, att det är hela eurozonens sjutton länder som står bakom. Bland annat Finland har inte anmält någon vilja att delta, utan det handlar som sagt var om elva länder. Svaren på dessa detaljfrågor och hur detta ska utformas hade vi inte vid det här toppmötet. Kommissionen ska nu skyndsamt arbeta vidare med förslaget.

Anf. 40 PETER ERIKSSON (MP):

Herr talman! Ett av problemen med eurosamarbetet kan kanske sägas vara att man först hade att ta ställning till fördraget och om man skulle vara med i valutasamarbetet, och långt senare, när den ekonomiska krisen var ett faktum, så får man diskutera om vem som ska betala kalaset när det blir stora problem.

Jag tycker att statsministern resonerar bra kring ett antal viktiga frågor som man måste lösa för att vi ska kunna diskutera att vara med i det här projektet. Men vi ser också en tidtabell som säger att vi redan vid årsskiftet ska ha ett rättsligt ramverk, och först därefter kommer frågorna upp mer i detalj om vem som ska betala och så vidare.

Finns det inte en risk i den här processen att vi lite grann får se samma sak igen? Först ska man ta ställning till om man ska vara med, och sedan, långt senare, ska man komma fram till kärnfrågorna om vem som ska betala och hur mycket. Därigenom är det svårt att vid beslutstillfället finna ett klart svar på de viktiga frågor som statsministern ställde.

Anf. 41 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M):

Herr talman! När det gäller Peter Erikssons inlägg var det delvis detta jag sade under toppmötet: att vi tycker att det är bättre att man arbetar igenom och får saker och ting klara och svarar på frågor innan man utlovar det och att det inte finns någon poäng med att skynda på saker som man inte vet exakt hur de slutgiltigt ska utformas.

Men EU-samarbetet fungerar ju så att vi kommer från olika håll. Det finns andra länder som särskilt betonade vikten av att just ange årsskiftet som möjligt att få det rättsliga ramverket på plats. Jag tycker att det fortsatta arbetet får visa om det verkligen är möjligt och om det går att svara på alla de frågor som jag bland annat har återgett här till riksdagen i dag.

Prot. 2012/13:14
23 oktober

*Information från
regeringen*

Vid decembertoppmötet måste vi sedan slutgiltigt bedöma om det finns en grund att gå vidare, och sedan är jag övertygad om att många av dessa praktiska frågor och de för Sverige helt avgörande frågorna kommer att gå in på nästa år.

I den delen kan jag bara instämma att detta är den svenska regeringens uppfattning, och den har vi framfört på det sätt som jag nu har redogjort för till många av ledamöterna under detta toppmöte.

Anf. 42 KARL SIGFRID (M):

Herr talman! Statsministern! Vi har i anslutning till rådmötet fått bevittna en viss spänning mellan å ena sidan Storbritannien som vill frysa budgeten och å andra sidan kommissionen och en lång rad medlemsländer som vill se en svällande budget. David Cameron har genom sitt engagemang tagit strid inte bara för Storbritanniens bästa utan också för Sveriges bästa till nytta för alla som vill se en ansvarsfull budgetpolitik på EU-nivå.

Jag undrar därför: Hur ser statsministern på möjligheten att nå framgång i arbetet med att frysa EU:s budget?

Anf. 43 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M):

Herr talman! Jag kan som återrapportering från det toppmöte där jag nu har varit torsdag och fredag ange att denna fråga naturligtvis fanns i marginalen. Vi fick frågor också kring detta. Men vi är kallade till ett extrainsatt Europeiska rådet om några veckor, i slutet av november, för att enbart diskutera och försöka komma överens om den kommande flerårsbudgeten som ska täcka, tror jag, 2014 till 2020. Det kommer, och det har jag redan bekantgjort, att göra att nya linjer återigen kommer att väckas upp mellan länder som är nettobidragsgivare och de som har mer förväntan om att större resurser ska komma till dem via EU:s budget.

Nu har jag ingen anledning att i dag dra exakta linjer kring detta. Låt mig dock påpeka att Birgitta Ohlsson som sköter dessa förhandlingar för Sveriges regering på ett mycket framgångsrikt sätt har kunnat hålla ihop en ganska stor krets av länder som består av flera av de här nettobidragsgivarna som går vida utöver Storbritannien. Jag tror att det är väldigt klokt att vi försöker hålla ihop oss som en större grupp för att på det sättet kunna säkra inflytande för våra intressen.

Anf. 44 BÖRJE VESTLUND (S):

Herr talman! Jag var inte här när statsministern presenterade sin rapport, så jag ber om ursäkt om jag ställer en fråga som redan är rapporterad.

Vid EU-nämndens sammanträde tog jag upp den inre marknaden som många i den här kammaren tycker är en av de viktigaste bitarna i EU-samarbetet. Vi är verkligen glada över att kunna samarbeta med andra länder om just handel.

Men det handlar, precis som statsministern tidigare har sagt, fortfarande om protektionism. Det handlar om gränshinder. Det handlar om yrkeskvalifikationer. Det handlar om konsumentskydd med mera. En del av de här reglerna är också svåra att implementera och tar lång tid. Till exempel tjänstedirektivet som antogs av både rådet och parlamentet för ganska länge sedan är fortfarande inte fullt ut implementerat. Det återstår

alltså mycket arbete för konkurrenskraftsrådet och handelsministrarna innan man har uppnått en möjlighet till en fri handel med varor och tjänster i hela Europa.

I EU-nämnden ställde jag frågan om just detta: att man nu går vidare nu med Inre marknadsakten II när inte man har kommit så långt att man har fått verkan och sett vad Inre marknadsakten I har inneburit. Inre marknadsakten II innehåller ju mer långtgående förslag, och precis som jag sade då kan vi ha olika uppfattningar om huruvida dessa är bra eller dåliga. Men vi kan ändå fråga oss: Ska man stanna upp här och inte arbeta med implementeringen, eller ska man fortsätta och gå vidare?

Jag förstår att det är mycket mindre sexigt, om jag får använda det uttrycket, att implementera lagstiftning än vad det kan vara att komma med nya fräcka förslag. Men min fråga är helt enkelt: Hur mycket diskuterades det här i rådet, och hur långt kom man i de diskussionerna?

Anf. 45 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M):

Herr talman! Som jag angav finns det en tendens att det alltid återges från dessa toppmöten som att det enda vi sitter och diskuterar är finanskrishantering och kortsiktig krishantering. Men våra diskussioner är väsentligt mer kopplade just till långsiktigt genomförande av tidigare direktiv och också av reformer som har angetts inom ramen för den europeiska terminen och som har getts till enskilda medlemsländer som propåer för genomförande. Kommissionen påpekade på toppmötet, liksom ofta annars, att många länder brister i just genomförandet – i båda delarna. Det gäller reformer som ska öka konkurrenskraften inom ramen för EU 2020, europeiska terminen och också i inre marknadsakterna. Det finns de som syndar mer och de som syndar mindre, och det pekas ibland ut vilka länder det är fråga om.

Det här reflekteras faktiskt också i texten. Vi är väl medvetna om att Inre marknadsakten I inte är färdig och på plats. Fortsatt angeläget arbete måste vänta. I Inre marknadsakten II finns andra viktiga delar. Vi har all anledning att bejaka mycket av detta. Vi går vidare och fördjupar. Servicesektorn och handeln nämndes. Det handlar mycket om digitalisering och gränsöverskridande internetbaserad handel. Mycket av detta måste fås på plats. Sverige kommer att vara en stor vinnare av en fördjupning i de delarna.

Det här är mer ett vittnesbörd om att vi inte alltid gör det vi har lovat. Vi ska trycka på och tala om det. Till slut är det enskilda medlemsländer som måste åka hem, ta sitt ansvar och genomföra lagstiftningen. Det är som sagt många som inte gör det.

Överläggningen var härmed avslutad.

2 § Justering av protokoll

Justerades protokollen för den 15, 16 och 17 oktober.

3 § Meddelande om statsministerns frågestund

Tredje vice talmannen meddelade att vid frågestunden *torsdagen den 25 oktober kl. 14.00* skulle frågor besvaras av statsminister Fredrik Reinfeldt (M).

4 § Anmälan om personlig ersättare för särskild företrädare för partigrupp

Tredje vice talmannen meddelade att Sverigedemokraternas riksdagsgrupp anmält *Mattias Karlsson* (SD) som personlig ersättare för särskild företrädare för partigrupp.

5 § Anmälan om protokollsutdrag från utskott

Tredje vice talmannen anmälde att utdrag ur prot. 2012/13:4 för torsdagen den 18 oktober om subsidiaritetsprövning av EU-förslag inkommit från miljö- och jordbruksutskottet.

6 § Anmälan om inkomna faktapromemorior om förslag från Europeiska kommissionen

Tredje vice talmannen anmälde att följande faktapromemorior om förslag från Europeiska kommissionen inkommit och överlämnats till utskott:

2012/13:FPM9 Förordning om europeisk frivilligkår för humanitärt bistånd *KOM(2012) 514* till utrikesutskottet

2012/13:FPM11 Strategi för EU:s internationella samarbete inom forskning och innovation *KOM(2012) 497* till utbildningsutskottet

7 § Hänvisning av ärende till utskott

Föredrogs och hänvisades
Proposition
2012/13:21 till näringsutskottet

8 § Förnyad bordläggning

Föredrogs och bordlades åter
Konstitutionsutskottets betänkanden 2012/13:KU2 och KU3
Skatteutskottets betänkanden 2012/13:SkU4 och SkU5
Näringsutskottets utlåtande 2012/13:NU5

Till riksdagen hade inkommit följande skrivelse:

Interpellation 2012/13:32

Till riksdagen

Interpellation 2012/13:32 Säkerheten vid kärnkraftverket i Oskarshamn

av Kent Persson (V)

Interpellationen kommer att besvaras fredagen den 9 november 2012. Miljöministern har inte möjlighet att besvara interpellationen inom anvisad tid på grund av redan inbokade engagemang.

Stockholm den 19 oktober 2012

Miljödepartementet

Lena Ek (C)

Enligt uppdrag

Lena Ingvarsson

Expeditions- och rättschef

10 § Svar på interpellation 2012/13:16 om ungas straff

*Svar på
interpellationer*

Anf. 46 Justitieminister BEATRICE ASK (M):

Herr talman! Kent Ekeröth har frågat mig vad jag tänker vidta för åtgärder för att rätta till sådana brister i påföljdssystemet för unga som enligt honom innebär att ungdomar döms till alltför lindriga straff.

Regeringen har tagit flera initiativ som rör unga som har begått eller som riskerar att begå brott. Ett sådant är att brott som begåtts av unga under 15 år ska utredas i större utsträckning än tidigare. Det är numera också möjligt att drogtesta unga under 15 år. Regeringen arbetar även för att handläggningstiderna avseende unga lagöverträdare ska kortas och för att stärka samverkan för att förebygga ungdomsbrottslighet. Särskilda åtgärder har också gjorts för att förbättra utslussningen av dem som dömts till sluten ungdomsvård för att minska risken för återfall i brott.

Påföljdssystemet ska naturligtvis uppfattas som rimligt och rättvist. Ett brott ska mötas av snabba, tydliga och konsekventa reaktioner. För unga brottslingar är det särskilt viktigt att ingripandena är tidiga, tydliga och inriktade på att förhindra fortsatt brottslighet. Särskilt anpassade påföljder tillämpas eftersom ungdomar ofta har särskilda behov av hjälp och stöd för att inte återfalla i brott. Men frihetsberövande påföljder kan dömas ut också när den unge är under 18 år.

Påföljderna ungdomsvård och ungdomstjänst reformerades 2007 i syfte att de i ökad utsträckning skulle präglas av principerna om proportionalitet, förutsebarhet och konsekvens. Påföljdsutredningen har utvärderat 2007 års ändringar och sett över var och en av de särskilda ungdomspåföljderna. Enligt utredningen finns i vissa fall ingen lämplig eller tillräckligt ingripande påföljd att ta till. Därför har utredningen föreslagit att ett antal nya påföljder ska införas för att få till stånd ett heltäckande påföljdssystem för unga som inte fyllt 18 år.

Myndighetsåldern är ju i dag 18 år. Detta var ett av skälen till att Påföljdsutredningen fick i uppdrag att ta ställning till om lagöverträdare som har fyllt 18 men inte 21 år ska behandlas som vuxna lagöverträdare vid straffmätningen och påföljdsvalet eller i något av dessa avseenden. Utredningen har föreslagit att påföljdsvalet i princip ska ske som för vuxna.

Regeringen kommer att återkomma i frågan om ingripanden mot unga lagöverträdare. Utredningens förslag är dock ute på remiss nu, och jag vill inte föregripa remissbehandlingen och analysen av utredningens bedömningar i en enskild del.

Anf. 47 KENT EKEROTH (SD):

Herr talman! Jag får tacka justitieministern för svaret.

De förslag som Beatrice Ask för fram här är det i sig inget fel på, till exempel att brott som begås av personer under 15 år ska utredas i större utsträckning, att handläggningstiden ska kortas och att det ska vara en förbättrad utslussning. Det är positivt om man lyckas med det.

Problemet är att dessa åtgärder inte riktigt berör det jag tar upp i min interpellation. Jag interpellerar nämligen om de låga straffen som alltför ofta döms ut i dag. Det enda i justitieministerns svar som berör påföljden av unga är Asks hänvisning till Påföljdsutredningen, och den vill hon inte föregripa. På min fråga om straff för unga får jag inga konkreta eller direkta svar i dag – som det verkar.

Jag menar att Påföljdsutredningen ger anledning till oro snarare än tvärtom. Stort fokus ligger på hur man ska minska antalet utdömda fängelsestraff. Inte ens vid återfall i brottslighet är det enligt utredningen, till exempel, självklart med ovillkorligt fängelsestraff. Utredningen menar inte heller att brott som har begåtts under prövotiden nödvändigtvis ska innebära att villkorlig dom omvandlas till fängelsestraff. Det är inte direkt betryggande slutsatser. Det är visserligen så att regeringen inte behöver hålla med om utredningen, men med anledning av vad utredningen föreslår kan man knappast hoppas på en mycket bättre ordning när det gäller straffen.

Anser Ask att de påföljder som i dag döms ut för brottslingar under 18 år är tillräckliga? Jag vill ge några exempel för att visa vad jag menar.

År 2007 försökte en 16-åring stjäla en bil från en pensionerad taxichaufför som var 81 år gammal. 81-åringen blev nedslagen av 16-åringen med en sten i huvudet. 81-åringen svimmade, och 16-åringen fortsatte att slå på pensionären så att han bröt några revben. Sedan släpade 16-åringen den medvetlösa 81-åringen till en sjö och dränkte honom. Det var ett brutalt överfall och mord. För detta fick denna brottsling tre år i svensk ungdomsvård. Han är alltså ute innan han är 20 år gammal. Det ser inte jag som rimligt eller rättvist.

En 86-årig dam rånas brutalt på eftermiddagen den 24 mars. Hon gick med sin rullator från bankkontoret. Damen hade 6 000 kronor på sig. Hon blev nedslagen av en person, fick hjärnblödning och flera frakturer i ansiktet och fick spendera veckor på sjukhus. 17-åringen som begick brottet fick tre månader i ungdomsvård. Det är helt oacceptabelt.

Ett fall som kanske inte har undgått någon är Kortedalaöverfallet. Ett gäng på sex eller sju personer överföll en 61-årig sjukpensionär för att han bad dem att sluta trakassera hans hund. Efter den brutala miss-

handeln låg han i koma i två månader och fick obotliga hjärnskador. Han blev bland annat blind på ena ögat. Han har försämrad rörelseförmåga i höger arm och höger ben. Han fick ett rör inopererat i halsen för att kunna andas ordentligt. Han minns inte de två senaste åren av sitt liv.

Vad fick de för straff? De fick inte en enda dag bakom lås och bom. De fick ungdomstjänst som motsvarar ungefär två veckor och tio respektive tolv timmars prat med socialtjänsten.

Det är inte heller rimligt eller rättvist, som Beatrice Ask själv var inne på – därav min fråga. Allvarligt talat: Är de här straffen, och det finns många fler, inget som justitieministern ämnar komma till rätta med? Jag vet att Beatrice Ask inte kan gå in på specifika fall, men det här är bara exempel på någonting som är väldigt generellt inom svensk lag i dag för unga brottslingar. Jag undrar: Vad gör Beatrice Ask för att komma till rätta med detta?

Anf. 48 Justitieminister BEATRICE ASK (M):

Herr talman! Får jag börja med att säga att detta med att fler brott ska utredas när det gäller unga under 15 år och möjligheter att drogtesta redan är beslutat – det är inte förslag. Bakgrunden till det är att det tidigare inte hände någonting om man var under 15 år och man överlämnades till vård enligt socialtjänsten. Där har regeringen skärpt reglerna.

Man påbörjar ofta allvarlig kriminalitet väldigt tidigt, och för att sätta in adekvata åtgärder är det viktigt att göra en ordentlig polisutredning och agera så att också unga får en konsekvens av det som har hänt.

Att droger ofta är inblandade i allvarlig kriminalitet är ingen nyhet, men det har tidigare tyvärr inte varit möjligt att få testa utan föräldrarnas medgivande ens när det har varit mycket befogat.

Det är exempel på åtgärder vi har vidtagit som rör ungdomar som begår brott.

När det gäller Kortedalamålet kan jag som sagt inte uttala mig i ett enskilt mål. Processen pågår dessutom fortfarande, såvitt jag förstår, eftersom domen är överklagad.

Generellt kan jag säga att min grundinställning är att vi har haft för låga straff när det gäller våldsbrott. Därför har regeringen skärpt straffen för våldsbrott, dessutom ganska ordentligt. Det finns anledning att följa upp i vilken utsträckning detta har fått konsekvenser i olika ärenden, men avsikten har varit mycket tydlig.

Vi har också i direktiven till Påföljdsutredningen påtalat ett antal frågor som rör just unga lagöverträdare i syfte att markera när man ska bedömas som vuxen. Jag nämnde i svaret att utredningen i något avseende föreslår att man bör betraktas som vuxen om man har fyllt 18 år, det vill säga att de hänsyn som tas ska minskas. Det finns många saker att fundera över när det gäller Påföljdsutredningen, självklart, men jag tror att det är bra att ha ett gediget underlag att utgå ifrån.

Min grundinställning är: Grova, allvarliga våldsbrott måste mötas med det allvar som de kräver. Däremot måste vi framför allt när det gäller unga ha den typ av påföljder som gör att vi använder verkställigheten till att tillrättaföra ungdomar så att de inte upprepar den typen av brottslighet. Siffrorna är förfärande när det gäller återfall i brott för vissa unga lagöverträdare, och det måste vi komma till rätta med. Därför tycker jag att det är viktigt att diskutera inte bara inlåsning och påföljdens längd

utan också innehållet. Där ser jag fram emot pigga och bra förslag också från Kent Ekeröth.

Anf. 49 KENT EKERÖTH (SD):

Herr talman! Tack igen, justitieministern!

Min interpellation handlar ju, som jag skrev, om straffmyndiga, alltså de som är över 15 men under 18 år. Jag diskuterar inte i sak dem som är under 15 år. Vi har lagt fram ett förslag om att straffmyndighetsåldern ska sänkas till 13 år, men vi menar därmed inte att alla ska låsas in i fängelse. Det är en separat diskussion, om man begränsar sig till den fråga jag ställde i min interpellation.

När det gäller att de som har fyllt 18 år ska betraktas som vuxna är det positivt att utredningen och även justitieministern verkar hålla med om att den strafflindring som finns för dem som är över 18 år men under 21 år ska tas bort. Sverigedemokraterna har också motionerat om att ta bort denna hänsyn som i dag finns.

Återfall i brottslighet är givetvis en väldigt viktig del i det hela, men det berör inte heller det som jag interPELLERADE om. Som Beatrice Ask vet är det 78 procent av dem som dömts till sluten ungdomsvård som återfaller i brott, vilket är väldigt högt. Men min interpellation handlade inte riktigt om det.

Min interpellation handlar om just straffen. Jag gav exempel på att många av dessa straff fortfarande är väldigt låga. Det är till viss del be-tryggande att Beatrice Ask säger att straffen för våldsbrott nu har skärpts. Men till exempel Kortedalagänget dömdes enligt de nya reglerna, vilket skedde relativt nyligen, och de fick inga straff över huvud taget. De fick gå och prata med socialtjänsten tolv timmar. De fick ungdomstjänst på 70 timmar. De står alltså och räfsar löv i 70 timmar eller jobbar på något kafé i 70 timmar.

Är det ett rättvist straff för att nästan ha dödat en 61-årig sjukpensionär? Jag menar att det inte är det.

Detta är bara ett av väldigt många exempel där situationen är liknande. Det var ett fall för några år sedan där en 16-årig tjej oprovocerat och brutalt blev mördad av en person som också var 16 år. Han fick tre år i sluten ungdomsvård. Denna lista kan tyvärr göras väldigt lång.

Jag menar att de straffskärpningar som har införts uppenbarligen inte har lett till de resultat som vi hade önskat att de skulle leda till. Sverigedemokraterna har bland annat föreslagit att ungdomar som är över 15 men under 18 år ska kunna dömas som vuxna i särskilt hänsynslösa fall, till exempel brott som jag har beskrivit där man kanske under utdragna perioder eller med väldigt sadistiskt våld har skadat en person allvarligt för resten av livet eller berövat en person livet.

Jag menar att den som har begått sådana handlingar ska ta konsekvenserna av det även om man är under 18 år. I de allra värsta fallen ska det finnas möjlighet att göra det. Jag säger inte att det alltid ska vara så, men det ska finnas möjlighet att straffa dem som vuxna. Vissa förtjänar helt enkelt inte att bli behandlade som barn, och vissa förtjänar straff som vuxna när de nästan har förstört en oskyldig människas liv. Det är ett sätt att komma tillbaka.

Om vi tittar på återfall i brottslighet, speciellt de grova brotten, som grova våldsbrott, sexualbrott eller narkotikahandel, har vi föreslagit att

man ska förse folk med fotboja i mycket större utsträckning även efter att de har kommit ut från fängelset, efter fängelsetiden, för att man ska kunna kontrollera var de är och vad de gör om det begås ett brott under en viss tid efter utsläppandet. På så sätt kan man förhindra dem från att begå nya brott. Om det de facto begås ett brott är det då lättare att utreda brottet.

Men vi har fortfarande inte kommit till rätta med de väldigt låga straffen, som jag har gett exempel på och som är många fler, trots de små förbättringar som regeringen har infört.

Anf. 50 Justitieminister BEATRICE ASK (M):

Herr talman! Jag har uppfattat vad interpellationen gäller. Däremot tror jag att Kent Ekeröth och jag har lite olika uppfattning om huruvida olika åtgärder hänger ihop eller inte. Påföljderna är en del av kriminalpolitiken. När det gäller unga som begår brott är inte det vanligaste att man begår ett allvarligt brott, utan man har begått mer än ett. Det är väldigt bekymmersamt.

Därför är insatser som förebygger eller som på något sätt bidrar till att minska risken för återfall viktiga att försöka eftersträva. Därför är det också viktigt att arbeta med väldigt unga. Problemet är att många har kvalificerat sig in i en kriminell karriär under många år innan någonting hänt. Då tycker inte jag att man bara kan titta på det enskilda brottet och den påföljd som kommer i ett enda slag för den som är till exempel 17 år.

Den skärpning av straffen för våldsbrott som regeringen har beslutat om är en viktig sak, och den har lett till att vi i dag har betydligt bättre möjligheter att se allvaret i det brott som har begåtts, vilket är väsentligt. Det finns mer att göra på det området, och framför allt måste vi följa upp hur resultatet ser ut.

Vad gäller ungdomar finns i dag möjlighet för domstolar att döma också den som är yngre till fängelse om brottet är synnerligen allvarligt. Jag kan inte, och ska inte, recensera enskilda domslut, men den möjligheten finns. Utgångspunkten när det gäller 15–18-åringar är med de regler vi har i dag att man i första hand ska välja andra alternativ, exempelvis ungdomstjänst.

Jag vill gärna säga att en del av det som är ungdomstjänst eller behandling av något slag ofta är bra mycket värre för den som begått ett brott. Att faktiskt inse vad man gjort när man sparkat någon, kanske gjort någon handikappad för resten av livet, är oftast betydligt jobbigare och mer smärtsamt för den enskilde än att vara inlåst under ett år eller två, eller vad det nu kan vara fråga om. En avvägning som vi måste göra när vi diskuterar påföljderna är: Vad gör mest nytta långsiktigt? Vad är det svåra? Det svåra kan ibland vara att göra rätt för sig och att be om ursäkt; nu talar vi inte om allvarliga våldsbrott. Det är en viktig sak.

Jag tillhör dessutom dem som inte anser att medling, som vi också använder mer av när det gäller ungdomar, är ett mjukt straff eller någonting onödigt. Tvärtom är det ofta en väldig uppförsbacke att komma till ett sådant möte, om det hanteras rätt, och se den i ögonen som man miss-handlat eller på annat sätt begått ett brott mot, och att reda ut det hela.

För brottsoffret är det ibland oerhört betydelsefullt att få ett ansikte på den som på ett allvarligt sätt kränkt ens liv och hälsa. Man måste alltså se de olika helheterna.

Kent Ekeroth kan vara förvissad om att jag inte tycker att det är rimligt att använda ullvantar i fråga om allvarliga våldsbrott och annan grov brottslighet, även om det begås av mycket unga personer. Vi måste dock, i synnerhet när det gäller ungdomar, försöka se om det finns möjligheter att ha påföljder som innehållsmässigt gör att vi lite bättre än i dag klarar av att minska återfallen. Det är med de glasögonen jag går in i arbetet med påföljder och annat, för jag tror att vi långsiktigt har mycket att vinna på en bättre tingens ordning.

Anf. 51 ANTON ABELE (M):

Herr talman! Jag vill tacka ministern för att hon tar sig tid att komma hit och diskutera den här viktiga frågan.

Kent Ekeroth ställer en mycket relevant och intressant fråga, och framför allt ger han mycket intressanta exempel på fall där man såklart blir upprörd över de straff som kanske utdömts. Jag är väl medveten om SD:s hårda attityd i dessa frågor och fullt införstådd med hur Kent Ekeroths samhälle skulle se ut när det gäller detta.

Jag tycker att frågan om straffskärpningarna är intressant. Jag är själv ung, och när jag träffar mina vänner hänvisar de ofta till vissa brott och frågar hur vi kunde döma ut ett så oerhört lågt straff för våldtäkten eller misshandeln. Själv engagerade jag mig just efter ett sådant fall.

Straffskärpning i all ära, men frågan är om skärpta straff löser alla problem. Skulle den personen inte begå brottet bara för att straffet var mycket strängare? Det är mycket viktigt att vi fokuserar på de tidiga insatser som justitieministern talar om. Vi talar om ungdomar mellan 15 och 18 år. När de begår det första brottet, tar tag i stenen och slår i huvudet på den 81-årige mannen, har det redan gått för långt. Då kan vi redan ha förlorat. Det är där vi måste börja tänka på hur vi ska agera i framtiden i just dessa fall.

Därför skulle jag vilja fråga Kent Ekeroth vilka lösningar de har när det gäller de tidiga insatserna. Jag vet att de vill skärpa straffen för en rad brott, och det är mycket viktigt, men tror Kent Ekeroth att det för 15-åringen är det viktigaste? Om han vetat att han fått dubbla straffet mot i dag, hade han inte begått brottet ändå? Det vore intressant att få svar på den frågan. Jag vet att Sverigedemokraterna ofta har brister vad gäller de tidiga insatserna och lösningarna.

Anf. 52 KENT EKEROTH (SD):

Herr talman! Det var ju lägligt av Anton Abele att ge sig in i debatten när jag har två minuter kvar att svara på både hans och justitieministerns inlägg. Eftersom jag är här för att kontrollera regeringen och inte Anton Abele väljer jag att till att börja med fokusera mina två minuter på att försöka besvara Beatrice Asks inlägg.

Ask var inne på att det är viktigt att hantera unga tidigt. Jag håller helt med om det. Jag tycker att vi gör det alldeles för lite i dag. Vi har lagt fram förslag om att det ska bli enklare med informationsutbyte mellan polisen och sociala myndigheter, och jag vet att det kommit ett liknande förslag från regeringen. Vi har även motionerat om att sänka straffmyndighetsåldern för att få tydligare konsekvenser för dem mellan 13 och 15 år som begår brott. Vilka de är får vi titta på, men det ska bli tydligare konsekvenser för dem. Det finns många i den åldern som begår brott.

Beatrice Ask var också inne på att man i dag kan döma ut fängelsestraff för dem som är unga. Det stämmer, men de får fortfarande den enorma rabatten för att de är unga. Det är den vi menar måste ses över för de allra grövsta brotten för att fullt ut kunna döma förövarna som vuxna.

När det gäller medling har vi lagt fram ett förslag. Även vi ser poängen med medling. Vi lade fram ett förslag, som dock blev nedröstat av alla andra, att ifall brottsoffret vill ska han eller hon få möta den som begick brottet, få konfronteras med dem. Det tycker vi är mycket viktigt, precis som Beatrice Ask säger. Vi vill till och med utvidga det så att det ligger på brottsoffret att avgöra om det är lämpligt.

Vi har fortfarande inte kommit till rätta med de låga straffen. Man kan fråga sig om en straffskärpning hjälper eller inte. Nu har jag inte tid att utveckla det, men för det första tror jag det och för det andra anser jag att det också är en moralisk fråga. I Kortedalafallet kan ungdomarna nu återvända till den skola de nyss gick i, trots att de nära på slog ihjäl en 61-årig sjukpensionär. Jag menar att den hållningen inte duger i Sverige i dag.

Anf. 53 ANTON ABELE (M):

Herr talman! Jag är väl medveten om Kent Ekeroths tidsaspekt. Det vore, som sagt, intressant att höra lite grann om vilka förslag Ekeroth har när det gäller de tidiga insatserna. Straffskärpningar i all ära – jag tror att de ger effekt – men jag tror att det också vore viktigt att titta på vad som kan lösa dessa problem. Vad hade gjort att den unga personen inte tagit tag i stenen och slagit den i huvudet på en annan? Vad hade gjort att man inte begått våldtäkten på den 16-åriga tjejen? Det är svaren på dessa frågor vi måste få fram.

Resultatet av straffskärpningar får vi först efter att någon begått ett brott. Hur förhindrar vi personen att begå brottet över huvud taget? Det känns tyvärr som att Sverigedemokraterna inte alltid har en politik för och lösningar på dessa problem.

Anf. 54 KENT EKEROTH (SD):

Herr talman! Det är en något annorlunda gång i denna interpellationsdebatt än vad jag är van vid.

När det gäller att redan från början förhindra brott har vi flera förslag på området. Den invandringspolitik som vi i dag bedriver bidrar enligt alla undersökningar till att öka brottsligheten i det här landet. Till och med när man tar hänsyn till socioekonomiska faktorer skapar den invandringspolitik vi för i dag de facto fler brott än vi hade haft om den inte funnits.

Hade vi haft en begränsad invandring, och dessutom inte fört det som kallas integrationspolitik eller mångkulturell politik, skulle exempelvis de hedersrelaterade brotten, brotten mot kvinnors rätt till sin egen kropp och sexualitet, inte begås av de invandrargrupper som kommer hit. Vi skulle ha sluppit de övergrepp som tjejer i många fall blir utsatta för eftersom man har en annan uppfattning om tjejers värde, en uppfattning man har med sig från utlandet när man kommer till Sverige. Hade vi tagit emot en begränsad mängd invandrare och dessutom assimilerat dem i

den svenska kulturen och det svenska tänkesättet skulle vi ha vunnit mycket och kunnat bekämpa den sortens brottslighet.

Som vi konstaterade tidigare är andelen återfall bland dem som döms till sluten ungdomsvård 78 procent, och bland dem som sitter i fängelse är andelen också mycket hög. Jag tror att man skulle kunna komma undan många av återfallen och den återupprepade brottslighet som människor utsätts för varje dag om man dömde till mycket hårdare straff. Då skulle förövarna inte få chansen till återfall i första taget.

Hur ger det rätt signal till ungdomar, brottslingar eller som i det här fallet våldsbrottslingar i landet i dag att det är fel att göra det när de som i Kortedalafallet kom ut? De fick inte en enda dag bakom lås och bom, utan de kom ut direkt.

Hur signalerar det att samhället inte accepterar att sex personer står och hoppar på en medvetlös 61-årig sjukpensionär? Men dagens straffnivåer skickas inga sådana signaler. Det måste vi göra någonting åt.

Anf. 55 Justitieminister BEATRICE ASK (M):

Herr talman! Jag tror att man ska vänta till dess att de rättsliga processerna är helt avklarade innan man bedömer vilka signaler som skickas i ett enskilt ärende. Kortedalaärendet är synnerligen allvarligt och någonting som jag tror att väldigt många har bekymrat sig över och funderar över.

Likväl är det viktigt att påföljdssystemet sätts in i ett sammanhang i kriminalpolitiken och att man också har förmågan att se att det är viss skillnad mellan barn och vuxna. Om man tittar hur det ser ut i jämförbara länder är ofta 18 år en vattendelare mellan när man i straffhänseende väljer att se att det handlar om barn eller vuxna. Man gör en åtskillnad där. Däremot föreslår som jag nämnde Påföljdsutredningen att det som gäller för dem som är 18–21 år ska förändras.

Varför ska det vara kortare tid? Det är lite grann den frågan som Kent Ekeröth lyfter fram. Ett av skälen är att just under ungdomsåren utvecklas människan, och det händer väldigt mycket. Det är viktigt att försöka korta tiderna. Det gäller handläggningstider, processtider och också verkställighetstider.

Vi måste diskutera hur det ska se ut. Det får inte vara så att man inte ser och uppfattar en tydlig och konsekvent reaktion på allvarliga brott. Det är grundkurs 1 a. Däremot tror jag att man för ungdomar även i framtiden ska ha ett något kortare perspektiv.

Det är också av det skälet som vi exempelvis har kortat tiden som en ung person finns med i belastningsregistret. Om det hakar med för länge riskerar man att försvåra alla möjligheter för en ungdom att komma igen.

Jag har nog en annan inställning än vad Sverigedemokraterna har när det gäller synen på unga. Däremot kan vi vara överens om att allvarliga brott ska mötas med tydliga och proportionerliga påföljder också när det gäller unga.

Överläggningen var härmed avslutad.

Anf. 56 Justitieminister BEATRICE ASK (M):

Herr talman! Isak From har frågat mig vad jag avser att vidta för åtgärder för att trygga fiskodlingarnas framtid.

Att enskilda näringsidkare trakasseras och får sina anläggningar saboterade är inte acceptabelt. Konsekvenserna för de drabbade företagarna kan bli stora. I värsta fall kan de tvingas att upphöra med sin verksamhet. Att människor som driver lagliga affärsverksamheter ska kunna göra detta utan att få sina anläggningar förstörda är en självklar och viktig del av vårt demokratiska samhälle.

När det gäller brottslighet av detta slag är det viktigt att polismyndigheterna samarbetar och utbyter underrättelseinformation med varandra. Ett väl fungerande kriminalunderrättelsearbete gör det möjligt att se mönster i brottsligheten, och därigenom kan nya brott förebyggas. Kunskapen som underrättelsearbetet ger kan också förmedlas till bland annat fiskodlare för att underlätta deras eget arbete med att skydda odlingarna. Den kunskapen behövs av flera aktörer.

Min uppfattning är att vi har en väl fungerande lagstiftning för att bekämpa den här typen av brottslighet. Bland annat är skadegörelse och försök till skadegörelse straffbart. Straffmaximum för skadegörelse är fängelse i högst ett år eller, om brottet är grovt, fängelse i högst fyra år. Polisen har också möjlighet att i förebyggande syfte kroppsvisitera personer för att söka efter hjälpmedel som kan användas vid skadegörelsebrott. Det är en möjlighet som polisen inte har i alla hänseenden. Vi har regler.

Regeringen har dessutom nyligen tillsatt en utredning som har i uppdrag att bland annat se över behovet av förändringar i straffskalorna för bland annat skadegörelse.

Anf. 57 ISAK FROM (S):

Herr talman! Tack för svaret, justitieministern!

Jag vill börja med att redogöra för varför jag har ställt interpellationen. Det kan kanske verka som en liten fråga för riksdagen. Men det är i varje fall en stor fråga inte minst för arbetstillfällena i Norrlands inland.

Det är två orsaker till att jag har ställt interpellationen. Det handlar dels om arbetstillfällena, dels om möjligheterna att skapa sig ett liv och att det är en framväxande näring.

Sedan finns också de demokratiska aspekterna. När människor utför illgärningar för att manifesteras eller marknadsföra sina politiska åsikter och tvingar det demokratiska samhället till förändring ställs det krav på det demokratiska samhället att samhället tydligt reagerar och det med kraft.

Herr talman! Odlad fisk är i dag den fisk som vi allt som oftast äter. Den serveras oftast på restauranger runt om i landet. I takt med ökad andel odlad fisk ökar också sabotagen mot fiskodlingarna.

Djurrättsaktivisterna begår brott mot enskilda näringsidkare. Men man begår även brott mot den biologiska mångfalden genom att släppa ut mycket stora mängder odlad fisk i älvarna.

*Svar på
interpellationer*

I Umgransele i Lycksele är man både ledsen och arg efter det stora sabotaget som var mot Umlax fiskodling. Det skadade inte bara fiskodlingen utan kan på sikt också få konsekvenser för Umeälven.

Det var över 100 ton som släpptes ut i Umeälven. Polisen misstänker att det är organiserade djurrättsaktivister som ligger bakom. Miljonbe-
lopp har dessutom gått till spillo för företaget.

Det var 18 fiskkassar som skars upp i sammanhanget. På lokalerna har det klottrats, och det har även skrivits brev om att det är DBF hjärta de vilda fiskarna. DBF är en känd förkortning för Djurens befrielsefront.

Det är ingen ny företeelse att fiskodlingar vandaliseras. Det har hänt återkommande de senaste åren. Strax innan Umlax fick sin odling nedskuren hände detsamma med en odling i Västra Silen i Värmland där det gick ut nästan lika mycket fisk som i Umgransele.

Ålands Fiskförädling fick också sin odling attackerad för ett par år sedan. I min hemkommun Norsjö fick Fiskeman sin odling attackerad. På samma tid under samma kväll attackerades anläggningen i Överkalix över 30 mil därifrån, vilket tyder på att det är väl organiserat.

Anläggningarna fick väldigt ovälkommet besök. De okända gärningsmännen skar sönder näten till fiskodlingarna och släppte ut fisk värd miljontals kronor. Jag har än så länge inte hört en enda person som förstår sig på varför man släpper ut odlad fisk som går en säker död till mötes. De flesta tar upp två saker. De anser att detta är terroristaktioner där man politiskt vill få en förändring och att man faktiskt gör en manifestation.

Jag har frågat justitieministern vilka åtgärder hon tänker vidta för att trygga fiskodlingarnas framtid. Jag såg ingenting i svaret om vilka åtgärder hon tänker vidta. Jag delar däremot mycket av skrivningen i svaret. Men hur det ska fungera i praktiken vill jag att justitieministern förtydliga.

Anf. 58 Justitieminister BEATRICE ASK (M):

Herr talman! Den här typen av aktivism har vi sett under lång tid. Det gäller kanske inte specifikt den som har riktats mot fiskodlingar. Men det är inte en liten fråga, vilket också interpellanten påpekar.

Det som hände i Umgransele innebär ett väldigt allvarligt ingrepp. Jag tror att det var 131 ton fisk som man släppte ut, vilket är förskräckligt mycket, till ett värde av kanske 5 miljoner kronor.

Det är verkligen stor och omfattande skadegörelse. Rubriceringen från polisens sida är grov skadegörelse. Det är ett mycket allvarligt brott.

Det jag försökte beskriva i mitt svar var närmast att man för att angripa den här typen av kriminalitet måste öka förutsättningarna för underrättelsearbete och annat, både för att förebygga och för att se mönster. Handlar det om organiserad brottslighet måste den angripas utifrån att man faktiskt ser dessa samband och sammanhang. Det utvecklade arbete mot grov och organiserad brottslighet som bedrivs sedan 2007 innebär också att polismyndigheterna har blivit mycket bättre på underrättelsearbete och på att i den meningen kartlägga och utreda denna typ av brott.

Däremot finns det ingen nationellt övergripande särskild samordning inom polisen när det gäller djurrättsaktivism, utan man arbetar med det

inom ramen för bekämpandet av grov organiserad brottslighet, bland annat. I övrigt när det gäller länsmyndigheterna ser det lite olika ut.

När vi tittar på det hela och ser framåt är en sak som vi har sett och lärt oss av de insatser man har gjort i Västra Götaland som hade stora problem med just djurrättsaktivism för ett par år sedan. Man bestämde sig för att ha en låg toleransnivå mot ordningsstörning och åstadkom också en hög anmälningfrekvens när det gällde aktivister av detta slag. Man utvecklade underrättelsearbetet och länkade ihop många gärningar med en och samma person, och man har lyckats väldigt bra i ett antal ärenden.

Detta är en utgångspunkt för den dialog som förs mellan Rikskriminalpolisen och Säpo, bland annat om hur man ska hantera och samordna sig när det gäller brottslig djurrättsaktivism. Brottsligheten hanteras av Rikskriminalpolisen eftersom det är grov organiserad brottslighet, men det är också en kriminalitet som undergräver lagenlig verksamhet och i den meningen tangerar det som ligger inom Säkerhetspolisens ansvarsområde. Det är därför bra att det pågår en diskussion om hur man ska dra ansvarslinjerna och att man därigenom kan få en tydligare ram för det arbete som måste bedrivas för att säkerställa att vi ingriper, utreder och lagför dem som sysslar med den här typen av kriminalitet.

Anf. 59 ISAK FROM (S):

Herr talman! Jag tackar justitieministern. Man kan fundera på om det behövs någon form av förebyggande verksamhet i denna fråga. Jag tror att det till en del handlar om ren okunskap. Odlad fisk, uppfödda minkar eller andra djur som släpps ut klarar sig inte, utan de dör oftast en död som är att likna vid djurplågeri. Frågan är därför om detta inte också är en form av djurplågeri.

Precis som justitieministern är inne på är detta noga prövad verksamhet inom miljöbalken. Man har underställts hårda krav för att få starta verksamheten. Riskerar man att få verksamheten förstörd och försäkringsbolagen dessutom drar öronen åt sig och det blir dyrt att försäkra verksamheten mot denna typ av skador blir det inte lättare att som enskild näringsidkare välja att starta upp en sådan här verksamhet. Det krävs därför att samhället tydligt agerar.

Jag delar justitieministerns syn att polismyndigheterna måste samarbeta. Frågan är dock om de gör det i tillräckligt stor utsträckning, för jag har fått information om fall över hela landet. Justitieministern är kanske bättre uppdaterad än jag, men det krävs att man samarbetar när det i vissa fall sker samtidigt på olika platser.

För att få kraft och tyngd i utredningen är det också viktigt att utredningen är åklagarledd, och jag har inte hört att det är så i detta fall. Men det kanske är fel.

Det blir ett dubbelt brott i och med att det också begås brott mot skattebetalarna. En del av dessa verksamheter har ju fått statligt stöd när de har startat upp. I detta hänseende bör man alltså titta på detta från flera olika synpunkter.

Justitieministern kan kanske återkomma till om hon ser någon bra form för hur man kan förebygga denna typ av brottslighet. Man skulle kunna stötta till exempel Ungdomsstyrelsen genom riktat stöd till utbildning av de ungdomar som inte redan har gått in i denna grova kriminali-

tet om vad den här typen av brott medför för samhället och för den enskilde.

Anf. 60 Justitieminister BEATRICE ASK (M):

Herr talman! Den underrättelseverksamhet som jag tycker att man ska jobba mer med är ju primärt inriktad på att förebygga brott. Det är därför man vill se sammanhang och annat.

I övrigt när det gäller förebyggande verksamhet vill jag säga att aktiver av det slag som begår denna typ av brott är väl organiserade och har så extrema uppfattningar att jag betvivlar att de går att tala till rätta.

Det handlar inte heller bara om förledda svenska ungdomar, utan det finns ofta internationella kopplingar och en internationell aktivism. Det är allvarlig kriminalitet, och det är därför det ligger på Rikskriminalpolisen och Säkerhetspolisen att bekämpa den.

Däremot kan man säkert med fakta och adekvat information i olika sammanhang möjligen minska antalet supportrar. Inte minst bland barn och ungdomar är engagemanget för söta djur och natur stort, och det är viktigt. Jag förordar dock ingen extra omväg via Ungdomsstyrelsen, utan detta bör bedrivas rent generellt så att vi informerar om miljövärden och naturen i alla möjliga och omöjliga sammanhang.

När det gäller att bekämpa den typ av brott som är bakgrunden till interpellationen ska man se att det är extrema grupper av aktiver, att det finns internationella nätverk och att de inte tar några som helst hänsyn. Det är, precis som det beskrivs i interpellationen, ett brott mot lagen men också allvarligt visavi miljön, de djur som drabbas, företagen, ekonomin och skattebetalarna. Det finns alltså många perspektiv på detta.

Det är kort sagt fel och oacceptabelt. Vi måste bekämpa denna typ av kriminalitet. Vi måste utreda och lagföra dem som bedriver den. Det är den viktigaste medicinen för att bli av med den typ av extremism som ligger bakom allvarliga brott. Vi ser med stort allvar på detta, och vi ser självklart också att det finns möjligheter att utveckla arbetet.

Det ska dock i detta sammanhang sägas att det inte är helt enkelt, för det går lite grann i skov hur aktiva dessa grupper är. Det går inte att bygga upp en enhet på att det är fördelat på ett visst sätt eller att frågorna dyker upp med en viss kontinuitet, utan det kommer ofta ganska plötsligt och är därför lite svårhanterligt. Modus förändras också ibland, och man har lite olika inriktningar. Gruppen är alltså svårhanterlig men ofta inte så stor.

Ett av Säpos uppdrag är att ha en viss uppfattning om av vad vi har för extrema grupperingar av detta slag i landet. Jag tror dock att det finns mer att göra för att reda ut ansvaret visavi den övriga polisen och för att ha ett sammanhållet tänk om hur ingripanden och annat ska ske.

Jag tror att de lokala polismyndigheterna runt om i landet kan behöva stöd av mer centrala experter för att hantera denna brottslighet. Dessa brott begås nämligen ofta på mer än ett ställe, och då är det bra att se sammanhanget. Just därför är det också bra att detta ligger inom ramen för bekämpandet av organiserad brottslighet.

Anf. 61 ISAK FROM (S):

Herr talman! Så bra. Då har justitieministern nästan lovat en central kompetens. Det är vad man efterfrågar. Alla är måna om den lokala poli-

sen och landsortspolisen, men man framför också att man tycker att de saknar kompetens att undersöka den här typen av brottslighet. Jag hoppas att vi får ett konkret förslag eller att man för vidare att det krävs en central kompetens för att utreda den här typen av brottslighet så att man också kan beivra den. Så länge den fortsätter och man inte lyckas beivra den kommer den förmodligen att fortsätta. Just nu tycks man ha fokuserat på vattenbruket. Ett tag var man fokuserad på grisuppfödare och sedan på minkuppfödare. Just nu verkar man försöka slå ut dem som har engagerat sig i fiskeodlingar och vattenbruk.

Det är välkommet från näringen när det kommer förstärkta insatser för att bekämpa den här typen av organiserad brottslighet.

Anf. 62 Justitieminister BEATRICE ASK (M):

Herr talman! Jag har inte nästan lovat central kompetens. Däremot kan jag säga att vi har en del specialkompetens inom ramen för grov organiserad brottslighet. Den ska tas till vara. Det är viktigt när det dyker upp en ny typ av brottslighet på ett ställe där man inte är van att hantera den.

Mycket av arbetet handlar naturligtvis om lokal kompetens och kunskap om vad som sker lokalt. Det är betydelsefullt att vi har förstärkt den lokala polisen och de lokala myndigheterna. Västerbotten har fått 82 poliser ytterligare, och Norrbotten har fått 43 sedan 2006 så det har hänt en del. Det är betydelsefullt eftersom det innebär att man har bättre förutsättningar än tidigare att skaffa sig kompetens och ha ett basarbete.

Att helt skydda ett område längs Umeälven är ju nästan omöjligt. Genom fler poliser som kan skaffa bättre information och ha mer kontroll över vad som händer lokalt får man naturligtvis bättre förutsättningar att ingripa och lagföra. Det här är en svår typ av brottslighet att bekämpa. Det ställer speciella krav. Det är därför som jag har pekat på det som också görs på central nivå för att utveckla förmågan och kompetensen.

Vi ser allvarigt på detta. Det gör vi när det gäller all typ av extremism och aktivism eftersom det undergräver de demokratiskt fattade beslut som den här kammaren är till för att säkerställa.

Överläggningen var härmed avslutad.

12 § Svar på interpellation 2012/13:14 om jobben inom industrin i Värmland

Anf. 63 Näringsminister ANNIE LÖÖF (C):

Herr talman! Berit Högman har frågat mig vilka konkreta åtgärder jag tänker vidta för fler jobb i Värmland.

Låt mig först understryka att jag känner starkt med alla dem som har drabbats av besked om varsel, oavsett var i landet det sker.

Det är viktigt att politiken kan hantera både upp- och nedgångar i konjunkturer och den strukturomvandling som också kontinuerligt sker i vårt samhälle. Vardagen för människor och företag förändras snabbt, och nu ser vi hur inbromsningen i vår omvärld påverkar svensk ekonomi och våra regioner.

Utgångspunkten för regeringens regionala tillväxtpolitik är att den bästa kunskapen om vad som behövs för att skapa fler jobb i Värmland finns i regionen. Därför är det också den regionala nivån som har huvudansvaret för de regionala tillväxtresurser som regeringen årligen tillför.

För att den svenska ekonomin även fortsättningsvis ska ha goda förutsättningar att möta utmaningar till följd av en globaliserad ekonomi satsar regeringen på en rad reformer i budgeten för 2013 för att Sverige ska ha välutbildad arbetskraft, för att forskning och innovationer gynnas samt för fungerande transporter. Regeringen föreslår också satsningar på reformer för att öka möjligheterna att driva företag och stärka svensk konkurrenskraft, bland annat föreslås en sänkning av bolagsskatten.

Samtidigt är det viktigt att de människor som eventuellt förlorar jobbet, oavsett var de finns i landet, inte fastnar i långvarig arbetslöshet.

Ett led i att möta sysselsättningsbehovet är etableringen av de regionala kompetensplattformarna för utbildningsplanering och matchning på kort och lång sikt. Här spelar samverkan mellan näringsliv, universitet och högskolor och olika offentliga aktörer en viktig roll. Regeringen har i den senaste budgetpropositionen slagit fast att vi avser att stärka och vidareutveckla dessa plattformar, detta eftersom de är viktiga verktyg för arbetet med kompetensförsörjningen i hela landet.

Jag och mina medarbetare följer utvecklingen noga. Vi har kontakt med såväl lokala som regionala företrädare.

Som avslutning vill jag återigen poängtera att det är min övertygelse att långsiktigt hållbar tillväxt byggs underifrån och att de verktyg den regionala tillväxtpolitiken erbjuder ger goda förutsättningar för en lokal och regional utveckling utifrån egna förutsättningar och prioriteringar som är anpassade till det gällande konjunkturläget.

Anf. 64 BERIT HÖGMAN (S):

Herr talman! Tack, näringsministern, för svaret. När jag skrev den här interpellationen var det Säfte som fanns på min näthinna. IF Metall och värmländska medier påminner mig om att situationen är betydligt värre än så. För någon vecka sedan hade vi 1 800 varsel; det är snarare 2 000 vid det här laget. Det lär bli fler innan året är slut.

Det gäller inte bara Värmland, vilket näringsministern kommer att bli varse under debatten i eftermiddag. Det handlar om hela Småland, om Kronoberg och Blekinge, om Dalarna, Gävleborg och så vidare. Därtill kommer alla jobb som försvinner utan varsel. I grannkommunen Arvika har ungefär lika många jobb försvunnit utan ett enda varsel. Det handlar om att företag slutar att ta sin personal från bemanningsföretag.

När jag läser svaret blir det uppenbart för mig att regeringen, i det här fallet företrädd av näringsministern, talar med kluven tunga. Å ena sidan säger näringsministern i svaret att det är på den regionala nivån man vet bäst vad som behöver göras. Å andra sidan omkullkastar regeringen med sin politik många av de ambitioner som finns både lokalt och regionalt.

Jag tror inte att det finns någon i Volvoarbetarnas närhet som inser poängen med en kraftigt försämrad a-kassa. Det gör inte hyresvärdarna och det gör inte bankerna eller andra som nu kan se kraftigt försämrad köpkraft i Värmland och regionen. Många trodde kanske att deras a-kassa var 80 procent av lönen. Men ack vad de bedrog sig. Den ligger runt 50–60 procent för en IF-metallare i dag.

Jag har inte träffat någon som tycker att regeringen har gjort rätt som har dragit ned på platserna vid vårt universitet och vid andra högskolor och universitet. Jag har heller inte träffat någon som tycker att det är bra att Arbetsförmedlingen är hänvisad till centralt upphandlade utbildningar som ständigt överklagas och därmed försvårar flexibilitet och snabb hantering, eller att arbetsförmedlingarna runt om i landet skickar miljoner tillbaka till statskassan när arbetslösheten, som i Säfles fall, är uppe i 10 procent. Detta görs för att detaljregleringen av Arbetsförmedlingen från statens sida är alldeles för kraftig.

Näringsministern skriver vidare att det är viktigt att människor inte fastnar i långtidsarbetslöshet. Om det är något som har ökat här i landet under regeringens sex år så är det antalet långtidsarbetslösa och människor som är inlåsta i fas 3.

Regeringen talar med kluven tunga.

Man hänvisar till den sänkta bolagsskatten. Nu är det så vist att Volvo inte betalar någon bolagsskatt i Sverige, så det är en klen tröst för de 400 som mister jobbet i Säfte.

De signaler som vi hittills har fått i Säfte och Värmland från departement och från staten är att vi inte kan vänta oss något stöd, trots att det finns idéer och förslag. Därför vill jag förstås ställa följande fråga till näringsministern: Är näringsministern beredd att ändra på detta ställningstagande när vi ser att situationen blir värre? I så fall: När är näringsministern beredd att ändra sig?

Anf. 65 ANN-KRISTINE JOHANSSON (S):

Herr talman! Det var intressant att lyssna på svaret från näringsminister Löf. Jag ska börja med att hälsa från Säfte att näringsministern är välkommen dit.

Volvo Bussar är kommunens största arbetsgivare med många underleverantörer. Där berörs ca 330 personer plus ett sextiotial konsulter och ett fyrtiotal underleverantörer. Av dessa 330 bor ca 250 i kommunen.

Därefter kan jag också framföra hälsningen att det finns många goda idéer och tankar som de behöver få prata med dig och dina medarbetare om. Jag vet att du kommer att säga att din statssekreterare har varit där och att du har ständig kontakt, som du nämnde i svaret. Men det räcker inte. Du behövs där likaväl som du behövs när Södertälje drabbas eller där andra ställen har drabbats eller kommer att drabbas.

En av de viktigaste sakerna med att vara minister är att träffa människor, lyssna och ta sig tid med folk. Det handlar om att som politiker på olika nivåer ta sig tid att möta människor.

Av IF Metalls yrkesverksamma medlemmar i Värmland är ca 13 procent nu arbetslösa. Precis som Berit Högman nämnde är över 1 000 vars-lade, och hur ser det ut om några månader? Vad händer med barnen och de unga som ser sina föräldrar förlora jobbet? I Säfte är arbetslösheten i dag drygt 10 procent, och ungdomsarbetslösheten är runt 28 procent. Räddningen är inte att alla ska åka till Norge, utan vi behöver fler företag som etablerar sig i Värmland och fler utvecklingsmöjligheter för underleverantörer.

Vi är mycket bekymrade över vad som händer i Värmland. Jag vet att detta bekymmer finns på många ställen i Sverige i dag. Det visar inte minst alla interpellationer nu i eftermiddag. Det behövs krafttag från

kommunen, regionen, de fackliga organisationerna, Arbetsförmedlingen med flera. Men staten måste också vara en aktiv spelare i detta.

Annie Lööfs statssekreterare Ljung sade att stödpengar kan vara på väg men att man först måste beskriva vad de ska användas till. Det finns en lång lista från kommunen där man pekar på vad man behöver ha.

Det finns flera medskick från Värmland, men jag ska nämna några. Ett gäller kompetensplattformarna, precis som ministern nämnde i sitt svar, som Näringsdepartementet gav regionerna i uppdrag att ta fram. De finns nu men skulle kunna fungera fullt ut. Men tyvärr saknas det pengar. Det är många tappade sugar på grund av allt arbete som har lagts ned, och sedan har ni inte fullföljt tänket med resurser. Se över detta och tillför resurser! Kompetensplattformarna skulle nämligen kunna användas i detta nu med de utmaningar som många regioner står inför.

Det andra gäller Inlandsinnovation. Jag har ställt en skriftlig fråga till ministern om det, och jag passar på att ta upp den här också. Inlandsinnovation skulle kunna vara en bra öppning och möjliggöra satsningar med mera i större områden än i stödområde A. Jag vill fråga ministern om hon ser möjligheter att utöka området för Inlandsinnovation.

Detta var mina frågor till ministern.

Anf. 66 Näringsminister ANNIE LÖÖF (C):

Herr talman! Jag är glad över de frågor som ställs eftersom detta är en gemensam utmaning som vi på nationell nivå behöver göra tillsammans med de aktiva lokal- och regionalpolitikerna i Värmland.

Det finns en välkänd Värmlandsmodell som också har gått på export till andra län där ett framgångsrikt arbete görs tillsammans med regionförbund, länsstyrelse, fack, arbetsgivare och kommunala företrädare. Där har man arbetat tajt tillsammans, inte minst med de kompetensplattformar som Näringsdepartementet har initierat för ett antal år sedan och som vi nu i budgeten har aviserat att vi vill stärka ytterligare och stödja i fortsättningen för att detta ska kunna utvecklas till en strategisk plattform vad gäller matchning och utbildningsplanering på lång och kort sikt. Kompetensplattformarna är därför oerhört viktiga.

Regeringens arbete med regional tillväxt, alltså att skapa näringslivsklimat och jobb, utgår från de 1 ½ miljarder som vi inte har i egen kista nationellt utan som vi har valt att portionera ut till regionerna för det regionala tillväxtarbetet. Det är av denna anledning som huvudansvaret för projektstöd, företagsstöd och utvecklingsstöd finns ute i regionerna eftersom det är där som kunskapen är som störst när det gäller var dessa pengar ska satsas.

För Värmlands del är det en ganska ansevärd summa som man får varje år från nationella medel till just detta.

Men låt mig lyfta blicken lite grann och resonera om varför Sverige står inför så enormt stora utmaningar, inte minst denna höst där varsel duggar tätt, inte bara i Värmland utan längs hela Norrlandskusten, i Småland, Blekinge och Skåne. Det handlar om en oro internationellt, det handlar om en stark krona och det handlar om att efterfrågan på internationella marknader har minskat. För Sverige med 50 procent av sitt bnp inriktat på just export innebär det att det blir oerhört känsligt. Det drabbar tyvärr också exporttung industri, inte minst inom tillverkning, och givet-

vis människor som arbetar där. Det är denna utmaning som vi gemensamt behöver matcha.

Vi såg detta under sommaren när vi arbetade fram vår budget, och det som då är viktigt är att vi behöver en investeringsbudget. Det är därför som vi har lagt tyngdpunkten på näringslivsutveckling vad gäller både sänkta kostnader i fråga om bolagsskatt och investeringsavdrag men också en avisering av översynen av riskkapital, som är ytterligare en fråga där vi faktiskt gör en översyn för att se till att det offentliga riskkapital som vi har ska kunna användas på ett mer ändamålsenligt sätt. Vi kommer att återkomma till riksdagen när denna översyn är färdig.

Vi gör också stora satsningar på utbildning och arbetsmarknad. Det handlar till exempel om 9 000 nya platser inom yrkeshögskolan, där Värmland ligger i framkant i dag både vad gäller antalet studerande och antalet utbildningsomgångar om man jämför med övriga riket. Men vi lägger också stora pengar på att förstärka matchningen och coachningen från dag ett, inte minst vad gäller ungdomar som ska få denna möjlighet till insatser från dag ett.

Jag skulle vilja skicka med de socialdemokratiska frågeställarna följande: Vad vill Socialdemokraterna göra? Hur rimmar det med att man vill höja skatten med 30 miljarder för det svenska näringslivet? Hur stärker det konkurrenskraften för företag som verkar i Sverige på en global marknad?

Anf. 67 BERIT HÖGMAN (S):

Herr talman! Jag är glad att näringsministern tar upp det internationella perspektivet men också frågar vad vi vill göra. Jag ska med glädje berätta det så långt jag hinner under de minuter som jag har till förfogande.

I Värmland finns många engagerade människor, och det finns många förslag. Men det är orimligt att resonera om att statens insats i tillväxtpolitiken ska vara lika oavsett om det är ett år då 200 nya företag startas eller om det är ett år då varslen och arbetslösheten ökar med tusentals personer. Det är klart att summan på 45 miljoner för Region Värmlands räkning är in-tecknad i långsiktiga tillväxtinsatser, i forskning och utbildning och i strategiska satsningar sett över en längre period. Det är orimligt att tänka sig att dessa pengar skulle ligga och skvalpa i en påse utifall att varselvågen skulle komma. Ann-Kristine Johansson och jag står här i dag därför att vi ser att staten måste ta detta ansvar eftersom detta drabbar regioner så olika.

Ett förslag som vi tydligt har i vår budget och som är efterfrågat också av näringslivet denna gång när krisen kommer handlar om korttidsjobben. Förra gången som vi hade kris hävdade exempelvis IF Metall men också näringslivet att om vi hade gjort som man gjorde i Tyskland hade kanske uppemot 30 000 jobb kunnat räddas om regeringen vid detta tillfälle hade gått in och agerat i frågan om korttidsjobben. Det skulle ha haft positiva effekter på flera plan. Den enskilde hade behållit sin anställning, och när krisen var över hade också företagets personal fått en stärkt kompetens. Man hade haft ett försprång för att kunna möta de order som snabbt uppstod i stället för att lägga kraft på att jaga folk på nytt.

Prot. 2012/13:14
23 oktober

Svar på
interpellationer

Liknande system fanns i andra jämförbara länder. Deutsche Bank beräknar att 400 000 jobb räddades i Tyskland med hjälp av de här insatserna. I Sverige hade vi en passiv regering.

Nu är förslaget förfinat. Det är genomarbetat av företrädare för både näringsliv och fack. Det är klart att jag då måste ställa frågan: Är näringsministern beredd att bereda ett sådant förslag? Vi socialdemokrater har förslaget, och i vår budget har vi reserverade medel för en svårare konjunktur. Vi är absolut beredda att ha en dialog med regeringen för att möta de varsel och den oro som nu finns runt om i landet.

Vi har också en rad andra förslag om allt från att se över detta med regelförenkling till andra sjuklöneveckan och strategisk samverkan. Statsministern avfärdade det hela med att näringslivet var ett särintresse och att strategisk samverkan var någon form av fikaraster. Men vi ser det här som ett väldigt viktigt och ambitiöst arbete. Det är också det som gett resultat i Värmland – exempelvis i lärling 2.0.

Vad händer när vi vill engagera ungdomar i lärling 2.0? Jo, Arbetsförmedlingens regler sätter stopp för att smidigt sätta unga människor i arbete.

Återigen: Det finns en massa goda idéer både i våra partimotioner och från institutioner, organisationer och människor i Värmland. Men regeringen måste bedriva en politik som understöder dessa initiativ.

Min fråga är alltså: När är näringsministern beredd att exempelvis bereda ett sådant förslag som det om korttidsjobben eller helt enkelt ompröva regeringens inställning till ansvar för varselsituationen runt om i landet?

Anf. 68 ANN-KRISTINE JOHANSSON (S):

Herr talman! Precis som Berit Högman här på slutet efterlyste måste regeringen bedriva en politik som stöder det vi i Värmland, inte minst i Säffle, lyfter fram. Det finns ett antal förslag som jag hoppas att ministern tittar på. Inte minst gäller det, som ministern nämnde, kompetensplattformen. Kan ministern här och nu lova att det kommer mer resurser till den? Det skulle vara en sak som Säffle skulle må bra av.

Stöd till investeringar efterlyses i Säffle. Inlandsinnovationer är ett annat starkt önskemål. Att underlätta Norgesamverkan gäller det också. Här kan näringsministern vara behjälplig med signalsystem och säga att det är viktigt med samarbete med Norge, inte minst företagsmässigt. Att hitta nya etableringar och nya affärsrelationer med mera gäller det också. Det finns en mängd sådana förslag. Så gör saker och ting och prata inte bara!

Ministern tog upp oron internationellt. Ja, precis så är det. Länderna runt om oss drabbas hårt. Men till exempel i Finland tar regeringen det här på allvar. Man tillsätter strukturomvandlingsstöd till utsatta regioner. Man gör saker ihop med regioner och ser de problem som finns.

När det gäller regionalpolitiskt anslag har vi en hel del i Värmland, som ministern nämnde. Men en del går också till sådant som regeringen inte riktigt tar ett grepp om, till exempel bredbandssatsningar. Det behövs en hel del pengar för att utveckla det fullt ut.

I morgon är det en manifestation i Säffle för jobben. Vad är näringsministerns medskick som jag kan meddela Säffleborna när det gäller sådant som ministern tycker är viktigt? Skicka med mig saker dit!

Anf. 69 PATRIK BJÖRCK (S):

Herr talman! Jag vill delta i debatten eftersom frågan om jobben inom industrin i Värmland naturligtvis är oerhört viktig för alla som lever och verkar i Värmland. Men det svar näringsministern eventuellt kan ge Berit Högman som svar på hennes interpellation är givetvis viktigt också för folk som lever och verkar i resten av landet.

Herr talman! Näringsministern räknade upp Norrland, Småland, Blekinge och Skåne. Jag skulle kunna göra listan mycket längre. Jag skulle kunna nämna bland annat Skaraborg som jag kommer från och där jag är vald. Där har vi i dag en väldigt svår situation för industrin och näringslivet. Vi har många varsel och rena företagsnedläggelser. För väldigt många är det därför viktigt vad och hur näringsministern svarar på interpellationen.

Herr talman! Jag skulle vilja understryka att den oro som finns är stor och befogad. Den oro som finns bygger på att förtroendet från förra krisen har skadat förtroendet för alliansregeringen ute i näringslivet och bland de anställda och dem som varslas. Man såg ju den icke-politik som den tidigare näringsministern – partikamrat till nuvarande näringsministern, nämligen Maud Olofsson – förde.

Herr talman! När det i svaret från näringsministern sägs att det är viktigt att politiken kan hantera både upp- och nedgångar i konjunkturen kommer självklart den fråga som alla ställer sig: Kan näringsministern verkligen göra detta viktiga, alltså hantera både upp- och nedgångar i konjunkturen?

När man läser vidare i det skriftliga svaret och när man lyssnar på vad näringsministern här säger blir det så att oron bara växer. Sverige ska ha välutbildad arbetskraft, säger näringsministern. Jo, det är klart. Det är väl rimligt och ett ganska naturligt påstående och något jag skulle kunna skriva under på.

Men samtidigt tillhör näringsministern en regering som drar ned på utbildningen i Sverige, som vill införa ettårigt gymnasium och som möter framtiden med minskade utbildningssatsningar. Det här skapar och underblåser en väldigt stor oro.

Vidare säger näringsministern i svaret att det är viktigt att människor inte fastnar i långvarig arbetslöshet. Men den politik som den regering som näringsministern tillhör för binder människor i arbetslöshet. Aldrig någonsin har vi haft en så stadigt ökande långvarig arbetslöshet. Långtidsarbetslösheten är ett gissel. Hela tiden ökar den.

Herr talman! Jag tillhör arbetsmarknadsutskottet. Där har vi haft besök av SCB som drog den senaste arbetskraftsundersökningen. Man kunde konstatera att alla siffrorna går upp – för arbetslösheten, långtidsarbetslösheten och ungdomsarbetslösheten. Herr talman! Med den politik som näringsministern företräder fastnar folk just nu i långvarig arbetslöshet.

Avslutningsvis säger näringsministern att hon och hennes medarbetare noga följer utvecklingen. Men, herr talman, det räcker inte! Näringsministern måste också göra någonting.

För flera år sedan, 2008 – det är så länge sedan – tillsatte man samordningsmän. Man åkte ut och skulle följa situationen, men man gjorde ingenting.

Har näringsministern lärt någonting av sina föregångares misstag? Har näringsministern några som helst kunskaper, erfarenheter och insikter i fråga om de misstag som begicks för fyra år sedan, och kommer de i så fall att göra att näringsministern tar sig ur den långvariga handlingsförlamningen och faktiskt svarar på de berättigade frågor som människor ställer sig i Värmland och i alla övriga delar av landet som näringsministern räknat upp?

Anf. 70 Näringsminister ANNIE LÖÖF (C):

Herr talman! Den största oron skapar Socialdemokraterna. Jag ser att Patrik Björck är nöjd efter sitt brandtal med att hetsa upp regeringen.

Jag tycker inte att situationen att människor drabbas av varsel och företag får dra ned förtjänar en debatt där man far med osanning och där man drar upp argument som inte håller.

I mitt inledande inlägg beskrev jag vikten av exempelvis Värmlandsmodellen, vikten av samverkan och vikten av att kunna diskutera de här sakerna över blockgränsen.

Jag beskrev också att regeringen valt att presentera just en investeringsbudget. Socialdemokraterna stod då i främsta ledet och sade högt och ljudligt: Den är oansvarig och den är vidlyftig. Ni satsar för mycket på forskning, infrastruktur, skola och jobb. Ni ska dra åt svängremmen, inte spänna upp den. Jag tycker att Socialdemokraterna har fel där.

I nuvarande situation med internationell oro där företag behöver dra ned och behöver ta till varsel och där människor känner en klump i magen över att förlora jobbet har Sverige en skyldighet att satsa på just utbildning, att satsa på arbetsmarknadsutbildning samt att satsa på infrastruktur, forskning och innovation och på sänkta kostnader för företag för att stärka både innovationskraften och konkurrenskraften. Det är precis det regeringens budget innehåller. Vi gör detta för att vi tror att det är det som skapar mindre oro för de människor som nu drabbas av tråkiga besked.

Vad är Socialdemokraternas svar? Höj skatten och kostnaderna med 30 miljarder för de svenska företagen! Dra ned på reformbudgeten! Vi lägger fram en mindre reformbudget, för vi tror inte på regeringens satsningar på utbildning, skola, jobb och infrastruktur!

Det är precis detta er partiledare och er ekonomisk-politiska talesperson har varit ute i debatten med under en hel månad. Jag, däremot, tror att vi behöver en investeringsbudget på ett nationellt plan. Sedan behöver vi givetvis inte bara följa utvecklingen utan också vidta åtgärder. Det är precis därför dessa åtgärder finns i den budget vi nyligen har presenterat för riksdagen.

Jag har haft en bra kontakt med kommunstyrelsens ordförande i Säffle, Daniel Bäckström. Eftersom han är centerpartist agerade han både handlingskraftigt och tidigt – han tillkallade en styrgrupp bara någon dag efter, tillsammans med fack, arbetsgivare, regionförbund och länsstyrelse, för att just över blockgränserna ta detta på allvar och diskutera hur man ska nå framåt. Min statssekreterare har varit på plats. Jag kommer också att besöka Säffle och många andra orter runt om i Sverige.

Ni kommer under interpellationsdebatten att ställa krav på mer besök runt om i landet, och jag kan garantera er att jag reser så mycket jag bara kan. Jag lyssnar på de medarbetare och arbetare som

drabbas, men också på de företagare som behöver dra ned i dessa bistra tider.

Framgången i Värmland handlar om exempelvis Almi, som har kunnat agera genom både Almi Invest och Värmlandsfonden. De har kunnat se till att det har skapats 35 kommersialiseringar bara under detta år. Det har också gjorts genom Almis ordinarie innovationsfrämjande verksamhet, som har investerat i ett otal nya projekt. Grunden för att fler jobb ska växa fram är nämligen att det ska finnas goda förutsättningar att driva företag. Det handlar om det Ann-Kristine tog upp, nämligen kontakter med till exempel Norge och att öppna upp detta. Det tog jag upp så sent som för någon vecka sedan, då jag träffade min motsvarighet i Norge på just detta tema.

Vi arbetar alltså på bred front i olika konstellationer, inte bara konkret och handgripligen i vardagen med styrgrupp och annat utan också med de mer långsiktiga reformerna i den budget som alldeles nyligen har presenterats.

Anf. 71 BERIT HÖGMAN (S):

Herr talman! Det är jättebra att näringsministern säger att Sverige har en skyldighet att satsa, särskilt när människor riskerar arbetslöshet. Jag tror dock att näringsministern inte riktigt har gett sig tid att läsa våra förslag, och det kan jag ha sympati för med tanke på hur mycket varsel som kommer runt om i landet.

I vår reformbudget finns förslag – och det är med vetskap om att det kan bli mycket värre – på medel till korttidsjobben. Det är därför vi vänder till regeringen att den ska komma tillbaka med konkreta förslag. För mig är det fullständigt ointressant vilken partibeteckning ett kommunalråd har. Det handlar nämligen om att ta till vara människors vilja till arbete.

Jag fortsätter på listan från vår motion för att ge näringsministern fler idéer att jobba med. Det handlar alltså om ett reducerat sjuklöneansvar den andra veckan – det är ingen dålig ekonomisk insats. Det handlar om att bli kraftfullare i kommersialiseringen av forskningsresultat. Det handlar om inrättande av en marknadskompletterande investeringsfond med inriktning på hållbara investeringar, och då är det statlig och privat samfinansiering. Det handlar om ett nationellt kompetenscentrum för offentlig upphandling, för att offentlig upphandling också ska stödja det näringsliv vi har. Det handlar även om en strategi för nationell innovationsupphandling med samma idéer: att ta till vara nya forskningsresultat och nya idéer.

En annan punkt är riskkapitalförsörjningen till företag kopplade till inkubatorer. I Värmland har vi det fantastiskt bra; vi har egentligen två inkubatorer. Den ena heter Vinnova och den andra heter Drivhuset. Den sistnämnda är för studenter och den första för övriga. Det är inte enkelt heller för dem att ständigt se, men det växer och kommer nya företag.

Jag har inte begärt denna debatt för att stå och gnälla. Jag har gjort det för att jag tycker att det finns många goda idéer både från Värmland och från en socialdemokratisk motion, som näringsministern har all anledning att fundera över. Min fråga kvarstår alltså: Är näringsministern beredd att ompröva en del av den politik som förs?

Prot. 2012/13:14
23 oktober

Svar på
interpellationer

Anf. 72 PATRIK BJÖRCK (S):

Herr talman! Näringsministern säger att jag skapar oro ute i landet. Jag vet inte hur man ska kommentera den typen av uttalande.

När jag är ute och träffar människor som drabbas av varsel och arbetslöshet – och när jag är ute och pratar med företagare som får lägga ned – är det liksom inte min person eller vad jag egentligen tycker och tänker som skapar oro. Hade jag kunnat skapa oro hade jag kanske kunnat skapa ro också, men det ligger liksom inte på min roll att göra det. Det är varslen och den tuffa situationen – finanskrisen – som skapar oro hos företagare och dem som drabbas av arbetslöshet.

När man drabbas av detta ser man sig naturligtvis omkring i samhället för att fundera över vad vi nu skulle kunna göra tillsammans för att hantera detta. Då vänder man sig självklart till den regering som är till för att reda ut denna typ av problem. Det duger inte att, som näringsministern gör i denna debatt, smita undan. Ja visst, ni har långsiktiga reformer i budgeten – ni lånar till bolagsskattesänkningar. Det gör ni. Ni säger ”utbildning”, men ni drar ned på utbildning. Matchningen på arbetsmarknaden fungerar inte. I lågkonjunktur finns det fullt med jobb som inte tillsätts eftersom de som är arbetslösa inte rustas med den utbildning och erfarenhet som behövs för att ta de jobb som finns.

Det är där ni skulle kunna göra skillnad. Det är där ni skulle kunna medverka till att minska den stora oro som faktiskt finns där ute. Jag skulle, herr talman, rekommendera näringsministern att åka ut och träffa företagare och människor som är på väg att drabbas av arbetslöshet. Jag kan garantera ministern att det inte är min person som oroar dem.

Anf. 73 Näringsminister ANNIE LÖÖF (C):

Herr talman! Låt mig inledningsvis säga att jag känner stort med dem som drabbas av varsel. Det är av den anledningen vi från regeringens sida är så engagerade, inte bara i budgetsatsningar utan även i samtal, kontakt och besök runt om i Sverige för att stödja de personer – regionförbundet och länsstyrelsen – som har huvudansvaret för de regionala tillväxtåtgärderna.

Där spelar kompetensplattformarna en viktig roll. Dem ska vi förstärka ytterligare. Det handlar just om utbildningsplanering och matchning på kort och lång sikt, för att klara kompetensförsörjningen. De andra delarna i det regionala tillväxtanslaget handlar om företagsstöd och utvecklingsstöd som passar i detta fall just Värmland, eller för den delen Skaraborg.

Jag ska svara på frågan om korttidsjobb. Det är en fråga som regeringen utreder just nu. I direktiven säger vi att det ska kunna användas vid exceptionella kriser. När ett sådant förslag kommer ska vi titta på det och, om det är tillräckligt bra, se till att det också verkställs. Det är dock på utredning – regeringen har sett just dessa utmaningar.

Inkubatorerna tas upp som viktiga, och vi satsar på dessa. I våras presenterade jag till exempel, på plats i Karlstad där jag också har varit, en satsning på Drivhuset. Det är 100 miljoner på tre år för att stärka inkubatorverksamheten runt om.

En stor del av det Socialdemokraterna presenterar för näringslivet är sådant som antingen redan är i gång eller är i gång via en utredning. Skillnaden mellan Socialdemokraterna och regeringen är att ni förutom

de miljonsatsningar ni gör tar tillbaka miljarderna. Ni fördubblar arbetsgivaravgifterna för unga. Ni höjer bolagsskatten med drygt 7 miljarder från årsskiftet. Ni höjer restaurangmomsen, och dessutom lägger ni på en lastbilsskatt om något år. Det kommer att slå hårt mot exempelvis Värmland och andra delar av Sverige.

Det är den stora skillnaden: Där regeringen tänker näringsliv och jobb tänker Socialdemokraterna skattechock och icke-jobb.

Överläggningen var härmed avslutad.

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 15.50 på förslag av tredje vice talmannen att ajournera förhandlingarna till kl. 18.00.

Återupptagna förhandlingar

Förhandlingarna återupptogs kl. 18.00.

13 § Svar på interpellationerna 2012/13:30 och 36 om situationen i Kronobergs län

Anf. 74 Näringsminister ANNIE LÖÖF (C):

Herr talman! Carina Adolfsson Elgestam har frågat mig vad jag avser att vidta för åtgärder för att stimulera omställning till fler jobb och företag i Kronoberg. Hon har även frågat mig vilka åtgärder jag är beredd att vidta för att stimulera den viktiga del av svenskt företagande som manuell glasindustri utgör och för att säkra den svenska manuella glasindustrins framtid och utvecklingsmöjligheter. Jag väljer att besvara båda interpellationerna i ett sammanhang.

Låt mig först understryka att jag känner väldigt starkt med alla dem som drabbas av besked om varsel, oavsett var i landet det sker. Förhoppningsvis leder inte alla varsel till uppsägningar.

Det är viktigt att politiken kan hantera både upp- och nedgångar i konjunkturer och den strukturomvandling som också kontinuerligt sker i vårt samhälle. Vardagen för människor och företag förändras snabbt och nu ser vi hur den ekonomiska inbromsningen i vår omvärld påverkar svensk ekonomi och våra regioner.

Utgångspunkten för regeringens regionala tillväxtpolitik är att den bästa kunskapen om vad som behövs för att skapa fler jobb i Kronoberg finns i den regionen. Därför ligger också huvudansvaret för de regionala tillväxtresurserna där och regeringen tillför årligen resurser för att utveckla insatser inom till exempel näringslivsutveckling och kompetensförsörjning. Det är viktigt att det är de unika förutsättningarna och styrkorna i Kronoberg som är utgångspunkt för detta arbete.

För att den svenska ekonomin även fortsättningsvis ska ha goda förutsättningar att möta utmaningar till följd av en globaliserad ekonomi,

satsar regeringen på en rad reformer i förslaget till budget för 2013 för att Sverige ska ha välutbildad arbetskraft och för att fler människor ska komma ut i en meningsfull sysselsättning.

Det handlar om reformer för att öka möjligheterna att driva företag och stärka svensk konkurrenskraft, bland annat genom en sänkning av bolagsskatten och införande av ett investeraravdrag. Regeringen har också nyligen presenterat såväl en forsknings- och innovationsproposition som en infrastrukturproposition. Även dessa insatser stimulerar jobb och företagande runt om i Sverige.

För Kronobergs del har regeringen i mars i år gett i uppdrag till länsstyrelserna och regionförbunden i Kalmar och Kronobergs län att genomföra insatser för industriell utveckling och stärkt besöksnäring i Glasriket. Här är den manuella glasindustrin en viktig del. Detta arbete pågår nu och uppdraget ska slutredovisas i december 2014.

Vidare bedriver regeringen ett aktivt arbete för att säkra kompetensförsörjningen i alla delar av landet. Ett led i det är etableringen av regionala kompetensplattformar för utbildningsplanering och matchning på kort och lång sikt. Kompetensplattformarna bidrar till att minska risken för flaskhalsar i de många företag som går fortsatt bra, samtidigt som tillgängligheten till utbildad arbetskraft ökar när konjunkturen väl vänder. Regeringen avser att förstärka de regionala kompetensplattformarna som viktiga verktyg för kompetensförsörjning och näringslivsutveckling i hela landet.

Detta var några exempel på regeringens samlade och aktiva tillväxtpolitik för att skapa jobb och stärka företagen i Kronoberg liksom i övriga delar av landet.

Anf. 75 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (S):

Herr talman! Varsel om uppsägning av tolv anställda. Varsel om uppsägning av 40 anställda. Varsel om uppsägning av 130 anställda. Detta är några av de rader man har kunnat läsa i Kronobergs medier och också kunnat höra via radio och *Smålandsnytt* under den senaste månaden. Det börjar bli lite av vardagsmat.

Det är klart att detta är allvarligt. Det är bra att ministern i sitt svar pekar på att detta handlar om människor, om var och en av dem som nu har blivit varslade, som går och funderar och är oroliga inför framtiden: Hur ska det gå för mig och min familj? En del av dessa människor kommer naturligtvis ganska snabbt att få ett jobb på ett annat företag, medan den breda majoriteten förmodligen i den strukturomvandling som vi nu ser inte kommer att få den möjligheten.

Det sker en tydlig inbromsning i ekonomin och industrisysselsättningen. Det var vad Arbetsförmedlingen presenterade för bara några veckor sedan. Så sent som i juni hade vi senast debatt här i kammaren om läget i Kronobergs län. Redan då hade Arbetsförmedlingen pekat på att man trodde att det kunde bli uppemot 400 färre arbetstillfällen i Kronobergs län under 2012. Hittills i år har 1 279 personer blivit varslade.

Kronoberg är förvisso ett litet län, men i hela länet är 8 575 personer långtidsarbetslösa. Det är ganska allvarligt, och det är en fördubbling gentemot hur det såg ut samma tid 2006. Då hade vi massarbetslöshet. Jag vet inte vilket ord man ska använda i det här sammanhanget, men i

vilket fall som helst måste någonting göras, och det är bråttom. Det finns inte tid eller utrymme att vänta.

I sitt svar säger ministern att utgångspunkten för den regionala tillväxtpolitiken är att man i regionen har den bästa kunskapen om vad som behöver göras för att skapa fler jobb i Kronoberg. Så kan man nog resonera i ett normalt läge, det vill säga när arbetslösheten ligger på 1–2 procent, för då är det självreglerande. Då kan man klara det på regional basis. Men i den situation vi är i nu måste det till nationella åtgärder, och det måste vara en nationell angelägenhet.

Arbetsförmedlingen har i dag ett uppdrag att i första hand jobba med dem som står längst bort från arbetsmarknaden. Det är en jätteviktig fråga. Men i det läge vi har hamnat nu måste man fundera på att omvärdera hur Arbetsförmedlingen ska arbeta. De som nu kommer ut i arbetslöshet inom de närmaste månaderna har ett gigantiskt behov av hjälp.

Anf. 76 Näringsminister ANNIE LÖÖF (C):

Herr talman! När det gäller varsel är det viktigt att ha både det lokala och det globala perspektivet. Precis som Carina Adolfsson Elgestam säger är det först och främst en enorm oro som skapas hos alla de enskilda som får besked om varsel: Vad händer? Kommer varslet att bli en uppsägning? Kommer jag att hitta ett annat jobb? Kommer jag att kunna ha en lön att betala räkningar på och liknande? Den delen är det viktigt att ha djup respekt för.

Det andra är det globala perspektivet, som egentligen är förklaringen till att vi denna höst ser så många varsel. Det handlar om att efterfrågan på produkter och tjänster från Sverige har gått ned. På grund av den skuldskris vi ser och på grund av den ekonomiska oro som finns har också den svenska kronan stärkts. Detta i kombination med en minskad efterfrågan leder till en oerhört stor utmaning för Sverige, som har en väldigt exporttyngd industri.

Därför är det viktigt att vi gör investeringar som säkrar svenska jobb och företag även i framtiden.

Av den anledningen lade regeringen fram en tung investeringsbudget, som av Socialdemokraterna kallas både oansvarig och vidlyftig. Där lägger vi fram satsningar på infrastruktur, på jobb, på skola, på forskning och innovation – för att bara ta några exempel.

I tider av varsel är det viktigt att just jobba med de här tre benen.

Det första benet för människor som blir uppsagda är arbetsmarknadsinsatser. Vi lägger nu 8,1 miljarder extra under fyra år på utbildning och arbetsmarknadsinsatser. Man ska kunna få hjälp från dag ett. De resurser som Arbetsförmedlingen har för matchning, coachning och arbetsförmedlingsinsatser ska kunna användas flexibelt där det behövs som allra mest i landet.

Nummer två handlar om utbildningen, utbildningsplatserna. Yrkes högskolan är väldigt viktig. Man kan titta på Kronobergs län. Kronoberg ligger etta i riket vad gäller antalet studerande i förhållande till antalet invånare. Man ligger trea i riket sett till hur många utbildningsomgångar som har startat. Kronoberg ligger i framkant vad gäller utbildning, vilket är väldigt bra, för det rustar de människor som bor i Kronoberg för nya jobb.

Den tredje delen som är viktig, förutom arbetsförmedlingsinsatser och utbildning, handlar om regionala tillväxtåtgärder. Vi har ungefär 1 ½ miljard som regeringen har valt att inte behålla i den nationella plånboken utan fördela ut på regionerna, för det är där man har störst kunskap om de behov som finns i Kronobergs, Jönköpings eller Värmlands län.

Kronobergs län får drygt 17 miljoner varje år förutom EU:s program för Småland och Öarna och landsbygdsprogrammet, som ligger på många hundra miljoner.

Är det någonting som är viktigt vad gäller att stärka Kronoberg är det samordning. Det var någonting som både regionförbunden och länsstyrelsen lyfte fram för regeringen. Därför fick de ett uppdrag i mars i år att tillsammans under en tid arbeta med att både samverka om befintliga resurser och peka ut de utmaningar som finns.

De har presenterat en delrapport som vi nu arbetar med, och de kommer att presentera en slutrapport inom kort.

Till sin hjälp har de nationella samordningspersoner både på Tillväxtverket och på Vinnova. Det är alltså nationella kontaktpersoner som bistår dem i arbetet med att stärka i det här fallet Glasriket, med kunskap och det stöd som kan väntas behövas.

Anf. 77 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (S):

Herr talman! Nu kom ministern själv in på det som är kopplat till min andra interpellation, det vill säga den om manuell glasindustri.

Herr talman! Jag kan väl säga att jag är lite besviken över att ministern har buntat ihop de här två svaren till ett svar. Manuell glasindustri är en nationell angelägenhet, och den är betydelsefull. Det hade varit viktigt att få ägna hela den här tiden åt att diskutera denna viktiga fråga. I stället har man slagit ihop de här två frågorna. Det är faktiskt två helt skilda saker, och det är två helt olika utgångslägen.

Med anledning av den manuella glasindustrin vill jag nämna den delrapport som nu har lämnats, *Det nya Glasriket*. Där lämnas diverse olika förslag som man nu skulle kunna påbörja ett arbete med.

Det handlar bland annat om att skapa en gemensam strategi och målbild för Glasrikets utveckling. Det handlar om att skapa en specifik kontaktpunkt för frågor gällande glasrikeregionen som ansvarar för samordning på nationell nivå. Det handlar om att genomföra en kartläggning av möjliga energibesparingar och energiåtervinnande åtgärder inom glasindustrin.

Vidare handlar det om att genomföra en utredning angående de kommunalt/privat ägda flygplatserna, att snabbutreda möjligheterna att tidigarelägga en ombyggnad av vägsträckan Hovmantorp–Eriksmåla och att möjliggöra regionalt investeringsstöd inom glasrikeregionen under en begränsad tidsperiod.

Alla de här förslagen – det finns ytterligare några – ligger på regeringens bord. Det är enbart regeringen som kan agera för att det här ska verkställas.

I sitt svar säger ministern att det ska slutredovisas i december 2014.

Herr talman! Jag är rädd för att den manuella glasindustrin kanske inte kan vänta till 2014. Om vi ska komma en bit på vägen vad det gäller manuell glasindustri måste vi nog ta tag i den här frågan och göra verkstad i vardagen ganska omgående.

En del av de förslag som jag läste upp, som jag tog direkt från *Det nya Glasriket*, borde ministern och departementet sätta sig ned och diskutera med länsstyrelserna i Kalmar och Kronobergs län. Man borde faktiskt visa på handling och inte bara på ord, som det är i det här fallet.

Sedan ska jag gå tillbaka till det som handlar om varslen, övergripande i länet, och den höga arbetslösheten. Ministern säger bland annat att man gör kraftiga satsningar på utbildning. Ändå har man gjort neddragningar vad det gäller antalet utbildningsplatser på universitetet. Jag får inte riktigt ihop det med att man satsar.

Vad det gäller Arbetsförmedlingen är det viktigt att de har mycket resurser. Men samtidigt är det så att de i dagsläget har skickat tillbaka 140 miljoner för att man har konstruerat så knepiga regler att Arbetsförmedlingen inte kan nyttja de här pengarna. Det känns också oerhört allvarligt.

Då blir den konkreta frågan: Är man beredd att gå in och titta på hur regelverket tillämpas just när det gäller Arbetsförmedlingen, utifrån att det inte kan vara acceptabelt i det här läget att de skickar tillbaka pengar som de så väl behöver för att få människor att komma tillbaka i arbete?

Anf. 78 Näringsminister ANNIE LÖÖF (C):

Herr talman! Jag börjar med de två sista delarna, som Carina Adolfs-son Elgestam lyfter fram.

Jag tar utbildningsplatserna först. Man kan jämföra utbildningsplatserna 2006 och i år. Vi har fler utbildningsplatser. Vi har mer statliga pengar som går till hela det reguljära utbildningssystemet än vad som fanns under den tid då Carina Adolfs-son Elgestams eget parti satt vid makten.

Vi gör det här för att vi tror att hela det reguljära utbildningssystemet är viktigt, från gymnasiet och upp till universitet och högskolor, yrkes-högskolor, yrkesvux och vuxenutbildningen. Därför gör också staten satsningar på detta.

Vad gäller Arbetsförmedlingen är det ett ansvarsområde som Hillevi Engström har. Jag vet att hon noga tittar på de här delarna, för vår ambition från regeringens sida är att pengarna ska kunna användas på de orter och platser i Sverige där de behövs mest.

Till huvudfrågan: Den manuella glasindustrin är jätte viktig. Det manuella glasblåseriet och glastillverkningen är en fantastisk tillgång som inte bara har satt Småland och Glasriket på kartan utan också Sverige. Det har varit en viktig jobbmotor i den här regionen och en exportframgång under flera år.

Det är ett kulturarv. Det är ett viktigt hantverk. Och det skapar jobb och tillväxt, inte minst i småorter som Orrefors och Åfors, till exempel. Det är också därför beskedet om neddragningar är otroligt tråkiga.

Jag vet att det har funnits både passionerade och engagerade entreprenörer som har gått in och investerat mångmiljonbelopp för att blåsa liv i verksamheten och för att få den att verka. De kontakter jag har haft med ägarna har visat att det tyvärr inte har funnits möjligheter att fortsätta med detta och att man därför har fått dra ned. Det är jag väldigt ledsen för.

Vi har haft samtal med både landshövdingarna och regionförbundsordförandena. Vi har också haft konkreta samtal om de deluppdrag som

Carina Adolfsson Elgestam har lyft fram. Jag skulle bara kort vilja gå igenom de deluppdragen, för vi har gett svar på samtliga av dessa till de regionala företrädarna.

De vill ha en specifik kontaktpunkt. Ja, det finns. Det finns en styrgrupp på Tillväxtverket och en nationell samordningsperson som är just den kontaktpersonen när det gäller Glasriket, förutom det specifika regeringsuppdrag som de har.

Man vill ha en sanering av glasbruksområdena som ligger på ungefär 800 miljoner. Det totala anslaget, som har varit under flera år, för sanering ligger på 635 miljoner. Det finns hos Naturvårdsverket. Det finns medel där att söka inom befintliga ramar.

Sedan handlar det om en kartläggning vad gäller energibesparande och energiåtervinnande i den här sektorn. Det finns ett stort energieffektiviseringsprogram på Energimyndigheten som kan användas till just detta. Därför bör man kunna genomföra en sådan inom ramen för det befintliga program som administreras av Energimyndigheten.

Man vill också ha en satsning på produktutveckling inom besöksnäringen. Där har vi lagt pengar och uppdrag till bland annat Tillväxtverket som arbetar med utvecklingen av besöksnäringen.

Den sista delen i det som interpellanten lyfte fram handlade om flygplatserna. Här beslutade regeringen i mars 2009 att ett nationellt basutbud för flygplatser ska utgöra stommen i ett effektivt transportsystem och att de regionala flygplatserna i övrigt ska finansieras mellan näringsliv, kommuner och regioner för att på det sättet vara en viktig motor i det regionala näringslivet.

Anf. 79 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (S):

Herr talman! Jag hör vad ministern säger, och utifrån de olika åtgärdsförslag som förvisso finns – jag läste upp några av dem som ligger på regeringens bord – uppfattar jag att ministern i dagsläget är nöjd med de möjligheter som finns allaredan i dag. Jag har även full tillit till landshövdingarna i Kalmar och Kronobergs län och alla de andra som har varit inblandade när det gäller att arbeta fram det här, och det som möjligtvis förvånar mig lite är att de lyfter fram de här sakerna när den här möjligheten redan finns.

När det gäller den särskilda satsningen på besöksnäringen och resandet, det som ministern hänvisar till här med Tillväxtverket, är väl de pengarna redan utdelade till några destinationer, men vad vi har förstått är inte Glasriket med på den banan.

Jag skulle vilja gå tillbaka till mina frågeställningar, både om den manuella glasindustrins framtid och om utvecklingsmöjligheter. Jag känner inte att vi har fått tillräckligt tydliga besked här i dag i debatten och inte heller vad gäller den ökade arbetslösheten i Kronobergs län och i dess närhet. När man pratar om att det är på regional nivå man bäst kan arbeta med de här frågorna är det ju, precis som ministern själv sade, en global konkurrens och den måste vi möta.

Då kan man inte bara stå och titta på, utan vi måste ha rejäla åtgärder. Det brådskar och måste ske här och nu. Det är bra att det finns satsningar på utbildning, men det måste till mycket mer och kraftigare satsningar som visar på handlingskraft. Det är då man kan ta tag i det här, och en av de saker man behöver göra är att arbeta med exportfrågan.

Anf. 80 Näringsminister ANNIE LÖÖF (C):

Herr talman! Visa handlingskraft och gör kraftigare satsningar, säger Carina Adolfsson Elgestam. Det var det regeringen gjorde i investeringsbudgeten, och det svar vi fick av Socialdemokraterna då var att det var för oansvarigt och för vidlyftigt.

Vi valde dock att göra just strategiska satsningar för att stärka konkurrenskraften och innovationsförmågan för att kunna behålla jobb till svenska arbetare, för det är i grunden det som det handlar om: att stärka nationell konkurrenskraft för att se till att jobben stannar kvar i Sverige.

När det gäller exportfrämjandet som Carina Adolfsson Elgestam lyfter fram på slutet vill Socialdemokraterna ha 20 miljoner i extra exportstöd. Det, liksom de 50 miljonerna till inkubatorstöd, är ganska små pengar om man jämför med de stora pengar som redan i dag finns i svenskt exportfrämjande.

Jag tror att det är viktigt att särskilja de små miljoner som Socialdemokraterna väljer att satsa och samtidigt inte glömma bort att presentera de miljarder som man drar åt svångremmen för de svenska företagen med, nämligen 30 miljarder i ökade kostnader. Det är dubbla arbetsgivaravgifter, dubbel restaurangmoms – viktigt för besöksnäringen – och höjd bolagsskatt, men det handlar också om den lastbilsskatt som man föreslår.

Det är en kanonad av skattehöjningar som kommer att slå ganska hårt mot företagen i Sverige och till syvende och sist också mot svenska jobb. Det är inte så man får en konkurrenskraftig ekonomi med fler jobb, utan för att få det ska man välja den linje som Alliansen har presenterat genom budgeten, det vill säga en investeringsbudget för fler jobb, en bättre skola, en bättre infrastruktur och en mer kvalificerad forskning.

Överläggningen var härmed avslutad.

14 § Svar på interpellationerna 2012/13:42 och 43 om varslen i Blekinge och i Jönköpings län

Anf. 81 Näringsminister ANNIE LÖÖF (C):

Herr talman! Suzanne Svensson har frågat mig vilka åtgärder jag är beredd att vidta för att stimulera omställning till fler jobb och företag i Blekinge. Peter Persson har frågat mig vilka åtgärder jag är beredd att vidta för att stimulera omställning till fler jobb och företag i Jönköpings län samt vad jag avser att göra för att motverka och minimera risken för nya varsel.

Jag väljer att besvara båda interpellationerna i ett sammanhang.

Låt mig först understryka att jag känner väldigt starkt med alla dem som drabbas av besked om varsel, oavsett var i landet det sker. Förhoppningsvis leder inte alla varsel till uppsägningar.

Regeringen bedriver sedan 2006 en mycket aktiv politik för att stärka entreprenörskap, innovation och tillväxt i hela landet. Inom dessa områden har regeringen tagit – och tar löpande – en stor mängd initiativ för en samlad näringspolitik i syfte att stärka den lokala och regionala konkurrenskraften och stimulera omställning i hela landet.

Den bästa kunskapen om vad som behövs för att utveckla Blekinge och Jönköpings län finns dock i dessa regioner. Därför ligger också huvudansvaret för de regionala tillväxtresurserna där, och regeringen tillför årligen resurser för att utveckla insatser inom till exempel näringslivsutveckling och kompetensförsörjning.

Här kan även insatser för omställning och strukturomvandling vara viktiga delar. Det är viktigt att det är de unika förutsättningarna och styrkorna i respektive län som ligger till grund för det regionala tillväxtarbetet. Detta är det bästa sättet att främja omställningen i varseldrabbade län och för att stärka tillväxten i alla delar av landet.

För att den svenska ekonomin även fortsättningsvis ska ha goda förutsättningar att möta utmaningar till följd av en globaliserad ekonomi satsar regeringen på en rad reformer i förslaget till budget för 2013 för att Sverige ska ha välutbildad arbetskraft och för att fler människor ska komma ut i en meningsfull sysselsättning.

Det handlar om reformer för att öka möjligheterna att driva företag och stärka svensk konkurrenskraft, bland annat genom att vi föreslår en sänkning av bolagsskatten och införande av ett investeraravdrag. Regeringen har också nyligen presenterat såväl en forsknings- och innovationsproposition som en infrastrukturproposition. Även dessa insatser stimulerar jobb och företagande runt om i Sverige.

Slutligen bedriver regeringen även ett strategiskt arbete för att säkra kompetensförsörjningen i alla delar av landet. Ett led i det är etableringen av regionala kompetensplattformar för utbildningsplanering och matchning på kort och lång sikt. Kompetensplattformarna bidrar till att minska risken för flaskhalsar i de många företag som går fortsatt bra samtidigt som tillgängligheten till utbildad arbetskraft ökar när konjunkturen väl vänder. Regeringen avser att förstärka de regionala kompetensplattformarna som viktiga verktyg för kompetensförsörjning och näringslivsutveckling i hela landet.

Därmed hoppas jag att det framgått att regeringen bedriver en aktiv politik för att skapa förutsättningar för omställning och nya företag såväl i Blekinge och Jönköping som i övriga delar av landet.

Anf. 82 SUZANNE SVENSSON (S):

Herr talman! Jag skulle vilja börja med att göra en rättelse som jag vill tas till protokollet, eftersom de tekniska hjälpmedlen spelade mig ett spratt när jag lämnade in interpellationen. Det var alltså inte den slutgiltiga interpellationen. Därför skulle jag vilja stryka hela tredje stycket som börjar med ”gång på gång” och slutar med ”eller gjort något åt problemen”, eftersom detta inte stämmer med verkligheten.

Jag vill tacka för minister Lööfs svar. Runt nyår gick ett medelstort företag inom trävarubranschen i konkurs. Eftersom ministern själv kommer från sydöstra Sverige har hon kanske också hört att det har varit överetableringar i denna bransch. Därför såg jag inte heller de signaler som det kanske egentligen handlade om. Det var förmodligen så att det redan då var åtstramningar på exportmarknaden.

Det är en tragedi för varje person som förlorar sitt arbete, men i det här fallet sögs en del upp av bemanningsföretag. I april var jag tillsammans med Peter Jeppsson på besök hos Volvo i Olofström. Där kunde man med viss stolthet berätta att det var fler som arbetade på Volvo än

före krisen 2008. Dock använde man sig av bemanningsföretag, men man anställde också själva. Det gick bra för Volvo, och man såg med tillförsikt på framtiden. Detta var alltså i april i år.

I dag har Volvo skickat hem de människor som kom från bemanningsföretagen och man lägger varsel helt enkelt. Det har förändrat sig väldigt snabbt.

Herr talman! I maj juni fick jag höra att det inom byggbranschen började bli glest i orderböckerna. Redan i augusti i år hade man inte fulla orderböcker i länet. Så håller det på.

Efter sommaren har varsel lagts inom olika branscher. Vad som är mycket oroväckande är att det är de stora företagen, som står för stabilitet i näringslivet, som kommer med sina varsel. Det är Södra i Karlshamn, alltså pappersbruket. Det är Dynapac i Karlskrona. Jag kan fortsätta räkna upp dem för detta gäller hela länet.

Det är inte bara de stora företagen som drabbas utan givetvis de små och medelstora också. Som en konsekvens – det finns ju konsekvenser överallt – minskar transporter och det blir arbetslöshet.

Blekinge har de näst högsta arbetslöshetssiffrorna i landet och låg i september på 11,2 procent, att jämföra med riket som låg på 8,4 procent. Då vet vi inte vad alla de här varslen kommer att betyda om man verkställer dem. Totalt i år har det till september månad lagts 947 varsel i Blekinge och många fler är på gång. Det är redan en fördubbling gentemot förra året.

Ministern pratade tidigare i dag om matchning från första dagen. Med den höga arbetslöshet som råder har ungdomarna inte en chans på arbetsmarknaden, och Blekinge har länge haft den högsta ungdomsarbetslösheten i Sverige. Många ungdomar flyttar utomlands för att få jobb.

Herr talman! I sin regeringsförklaring sade statsminister Reinfeldt att i andra länder vaknar människor med oro, men i Sverige har vi framtidsstro. Vi vet att arbetslösheten skapar otrygghet och vad den gör med människor när varsel läggs och luften surrar av vilket företag som står näst på tur och hur många som kommer att varslas.

Man ser om sitt hus eftersom man inte vet om det är jag nästa gång. Man köper kanske inte det man har planerat att köpa, man går inte ut och äter den där lunchen och så vidare. Följden blir att det är rätt tomt på stadens gator och i affärer. De anställda och ägarna frågar vad de ska göra.

Herr talman! År 2008 slog krisen till mot bilindustrin och dess underleverantörer. Det fick földeffekter för det omkringliggande samhället. Då bad vi från Blekinge om snabba insatser och stöd från regeringen för en omställning. De insatserna kom sent och var av den arten att det nästan blev skrattretande. Det var elva nya utbildningsplatser till den kommun som var värst drabbad.

Nu undrar jag vad man kommer att göra för att förhindra att detta sker igen.

Anf. 83 PETER PERSSON (S):

Herr talman! Tack, Annie Lööf, för svaret på min interpellation!

Det skulle bli så bra. Den fulla sysselsättningen skulle återerövas vid den moderatledda regeringens tillträde 2006. Vi hade då, i den kvardrö-

jande it-krisen, en arbetslöshet på 6 procent. I dag, efter sex års träning, har vi en nationell arbetslöshet på 8 procent.

Jag vill påstå att regeringen försatt en unik möjlighet. Man ärvde starka statsfinanser, en kontroll över ekonomin och en möjlighet att bedriva en verklig näringspolitik. Det handlar om att bygga bostäder i tillväxtområden. Det handlar om att utbilda människor för de nya jobb som skapas. Det handlar om att stärka infrastruktur för att vidga arbetsmarknadsregioner och transporter i en vidare mening.

I dag vet vi att regeringens enda näringspolitiska instrument heter skattesänkningar. Det må vara bolagsskatt eller inkomstskatt, momentet är "sänk skatten".

Jag vill påstå att det har gjort möjligheterna färre och vårt land svagare i utvecklingskraft, detta i en situation då det kommer en ny varselvåg mot Jönköpings län och vårt land. Det är inte en slump att flera andra län har varit representerade här. De säger ungefär samma sak som jag gör, nämligen att när man talar med företrädare för företag och fackliga organisationer i mitt hemlän får man höra: Först kom det till husindustrin, sedan kom det till sågverken. Nu är det inne i den egentliga industrin. Den vanliga diskussionen vi har, säger företrädare för de tre IF Metall-avdelningarna, handlar om varsel och nya varsel.

Det är en fördubbling av antalet varsel på ett år, och vi har i Jönköpings län i dag en arbetslöshet på 12 297 personer. I en situation där vi hade haft möjligheter att investera i de motorer som hade gjort vårt län starkare har regeringen faktiskt inte, och jag refererar till tidigare debatter som jag har haft med bland annat Annie Lööf, orkat göra någonting för vår utvecklingskraft.

Jag undrar nu, Annie Lööf, i den mycket besvärliga situation vi står och där oron för nya varsel och arbetslöshet växer sig starkare: Vad avser du att vidta för åtgärder för att stimulera omställning och därmed möjlighet att erövra nya arbetstillfällen i vårt län? Vad avser du att vidta för åtgärder för att motverka och minimera det växande antal varsel som för närvarande utvecklas?

Anf. 84 PATRIK BJÖRCK (S):

Herr talman! Tack, näringsministern, för svaret på interpellanternas frågor! Den här interpellationsdebatten har ju pågått i några varv, och vi har varit några stycken som har efterfrågat konkreta förslag på åtgärder.

Jag sade i ett tidigare inlägg till näringsministern att det finns en stor oro ute bland folk som drabbas av varsel och folk som går ut i arbetslöshet, naturligtvis även bland ägarna och de som driver de företag som drabbas hårt. Här är det oerhört viktigt att från näringsministerns sida faktiskt börja ta den här utmaningen på allvar och försöka återupprätta ett förlorat förtroende, för det är faktiskt just det som skapar oro när det blåser och när det finns en finanskris.

Det är många gånger man möts av det i debatten: Har ni socialdemokrater glömt att det är finanskris och att det finns en oro i Europa? Nej, det har vi absolut inte gjort. Vi vet att det är så. Men när det här ovärdet drabbar oss är det naturligtvis viktigt att det finns en regering som kan skapa förtroende och som kan lägga fram konkreta förslag, inte en som bara pratar och pratar.

Där någonstans, herr talman, kan jag efter att ha lyssnat på den här debatten under eftermiddagen konstatera att det fortfarande är så att näringsministern saknar svar på de mycket berättigade frågorna. Alla vi ledamöter här i riksdagen ska ju åka hem till våra valkretsar. Vi ska ut till företagen, ut på företagsbesök, ut och träffa de arbetslösa människorna. De frågar naturligtvis: Vad hittar ni på? Vad finns det? Vad har ni för förslag att komma med?

Då kan vi naturligtvis, precis som Carina Adolfsson Elgestam och andra tidigare har gjort, räkna upp alla konstruktiva förslag som vi socialdemokrater har. Men folk vet ju att vi inte har majoritet här i kammaren. För att dämpa den verkliga oron måste de förslagen komma från regeringen, som ändå har makt att driva igenom dem.

Vi, precis som ministern också har sagt, sträcker gärna ut en hand. Vi är med och medverkar till och har lagt fram förslag om hur vi kan gå vidare, till exempel plocka ut förslag om korttidsarbete från utredningar. Det är förslag som diskuterades redan för fyra år sedan men som nu återigen begravs i en utredning. Fyra år gamla förslag ska utredas igen. Det går inte att ta dem på allvar och göra en överenskommelse fastän det skulle finnas en politisk majoritet, herr talman, för sådana förslag i kammaren. Det är den typen av besked som näringsministern skulle kunna ge i dag och medverka till att stilla den stora oro som finns.

En annan sak som skapar mycket oro är om man känner att regeringens företrädare inte håller sig till sanningen. Nu har näringsministern i flera inlägg sagt att Socialdemokraterna har för avsikt att vid årsskiftet höja bolagsskatten. Tricksandet och fixandet med siffror kan möjligen ge kortsiktiga politiska poäng, men till slut kommer det i kapp. De som har läst våra förslag i budgeten vet att dagens bolagsskatt på 26,3 procent i våra förslag blir 24 procent. Hur man kan få det till en höjning av skatten är fantastiskt spännande tricksande. Det är att göra en Joe Labero; man fintar lite med ena handen och plockar upp en kanin ur en mössa med den andra handen. Men det kommer i kapp näringsministern. Det är sådant som skapar oro och som gör att näringsministern inte har något förtroende i debatten.

Anf. 85 Näringsminister ANNIE LÖÖF (C):

Herr talman! Låt mig inleda med att svara på Patrik Björcks påhopp på slutet. Lite sans i debatten, säger Patrik Björck. Jag ska förklara hur bolagsskatten blir en kraftig höjning. Den 1 januari 2013 blir den svenska bolagsskatten 22 procent. Socialdemokraternas förslag är att den svenska bolagsskatten den 1 januari 2013 blir 24 procent, det vill säga en differens på 2 procentenheter. Där har vi en tydlig skattehöjning utifrån ett näringslivsperspektiv. Därmed försämrar man konkurrenskraften för det svenska näringslivet i förhållande till övriga länder.

Patrik Björck säger också att vi begraver förslaget om korttidsarbeten i år av utredningar. Det stämmer inte heller. Utredningen är precis tillsatt. Vi kör ett snabbspår för att vi vill få fram förslag på möjligheten till att få korttidsarbeten vid tider av allvarliga varsel och andra oerhört svåra situationer. Det är något som utredningen tittar på med kort tidshorisont.

När man hör Suzanne Svensson, Peter Persson och Patrik Björck i talarstolen känns det som att Socialdemokraterna de facto har levt i en

bubbla de senaste åren. Man har missat finanskrisen, skuldskrisen och man har missat den globala nedgången av efterfrågan.

Jag ska åka med några svenska företag till Indien nästa vecka för att förbättra handelsrelationer och förstärka exportmöjligheter. I Indien har man också märkt en kraftig försämring vad gäller tillväxten. Ekonomier som Kina och Indien bromsar för fullt. Det har givetvis påverkan på svensk ekonomi.

Peter Persson säger att regeringens enda åtgärd är sänkt skatt. Delvis handlar det om sänkta skatter eftersom vi tror att till exempel sänkta arbetsgivaravgifter kommer att leda till fler jobb. Vi tror att sänkt bolagskatt och avdrag för RUT och ROT stimulerar jobb och företag i tjänstesektorn. Men vi gör inte bara skattesänkningar. Vi gör historiska satsningar på infrastruktur, drift och underhåll, nya vägar och järnvägar samt bredband. Vi gör historiska satsningar på forskning och ökar den med 30 procent jämfört med hur det var under Socialdemokraternas tid. Vi gör också stora satsningar på innovation. Det är 2 miljarder fördelat på fyra år med allt från test av demoanläggningar till industriforskningsinstitut. Vi gör en stor satsning på skola och utbildningsplatser.

De delarna är de konkreta besked som de tre interpellanterna efterfrågar. Vilka konkreta besked har Annie Lööf, har man frågat, gång på gång. Ja, förutom den satsning vi gör på Arbetsförmedlingen, där pengarna ska användas mer flexibelt, stöd och hjälp från dag ett, bättre matchning, mer arbetsmarknadsutbildning, gör vi också satsningar på exempelvis 9 000 fler platser på yrkeshögskolan de kommande fyra åren. Vi tillsätter totalt sett 18 000 fler platser i hela utbildningssystemet under nästa år och 50 000 platser under de kommande fyra åren. Förutom detta lägger vi årligen ut regionala tillväxtresurser till Blekinge såväl som Jönköping. För Blekinges del får man 38 miljoner i regionala tillväxtåtgärder och för Jönköpings del 23 miljoner. Det är arbetet med de regionala kompetensplattformarna som regeringen har initierat ute i länen för att ha möjlighet att jobba med kompetensförsörjning och matchning på kort och lång sikt. Det är hantverket ute i regionerna som är viktigt. Vi kan bistå med pengar för åtgärder, vilket vi gör varje år, men det är också viktigt att arbetet med kompetensplattformarna får luft under vingarna och att fler jobb skapas.

Anf. 86 SUZANNE SVENSSON (S):

Herr talman! Inom utbildningssektorn sker neddragningar i Blekinge. Enligt Kapacitetsutredningen behöver infrastrukturen inte byggas ut eftersom tillgänglighet inte ingick i uppdraget. Där missade man faktiskt en del av arbetsmarknadsförstoringen i sydost.

Flera som jag har talat med tar upp Arbetsförmedlingens roll. Man uppfattar Arbetsförmedlingen som en passiv part, och man tycker att det vore bra om Arbetsförmedlingen kunde ta kontakt med olika intressenter när varsel läggs. Det är inte kommunernas roll att vara spindeln i nätet. Det är så det har sett ut, och det ser ut så i dag också.

År 2008 bildade regionen tillsammans med kommunerna, deras utbildnings- och arbetsmarknadsenheter, sparbankerna, fackföreningarna och Arbetsförmedlingen mötesplatser för att få rådgivning och hjälp att skriva om lån så att människor inte skulle behöva lämna sina hem. Det är inte alls så att vi har levt i en bubbla, som ministern sade.

Det var inte Arbetsförmedlingen som tog initiativet, och det har det inte varit denna gång heller, utan det är kommunerna som mobiliserar. Jag undrar om ministern tycker att det är så det ska fungera.

Paradoxalt nog ropar forsknings- och tillverkningsindustrin efter utbildad arbetskraft samtidigt som många är arbetslösa. Något som tidigare har varit framgångsrikt har varit olika utbildningsinsatser baserade på de problem som finns. Det kan vara fråga om fler utbildningsplatser, precis som ministern sade, inom kommunens vuxenutbildning, yrkesutbildning och yrkeshögskolan samt traditionella högskoleplatser. Jag hoppas att det är bekant att alliansregeringen drar ned på högskoleplatserna i länet. Utbildningarna kör på nästa år, men sedan finns en plan att dra ned på antalet platser. Det är kanske dags att göra ett omtag inom utbildningssektorn om man menar något med att hela Sverige ska leva.

Man borde också titta på utnyttjandet av infrastruktur och satsa på att bygga ut den till och från våra hamnar. Företagen behöver hitta nya marknader, precis som ministern sade. För att underlätta borde man kanske titta på väst-östliga transporter. Österut finns en stor marknad som väntar. Allt går nedåt, men Kina har 7,3 procents tillväxt – även om den siffran är dålig i deras ögon.

Det finns en rad åtgärder som behöver och kan vidtas så att statsministern i nästa års regeringsförklaring kan säga att trots en konjunkturdgång står Sverige starkt rustat och ser med tillförsikt an på framtiden – om bara viljan finns hos regeringen.

Är minister Löf beredd att ta upp samtal med sina kolleger i regeringen för att se över vilka möjligheter som finns inom utbildning, infrastruktursatsningar och offentlig verksamhet? Inom den offentliga verksamheten behöver man renovera, miljösäkra, bygga om fastigheter och bygga bostäder för att behålla kompetensen inom byggsektorn, som också är hotad. Vi i Blekinge och i den sydöstra regionen vill göra insatser i tid. Lösningen kan inte vara att våra ungdomar ska flytta utomlands för att få arbete eller att företagen läggs ned. Det är med kunskap och arbete vi bygger Sverige starkt.

Anf. 87 PETER PERSSON (S):

Herr talman! Annie Löf pratar politik. Men gör hon politik? Vill hon göra politik? På fråga 1 vill jag säga att när jag sist studerade hennes göranden hade hon på tio månader åstadkommit en proposition, *Några frågor om patentbesvärslätten*. På fråga 2, om hon vill göra politik, är jag djupt tveksam. Jag tror att hon har denna syn: Låt marknaden lösa allt. Minska samhällets omfattning, och marknaden löser allt.

Jag hörde henne inte svara på någon av mina frågor om oron i Jönköpings län, det ökade antalet varsel, arbetslöshet, de motorer som skapar full sysselsättning och infrastruktur i Jönköpings län. Det är bortglömt i Annie Löfs allmänna tal. Järnvägen ska stanna i Borås respektive Linköping. Det ligger ingenting i de centrala logistiska funktioner som företrädare för kommuner och regioner har drivit i Jönköpings län. Hon berör inte forsknings- och utvecklingsarbete och berör inte den djupa oron i nyckelbranscher i vårt län, som trähus, sågverk och den mångfasetterade tillverkningsindustrin inom fackförbundet IF Metalls verksamhetsområde.

Det som är motorer för att skapa full sysselsättning känner Annie Lööf tvekan inför eller är emot, nämligen satsningar på näringspolitik i branschprogram i samordnade insatser. Hon sitter i en regering som har dragit ned kraftfullt på all utbildning. Man puttar in lite grann nu, men i förhållande till utgångsläget är det en kraftfull demontering av all utbildningspolitik, och inte minst av det som är nyckeln i omställningen, nämligen trygghet för enskilda människor.

De 1 807 som har varslats i Jönköpings län hoppas jag inte kommer att göra sällskap med de 12 297 som är arbetslösa. Förutom arbetslöshetens sociala plåga kommer de snart nog att få erfara den ekonomiska oron och plågan i en förstörd arbetslöshetsförsäkring. När de oförskyllt blir arbetslösa när industrier minskar eller läggs ned kommer de med Annie Lööfs vokabulär att omvandlas till bidragstagare, fast de inte önskar någonting annat än att arbeta.

Det hade funnits en möjlighet att ge dem chansen att arbeta med en annan, en aktivare näringspolitik och ett större intresse för politik där samhället måste ha ett större utrymme och där full sysselsättning kräver handling, inte bara slagord.

Anf. 88 PATRIK BJÖRCK (S):

Herr talman! Det är mycket i Annie Lööfs svar som gör en förvånad, om man ska uttrycka sig milt.

När det gäller utredningen om korttidsarbete var det så att de samordningsmän som Annie Lööfs föregångare tillsatte för fyra år sedan föreslog detta tillsammans med näringsliv och fackliga organisationer. Sedan har Näringsdepartementet haft fyra år på sig att titta på förslaget. Man har stuckit huvudet i sanden och hoppats att det nog aldrig mer kommer någon kris. Nu när varslan och krisen börjar komma stoppar man in det här väl kända förslaget i en ny utredning, i stället för att aktivt agera. Det är bara fakta.

Sedan blir det riktigt surrealistisk teater, herr talman, när vi diskuterar vad som är sänkt och höjd bolagsskatt. Annie Lööf säger att bolagsskatten är 22 procent den 1 januari. Jämfört med det skulle en skattesats på 24 procent vara en höjning.

När de olika partier som ingår i denna kammare lägger fram sina olika budgetförslag utgår man naturligtvis från dagens verklighet, och inte någon eventuell verklighet som finns längre fram. De beslut som tas i de olika budgetarna utgår från den skattesats som gäller i dag. Det finns partier som föreslår höjningar utifrån dagens 26,3 procent. Det finns partier som föreslår sänkningar utifrån 26,3 procent. Vårt förslag är då en bolagsskattesats på 24 procent. Hur man än räknar, herr talman, är det en sänkning av skatten jämfört med 26,3 procent. Att försöka påstå någonting annat utan att bli ifrågasatt är inte möjligt. Om näringsministern inte ser det och inte förstår det har hon en resa att göra.

Bortsett från det där siffertricksandet finns det verksamma medel att ta itu med för att hantera den pågående krisen – de behöver inte utredas.

Anf. 89 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (S):

Herr talman! Näringsminister Annie Lööf står här i kammaren och påstår att vi socialdemokrater levt i en bubbla. Man kan fundera över vem det är som lever i en bubbla i förhållande till att vi tyvärr inte har

innehaft makten i denna kammare eller i Rosenbad sedan 2006. Det är faktiskt näringsministern och Centerpartiet tillsammans med de andra borgerliga partierna som har ansvaret.

Det är ni som har ansvaret nu i denna tid när vi har en strukturomvandling som vi inte har sett kanske på flera årtionden. Och det är verkligen skarpt läge.

Det näringsministern då håller på med här i kammaren är ett räknetricksande om vår socialdemokratiska politik. Tyvärr är den inte verklighet i landet, för om den vore det skulle vi ha helt andra förslag och skulle det se helt annorlunda ut.

Om vi nu tar det fantastiska förslaget om sänkning av bolagsskatten vågar jag påstå att i Blekinge och Jönköping, eller i Kronoberg där jag bor, har inte de varslade företagen den minsta nytta av en sänkning av bolagsskatten. Det finns i så fall en hel del andra saker som skulle vara betydligt viktigare.

I debatten med mig tidigare i dag sade ministern att det var bara lite som vi satsade angående exportfrämjande i vårt budgetalternativ. När vi säger att vi gör en satsning – mer än regeringen – på exportfrämjande åtgärder på 25 miljoner tycker näringsministern här i kammaren att det är alldeles för lite – det är ingenting.

Det skulle i alla fall räcka minst till att anställa 25 personer på Exportrådet som skulle kunna jobba mot olika marknader, delvis kanske några i Europa men inte minst de som finns i ett nationellt och globalt perspektiv. Det skulle kanske kunna gynna våra små och medelstora företag, inte minst de småföretag som har möjlighet att växa men kanske inte riktigt vågar ta steget.

Att då kalla 25 miljoner ingenting tycker jag är att vara lite nonchalant, utifrån vad det kostar att anställa en människa och vilken betydelse de insatser har som Exportrådet gör här i Sverige på plats i varje län. Det skulle för övrigt räcka till att anställa en person till i varje län. Det tycker jag inte heller att man kan säga är ingenting.

Att stå här och påstå detta om oss socialdemokrater, som inte har någon makt eller majoritet här i kammaren, är lite väl magstarkt. Det vore betydligt bättre att näringsministern tillsammans med sina kolleger i regeringen satte sig ned och presenterade konkreta förslag: Det här, det här och det här ska vi göra för att fler företag ska kunna växa och kanske för att fler företag inte ska behöva lägga varsel. Det skulle vara betydligt mer smakligt.

Sedan säger ministern att man satsar på regionala kompetensplattformar och att de är kopplade till utbildning. Det låter jättebra. Det ministern inte säger är att de också är kopplade till projekt, att man ska samarbeta för att få ökade medel. Då kan det tänkas att man får avslag i vissa fall.

Anf. 90 HELENA LINDAHL (C):

Herr talman! Jag har suttit och lyssnat på debatten en stund och blir lite beklämd, speciellt när Peter Persson går upp och gör en kort odysse över Socialdemokraternas drömvärld, som jag uppfattar det. Jag tycker inte att den beskrivning han ger är riktigt rättvis.

Precis som någon var inne på anklagas Alliansen ständigt för att vi, när vi kom till makten 2006, kom till dukat bord och att det sedan bara blivit värre och gått utför med allting. Däremot nämner man sällan att vi haft en global finanskris som kommit emellan. Det förtäljs inte i Socialdemokraternas historiebeteckning, i alla fall inte särskilt ofta, och det tycker jag är synd.

Det finns en orsak till skattesänkningarna, Peter Persson. Regeringens och Anders Borgs hantering av ekonomin har hyllats och hyllas över hela Europa, men inte av Socialdemokraterna.

Vad gör regeringen åt alla varsel? Ja, Annie Lööf har ett otal gånger kommit med konkreta förslag i kammaren. Det är synd att jag ska behöva stå och upprepa dem ytterligare en gång, men eftersom det inte är tydligt kanske jag ändå får lov att göra det.

Carina Adolfsson Elgestam säger: Lagg förslag så det inte behöver läggas varsel. Hur ska vi kunna komma ifrån att inte lägga varsel? Ska vi starta en ny fabrik eller vad är det Carina Adolfsson Elgestam menar?

Som Annie Lööf sade tidigare påverkar sänkt bolagsskatt både mindre företag och storföretag, som på grund av sänkt bolagsskatt förhoppningsvis stannar kvar i Sverige. Vi storsatsar på vägar och järnvägar. Det ger jobb. Regionala medel för kompetenssatsningar delas ut. Vi satsar även fortsättningsvis på sänkt restaurangmoms, sänkta arbetsgivaravgifter för ungdomar, fler platser på yrkeshögskolor, lärlingsvux – ja, listan på satsningar som regeringen nu gör kan göras lång.

Jag kommer från Västerbotten, och vi är besvikna över att inte heller vi fick de infrastrukturpengar som vi hade hoppats få, precis som Jönköping och en del andra ställen, trots att regeringen har storsatsat. Det görs en historiskt stor satsning på vägar och järnvägar i den kommande infrastrukturbudgeten.

Vi behöver mer pengar. Hur får vi det om vi ska bygga i Jönköping med omnejd? Centerpartiet föreslår att vi kanske ska sälja en del statliga företag och på det sättet få in mer pengar. Det vore konkreta pengar, inga lån, utan pengar som vi kanske kunde investera också i Jönköping. Möjligt skulle Socialdemokraterna kunna haka på där. Det vore intressant.

Socialdemokraterna vill i stället höja och fördubbla arbetsgivaravgiften för unga. Många har redan nämnt det, men jag kan inte låta bli att upprepa det, nämligen att Socialdemokraterna enbart ska kompensera offentlig sektor, inte näringsliv. Ändå försöker Stefan Löfven göra stort nummer av att Socialdemokraterna är det nya näringslivspartiet. Hur går det ihop? Socialdemokraterna säger också att regeringen är för vidlyftig i sina satsningar i kommande budget, men i dag är det alldeles för lite! Jag förstår faktiskt inte hur det går ihop.

Anf. 91 Näringsminister ANNIE LÖÖF (C):

Herr talman! Det känns ibland när man lyssnar på Socialdemokraterna i interpellationsdebatter som att de har kvar det gamla argumentationsunderlaget från Juholts tid medan deras partiledare har en argumentation som är mer näringslivsvänlig och mer jobbvänlig. Samtidigt tycker de att regeringens satsningar är alltför vidlyftiga och oansvariga. Är det några som spretar i kommunikationen så är det socialdemokrater. Den argumentation man har är att när det passar ska man gasa, men när rege-

ringen gasar då ska man bromsa. Det är inte lätt att göra Socialdemokraterna nöjda.

Viktigt för regeringen är att konstatera att utan företag, utan tillverkningsindustri, som är så viktig i mitt hemlän, utan besöksnäring, utan tjänstesektor stannar Sverige. Utan företag skapas inga jobb. Utan företag och jobb skapas inga skatteintäkter så att vi kan ha en bra välfärd. Därför är näringspolitiken A och O när det gäller att skapa jobb och tillväxt i Sverige.

Nu är det dags att dra ut hörselpropparna, för under fem timmar har jag tagit upp konkreta förslag som regeringen lägger fram och som träder i kraft den 1 januari 2013 ifall riksdagen fattar beslut om det i december. Det är satsningar på utbildning, infrastruktur, forskning, näringsliv och på sänkta kostnader.

Utöver det gör vi också andra saker inom näringspolitiken, och där är nyckelordet samverkan. Vi har strategiska innovationsområden. Det innebär att näringslivet och det offentliga jobbar gemensamt med akademien för att stärka olika innovationsområden eller branscher. Vi har infört en modell där vi premierar samverkan mellan akademien och näringslivet, vilket exempelvis Blekinge Tekniska Högskola och Högskolan i Jönköping är mycket glada för.

Dessutom gör vi stora satsningar vad gäller kompetensplattformarna, främst ute i regionerna. I Blekinge tittar man nu på ett teknikcollege, Yrkeshögskolan tittar på att etablera ett vård- och omsorgscollege. Det är sådant som kan vara viktigt för just Blekinge län.

Interpellanten frågade om näringsministern är beredd att föra samtal med sina regeringskolleger. Vi har suttit i budgetförhandlingar hela sommaren. Vi för kontinuerliga samtal för att stärka svensk konkurrenskraft och skapa fler jobb. Vi har samtal om fortsatta satsningar på skola, infrastruktur, forskning och också näringen.

En fråga som är relevant oavsett vad Socialdemokraterna i denna kammare säger är: Vad har vi för alternativ? Vi har en tuff investeringsbudget som vi lägger fram. Mot detta står ett ganska handfallet socialdemokratiskt alternativ. 25 miljoner för exportstöd är mycket pengar, men i jämförelse med de 30 miljarder som Socialdemokraterna drar in genom höjda kostnader för det svenska näringslivet är den satsningen tämligen liten. Det är viktigt att presentera helheten i budgetförslagen.

I tider av oro och lågkonjunktur och med varsel som duggar tätt, från trähusindustrin i Eksjö som jag besökte i fredags till den viktiga fordonsindustrin, är det inte höjda kostnader med 30 miljarder eller fördubblade arbetsgivaravgifter för unga som är svaret, men det är Socialdemokraternas recept.

Anf. 92 SUZANNE SVENSSON (S):

Herr talman! Man kan naturligtvis räkna som man vill. Det ministern inte säger beträffande infrastrukturen är att vi socialdemokrater satsat lite mer än vad ministern och hennes kamrater gjort.

Kompetensplattformar är bra, men precis som Carina Adolfsson Elgestam sade behövs samverkan, kunskap, behovsanalyser. Man behöver ha översikt. Och i slutändan krävs trots allt en viss ekonomi.

Det sades att vi inte bryr oss om näringen. Varför står vi då här med dessa interpellationer? Jo, det är för att vi bryr oss om människorna som jobbar i företagen. Det är mest exportföretagen som tar stryk. I Blekinge har vi BBI, Blekinge Business Incubator, och de är väldigt duktiga. De har något som heter Krigskassa, ett initiativ taget av äldre företagare som minns hur det var att vara nyföretagare.

Det finns en global finanskris – självklart vet vi det. Det är därför vi står här. Det handlar om vad man väljer att lägga resurserna på och hur vi tror att man ska hålla Sverige på fötter. Det tycker jag är oerhört viktigt att kunna diskutera.

Anf. 93 PETER PERSSON (S):

Herr talman! Min interpellation handlade om varselvågen in mot Jönköpings län, mitt och Annie Lööfs hemlän. Jag noterar skrivelser från enskilda kommuner, regionförbund och landsting om önskemål, infrastruktur och utbildning som över huvud taget inte hörtsammats av regeringen. Regeringen har inte passat på tillfället när den haft en unik möjlighet att bygga vårt län och landet starkare genom näringspolitik, ity den enda riktningen man har i näringspolitik är skattesänkningar.

Vi vet att när det gäller inkomstskattesänkningarna och sänkningen av bolagsskatten – där väl jubelkören mest hörs ifrån bankpalatsen – är effektiviteten minst sagt diskutabel, vilket visats av ett antal olika utredningsinstitut. Jag tror att det handlar om en annan sak. Bristen på näringspolitik och resurser beror på att Annie Lööf och andra i den moderatledda regeringen har en dagordning som man inte alltid låter kammaren få veta.

Det handlar om att reducera omfattningen av samhället, att sänka skatterna och minska det offentliga åtagandet. Då skapar man ett systemskifte. Det går också ut över näringspolitiken. Varje kväll när jag går hem till Norrmalm, ett stenkast från Stureplan, tänker jag på detta och det gamla fina Centerpartiet.

Anf. 94 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (S):

Herr talman! Vi lever i en tid med en global konkurrens som är oerhört tuff. Samtidigt pågår det en strukturomvandling inom industrin. Det är främst de län som har stor industrisysselsättning som drabbas hårdast just nu. För alla dem behövs det en tydlig näringspolitik på nationell nivå.

Precis som jag sade i min interpellationsdebatt är det bra att regionen själv leder sitt arbete med regionalpolitiken och näringspolitiken när det är det normala läget. Men vi är inte i ett normalt läge just nu.

Den globala finanskrisen har vi klarat ut och har bakom oss. Det är något helt annat vi ser nu. Det är en minskning i orderböckerna som industrin har anat inte bara de sista månaderna, men det är nu det börjar falla ut. Det är främst det vi ser i Europa som påverkar. Just därför måste det till mer handlingskraft i näringslivspolitikerna än den vi ser i dag.

Näringsministern säger: Vi satsar på utbildning. Det är klart att vi behöver utbildning i bristyrken i det här läget. Det gäller inte minst för alla de företag som söker personal så att de kan få rätt personal. Men det som ni bland annat gör, och som näringsministern inte har sagt, är att ni inför

RUT-avdrag för läxhjälp. Det kanske startas ett och annat företag av detta. Men det kommer inte att bära landet.

Jag kommer till sist till träindustrin. Tänk om vi kunde få en politik för ökat byggande. Då skulle många fler komma i arbete.

Anf. 95 Näringsminister ANNIE LÖÖF (C):

Herr talman! Först och främst vill jag tacka för de många timmar som vi i dag har stått här i kammaren och diskuterat den stora samhällsutmaning vi ändå har med lågkonjunktur och jobbutmaningen. Varslen duggar tätt inte bara i Blekinge, Jönköping och Kronoberg utan även i Värmland, Västernorrland och Jämtland. Därför är det så viktigt med de nationella resurser som vi har fördelat regionalt genom samverkan med olika aktörer och att vi ser till att de används på bästa möjliga sätt.

Vi har i dag diskuterat Värmlandsmodellen, som är vida känd för samverkan mellan fack och arbetsgivare, regionförbund, länsstyrelse och utbildningssystem för att se till att matchning och kompetensförsörjning ska skötas på bästa sätt. Jag kan ta exemplet med Kronoberg. I kompetensplattformarna har man pekat ut tre viktiga områden – data och it, tillverkning och industri, och vård och omsorg – där man ser bristyrken och där man vill matcha.

Vi kommer att fortsätta diskussionen och vägen framåt. Det som är viktigt att komma ihåg är att jobben inte skapas genom konstgjord andning, plusjobb eller andra subventioner. Jobb skapas genom att det finns företag som klarar av den globala konkurrensen och kan skapa jobb. Där är sänkta kostnader viktigt för att skapa jobben.

Det är också viktigt att ha ett robust infrastrukturensystem, utbildningssystem och kompetensförsörjning. Där gör regeringen också stora satsningar. Min förhoppning är att fler jobb ska skapas och att fler företag ska växa fram.

Nyföretagandet ökade med 75 000 företag 2010–2011. Jag vill givetvis att den utvecklingen ska fortsätta. Vi behöver fler företag och fler jobb, eftersom människor behöver jobb och en lön att kunna betala sina räkningar med.

Överläggningen var härmed avslutad.

15 § Svar på interpellation 2012/13:22 om Swedec

Anf. 96 Försvarsminister KARIN ENSTRÖM (M):

Herr talman! Torbjörn Björlund har frågat mig

1. om jag kommer att verka för att Swedec får bevara sin unika kompetens när det flyttas
2. om jag i annat fall kommer att se till att kompetensen inte försvinner från det svenska försvaret, och
3. om jag är beredd att ompröva beslutet i det fall det visar sig påverka verksamheten negativt.

Prot. 2012/13:14
23 oktober

Svar på
interpellationer

I budgetpropositionen för 2013 föreslår regeringen att Totalförsvarets ammunitions- och minröjningscentrum, Swedec, läggs ned den 31 december 2012 och att verksamheten inordnas i Göta ingenjörregemente, Ing 2 (prop. 2012/13:1, utg.omr. 6, s. 50f).

I budgetpropositionen redovisar regeringen såväl bakgrunden till förslaget som förslagets sakliga innehåll. För att skapa en mer rationell verksamhet inom Eksjö garnison anser regeringen att organisationsenheten Swedec ska läggas ned och Swedecs verksamhet inordnas i Ing 2. Rationaliseringen gäller dels ledning och administration, dels samordning av förmågeutveckling och vidmakthållande av kompetens inom ammunitions- och minröjningen.

Regeringen framhåller att omstruktureringen inte kommer att innebära några förändringar vad avser Ing 2:s och Swedecs kärnverksamhet. Swedec-verksamheten har varit och är en totalförsvarsresurs. Verksamheten ska oförändrat fortsätta att vara en resurs även för det civila samhället.

Budgetpropositionen behandlas för närvarande i riksdagen.

Anf. 97 TORBJÖRN BJÖRLUND (V):

Herr talman! Jag vill tacka för svaret från ministern. Tyvärr är svaret väldigt kort. Det är egentligen inga raka svar och inget svar på de frågor jag ställer. Jag ställer frågorna utifrån ett slags konsekvensanalys av vad som kan hända om det inte går bra.

Det som jag vill ha ett svar på när det gäller dessa bitar i Swedec-frågan handlar om att Försvarsmakten under en väldigt lång tid har fått kämpa med en underfinansierad verksamhet. Man har fått hitta pengar någonstans och dra ned på olika verksamheter. Swedecs verksamhet är väldigt unik. Det har haft en unik ställning i rätt många år när det gällt ammunitions- och minröjning.

Frågan handlar om huruvida man ser till att kompetensen finns kvar i Swedec. Om det visar sig att den försvinner i väg, och det ser ju ut så redan i dag eftersom människor försvinner, vad gör man då? Skulle man se att det går åt skogen, kan man ta tillbaka det då? Går det att ta ett beslut som återställer det?

Det handlar om att man ska skapa något slags rationalisering av verksamheten. I förslaget finns siffror på att ungefär tio personer i personalen är berörda på båda ställena. Det kan tyckas vara ett litet antal, men det är tio personer som kanske har en kompetens som är viktig för verksamheten.

I svaret konstateras också att Swedec är betydelsefullt såväl militärt som för civila organisationer och myndigheter.

Den analys man gör i budgetpropositionen är både summarisk och dålig. Det är inte ovanligt att en regering gör kortfattade analyser, men någon gång måste man kanske börja tänka till.

Arbetstagarnas organisationer har beskrivit i sina dokument som har skickats ut till oss ledamöter sin syn på de konsekvenser som kan komma av detta. Dessutom menar de att det finns sakfel i förslaget, vilket är allvarligt.

Swedec har från inrättandet 1997 till och med 2006 i budgetpropositioner och andra dokument alltid beskrivits som en viktig samhällsresurs. Det innebär att det inte bara är en militär organisation, utan den fyller

också en funktion för civila organisationer och myndigheter eftersom denna kompetens bara finns på Swedec.

Har detta ändrats sedan 2006? Vad är bakgrunden till beslutet om Swedec? Har det ändrats eller är det något annat som ligger bakom?

Dessutom sker det redan nu organisationsändringar på Swedec som kommer att träda i kraft 2013, vilket gör att man kanske ändå inte får den rationaliseringsvinst man vill göra gällande ska komma ut av detta.

En sammanslagning tar inte bort något dubbelarbete, säger man. I dag finns det inget dubbelarbete, så var hittar man de bitar som ska ge rationaliseringsvinsten?

Framför allt är farhågorna att den specifika kompetensen försvinner det stora frågetecknet. I dag slutar personal för att de känner att de inte vill vara kvar när detta händer.

Även om Ing 2 försöker ta över kontakten med den här delen av samhället vet vi av erfarenhet att det är svårt med en annan organisation och en annan huvudman som har andra prioriteringar i sin verksamhet än vad Swedec har. Det kommer naturligtvis att påverka.

Frågan är: Vad gör man för att påverka detta om man tappar Swedecs kompetens, som inte minst efterfrågas utomlands?

Anf. 98 Försvarsminister KARIN ENSTRÖM (M):

Herr talman! Det känns lite märkligt att en riksdagsledamot ställer en interpellation i en fråga som just nu behandlas i riksdagen. Vi har lagt fram vår budgetproposition, och frågan kommer att behandlas i riksdagens försvarsutskott där Torbjörn Björlund är ledamot.

Herr talman! Jag ska ändå försöka svara på frågorna. I interpellationen och i inlägget oroar sig Torbjörn Björlund för kompetensförluster när Swedec flyttas, som han uttrycker det. Jag vill slå fast att Swedec inte ska flytta. Det har alltid varit lokaliserat till Eksjö och kommer att vara det i fortsättningen också.

Eksjö garnison består av Ing 2 och Swedec. Ing 2 rekryterar och utbildar officerare och soldater till ingenjörsförband med specialkompetens att utföra kvalificerade fältarbeten för nationella och internationella behov. Swedec är Sveriges kompetenscentrum för nationella och internationella uppgifter inom ammunitions- och minröjning inom både militär och civil humanitär verksamhet. Swedecs verksamhet är inriktad på utbildning, utveckling och operativt stöd.

För att effektivisera verksamheten inom Eksjö garnison föreslår regeringen att själva organisationsenheten Swedec läggs ned och att denna verksamhet inordnas i organisationsenheten Ing 2.

Torbjörn Björlund frågar varför. Jo, omstrukturerings syfte är att få ett effektivare nyttjande av ledning och administration inom garnisonen. Omstruktureringen innebär också att samordning av förmågeutveckling och vidmakthållande av kompetens inom ammunitions- och minröjningen kan upprätthållas.

Vid Ing 2 finns i dag ungefär 500 yrkesofficerare, gruppbefäl, soldater, sjömän och civilanställda. Vid Swedec finns ett åttiotal yrkesofficerare och civilanställda. Försvarsmakten bedömer att mellan fem och tio personer vid Ing 2 respektive Swedec kommer att beröras av omstruktureringen.

Omstruktureringen kommer dock inte att innebära några förändringar i vare sig Ing 2:s eller Swedecs kärnverksamheter. Precis som Torbjörn Björlund framhåller bedriver Swedec en viktig verksamhet inom ammunitions- och minröjningen, och denna viktiga verksamhet kommer alltså att fortsätta som hittills men under ledning av chefen för Ing 2.

Bakgrunden till förslaget är det som Försvarsmakten föreslog i sitt budgetunderlag för 2013.

Anf. 99 TORBJÖRN BJÖRLUND (V):

Herr talman! Jag blir lite förvånad att försvarsministern står och läser i princip det som står i budgetpropositionen när jag är ute efter att få svar på frågorna om oron som finns för om kompetensen ska finnas kvar eller inte. De dokument som har kommit från arbetstagarorganisationerna visar tydligt och klart vilka farhågor de har.

Jag vet att denna fråga behandlas just nu och att ett antal motioner kommer till behandling under hösten, men det hindrar inte mig från att aktualisera frågan redan nu. Det finns ett intresse av att veta vad som händer om beslutet skulle behöva tas tillbaka, och jag vill gärna veta det redan nu. Jag har ställt interpellationen för att jag vill ha ett svar. Vad händer om det inte fungerar?

Om beslutet tas kommer det att påverka många saker. Det är inte bara att flytta över ett antal människor, och sedan rullar det på som vanligt. Vi vet att det inte funkar så när man gör en organisationsförändring, hur mycket man än bedyrar det här.

Det här vet också personalen på Swedec som jobbar med dessa frågor dagligen och som har sett hur viktigt det är att ha en samlad kompetens under en ledning som har som sin uppgift att sprida detta, framför allt när det gäller internationella kontakter.

Hur ska man förklara att man har kvar en resurs som totalförsvarsresurs när den inlemmas i en annan militär del som har en annan inriktning? Jag tror att många funderar på detta. Hur stor vikt kan Ing 2 lägga på Swedec när man har andra saker att tänka på också?

Ska man ha kvar rationaliseringen tror jag att det kräver att man tar bort vissa andra funktioner om man ska komma ned dit man vill.

Swedec har ett starkt internationellt rykte. Nu är man oroad över att det ska försvinna. Det finns inte många ställen i världen som är som Swedec och som gör det Swedec gör. Många länder tittar på hur Sverige har gjort sedan 1997 för att bygga upp Swedecs kompetens och verksamhet som en egen enhet som gör bra saker och som är efterfrågad. Farhågan är att detta försvinner och att det i och med förändringen blir en kompetensdränering som inte är bra och som gör att vi tappar vår ledande ställning.

Swedec är fokuserade på det man gör. Det ger en särställning som gör att man syns nationellt och internationellt, och man får möjlighet att jobba med det på ett eget sätt. Jag tror att inlemmandet i Ing 2 medför en stor risk för att kompetensen försvinner och att man tappar de personer som är viktiga för verksamheten.

Något av det viktigaste är att titta på vilka personer som är betydelsefulla och vilka som redan i dag är på väg ut för att de ser att det inte kommer att fungera och för att de rädda för att det kommer att försvinna

och därför kanske till och med byter yrke och karriär. Det finns redan exempel på det på Swedec.

Vi måste därför titta noga på hur det går. Jag tror att det finns en risk med detta beslut om inte försvarsministern här och nu kan svara på min fråga om vad vi gör om det inte fungerar. Jag har läst budgetpropositionen och texterna om Swedec och kan dem, så jag behöver inte läsa dem igen.

Anf. 100 Försvarsminister KARIN ENSTRÖM (M):

Herr talman! När det gäller vilken typ av omstrukturering det handlar om finns det många exempel där liknande organisationsförändringar har gjorts och där man har inlemmat den här typen av centrum i andra förband. Ett exempel är föregångaren till Swedint som hette Försvarets internationella kommando och fanns i Almnäs i Södertälje. Det var samlokaliserat med Ing 1 och flyttades sedan till Livgardet. Efter det inlemmandet kan vi se att den verksamheten har vuxit och utvecklats i bra riktning. Det finns andra exempel där man har gjort den här typen av organisationsförändringar. Det handlar inte om att flytta människor. Det handlar om att förändra en organisation för att nå samordningsvinster.

Som jag sade och som det står i budgetpropositionen handlar det om att rationalisera ledningsfunktionen och att förbättra samordningen inte minst när det gäller förmågeutvecklingen på detta område. Det är det som man är bra på. För att kunna upprätthålla den förmågan måste man hela tiden bygga vidare. Det är då naturligt att Ing 2, som också är en Försvarsmaktsresurs, har även den verksamhet som finns på Swedec under sina vingar.

När det inrättades fanns det en stark vilja att bygga upp den här kompetensen i Sverige. Det som sades före 1996 var att detta centrum skulle vara en totalförsvarsresurs, precis som Torbjörn Björlund säger. Det skulle svara för utbildning i ammunitionsröjning både för det dåvarande internationella kommandot och för krigsorganisationens behov. Detta gäller fortfarande. Det är en totalförsvarsresurs. Det är en verksamhet som är viktig för både den militära verksamheten och det civila humanitära arbetet.

Som jag har sagt till Torbjörn Björlund ska ingenting i kärnverksamheten förändras. Det är ingen hemlighet att Försvarsmakten har krav på sig, inte minst från oss, att ständigt bli mer effektiv, det vill säga lösa samma uppgifter på ett smartare och resurseffektivare sätt. Det är därför som Försvarsmakten har föreslagit detta.

Jag tycker inte att det är konstigt. Vi ska garantera att kärnverksamheten finns kvar. Det väcker alltid oro när man gör förändringar. Hela tanken är att få en minst lika bra fungerande verksamhet på ett mer rationellt sätt.

Anf. 101 TORBJÖRN BJÖRLUND (V):

Herr talman! Jag förstår att försvarsministern försöker lägga in detta genom att upprepa samma sak. Om man tittar tillbaka på varför Swedec bildades finns det naturligtvis en orsak. Orsaken var att det hände en massa saker i världen, och det fortsätter att hända saker i världen där den här kompetensen efterfrågas mer och mer.

Prot. 2012/13:14
23 oktober

Svar på
interpellationer

Minröjning i civila sammanhang och ammunitionsröjning där det har varit strider kommer att vara viktigt även i fortsättningen. Kompetensen måste finnas även i Sverige. Det finns uppgifter om att man räknar med att det finns ungefär hundra tusen olika ammunitionsdelar i Sverige som fortfarande inte är upptäckta och som man borde göra något åt.

Den civila delen kan bli lidande av att detta hamnar i en rent militär verksamhet som gör att vi får en situation där vissa saker växlas ned i betydelse. Den rädslan måste man ta på allvar. Det handlar inte bara om att människor ser att kompetensen och möjligheten att jobba med de här frågorna blir mindre. Man måste ta oron på allvar. Jag vet också att det handlar om sådant som att människor inte vill flytta.

Om man tittar på bakgrunden till det dokument som kommit från arbetstagarorganisationerna och andra ser man att det finns en allvarlig oro för att kompetensen och betydelsen av vad Swedec gör växlas ned om man inte får vara en egen enhet. Att vara en totalförsvarsresurs betyder att man står fri från andra militära enheter. Jag tror att det är det som är kärnan. Jag tror verkligen att det är ett stort misstag att göra detta och inte ta den oro som finns hos personalen på Swedec på allvar.

Anf. 102 Försvarsminister KARIN ENSTRÖM (M):

Herr talman! Torbjörn Björlund går tillbaka till det som jag sade i mitt andra inlägg om varför Swedec en gång bildades. Vi ska komma ihåg att det var i en annan tid – 1996–1998. Då hade vi väldigt många organisationsenheter i Försvarsmakten. I dag är läget ett helt annat. Risken att kompetensen eller kärnverksamheten skulle drunkna eller försvinna och inte vara en totalförsvarsresurs tror jag är väldigt liten.

Vi genomför nu en stor försvarsreform, inklusive införandet av ett nytt personalförsörjningssystem med gruppbefäl, soldater och sjömän. När organisationen är fullt bemannad kommer Eksjö garnison att ha nästan tusen kvinnor och män anställda som gruppbefäl och soldater. I omstruktureringen till det som vi vill ha, ett tillgängligt och användbart försvar, är det viktigt att Försvarsmakten liksom alla andra myndigheter löpande ser över sin organisation och ser över möjligheten att rationalisera och effektivisera. Det är det som Försvarsmakten har tagit med i sitt budgetunderlag för 2013. Jag uppfattar att förslaget är ytterligare ett steg i strävan att göra verksamheten i Eksjö mer effektiv.

Jag vet inte om det skulle bli så mycket bättre med Vänsterpartiets budgetförslag. Vänsterpartiet vill minska Försvarsmaktens anslag 1.1, som ju inrymmer medel även till en sådan organisation som Swedec, med 650 miljoner kronor. I er motion skriver ni att ni räknar med att förbandsverksamhet kan genomföras till en lägre kostnad. Ni nämner särskilt effektiviseringar för att sänka kostnaden. Det kanske till och med innebär betydligt större och tuffare effektiviseringar än de som regeringen har förslagit i sin budgetproposition.

Överläggningen var härmed avslutad.

Anf. 103 Försvarsminister KARIN ENSTRÖM (M):

Herr talman! Kerstin Haglö har frågat mig om jag är beredd att se till att ett särskilt beslut fattas av regeringen som innebär att Försvarsmusiken omfattas av undantag i Försvarsmaktens regleringsbrev, punkt 6.4.

Den 10 oktober i år besvarade jag en riksdagsfråga av Kerstin Haglö om samma sak (fråga 2012/13:18). I mitt svar redovisade jag de författningsmässiga grunderna för försvarsmusikens verksamhet och avgiftsförordningens (1992:191) bestämmelser om en myndighets möjlighet att ta ut avgift för varor och tjänster.

Herr talman! Jag konstaterade i mitt svar då att regeringen i regleringsbrevet för Försvarsmakten anger vilka verksamheter myndigheten får ta ut avgift för. Försvarsmusiken är för närvarande inte en sådan verksamhet. Jag konstaterade också att Försvarsmakten hittills inte har inkommit till regeringen med förslag om att myndigheten ska få ta ut avgifter för försvarsmusikens verksamhet.

Jag har samma svar till Kerstin Haglö i dag som jag hade i frågesvaret. Till detta kan jag lägga att om Försvarsmakten kommer in med en hemställan om att få ta ut avgifter för försvarsmusikens verksamhet kommer regeringen att pröva framställningen på sedvanligt sätt.

Anf. 104 KERSTIN HAGLÖ (S):

Herr talman! Försvarsministern hänvisar till min skriftliga fråga. Försvarsministern ger samma svar på frågan nu som då.

Jag ger en bakgrundsbeskrivning, jag ger en problembeskrivning av försvarsmusiken och jag ställer en fråga om huruvida ministern kommer att se till att regeringen fattar detta särskilda beslut som innebär att försvarsmusiken omfattas av undantag. Jag får till svar: För närvarande finns det inte något sådant undantag. Nej, det är jag väl medveten om. I så fall hade jag inte ställt frågan.

Sedan hänvisar försvarsministern till och, tycker jag, gömmer sig bakom myndigheten när hon säger att Försvarsmakten ännu inte kommit in med någon framställan om detta.

Då frågar jag försvarsministern: Vem äger regleringsbrevet som jag talar om? Är det inte regeringen som gör det, och är det inte regeringens beslut och kanske ett av regeringens viktigaste instrument för att styra i detta fall Försvarsmaktens verksamhet med regler, riktlinjer, mål, medel, avrapportering med mera?

Jag ska tala om för försvarsministern varför jag ställer frågan. Jag anser att försvarsmusiken är en av Försvarsmaktens viktigaste verksamheter, både nationellt och internationellt. Förutom de militära tjänsteuppgifterna och statsceremoniell verksamhet gör försvarsmusiken omfattande konserter, julkonserter, vårkonserter och har en otroligt bred repertoar, och jag är oerhört imponerad av detta. Många av dessa konserter är gratis. Men det har under lång tid förekommit att försvarsmusiken säljer biljetter till sina konserter för att bekosta konsertlokaler, kanske för att bredda verksamheten och få in solister och artister.

Svar på
interpellationer

Jag hittade faktiskt en annons från 1895. Då kostade det 5 öre – det var mycket pengar på den tiden – att besöka en av försvarsmusikens konserter.

Man har också producerat och sålt cd-skivor. De är mycket populära och efterfrågas både nationellt och internationellt.

När man nu lägger locket på, vilket har hänt, är konsekvenserna att det just nu ligger ett stort antal cd-skivor som inte kan säljas på hyllorna. Och det går inte för försvarsmusiken att hyra in sig på konserthus genom att ta in intäkter.

Jag återkommer i mitt nästa inlägg för att ge exempel på konsekvenserna.

Anf. 105 Försvarsminister KARIN ENSTRÖM (M):

Herr talman! Försvarsmaktens organisation i fred, grundorganisationen, består av 34 organisationsenheter. Livgardet i Kungsängen, P 4 i Skövde, marinbasen i Karlskrona och F 21 i Luleå är exempel på sådana. Tidigare var försvarsmusiken organiserad inom en egen organisationsenhet, nämligen Försvarsmusikcentrum. Försvarsmusikcentrum lades ned vid utgången av 2009, och verksamheten inordnades i Livgardet. Därmed samordnades den statsceremoniella verksamheten inom Livgardet. Sedan 2010 är försvarsmusiken en enhet inom Livgardet, och chefen för Livgardet är också chef för försvarsmusiken.

Precis som Kerstin Haglö säger styr regeringen Försvarsmaktens verksamhet. Det gör vi genom Försvarsmaktens instruktion, regleringsbrevet och enskilda regeringsbeslut. Enligt instruktionen, som vi båda är medvetna om, ska Försvarsmakten medverka i statsceremonier. Det kan innebära högvaktsavlösning och annan statsceremoniell verksamhet. Ett exempel är riksmötets öppnande.

Regeringen har på detta sätt bestämt ramen för försvarsmusikens verksamhet. Men inom denna ram är det Försvarsmakten som bestämmer omfattningen av verksamheten och därmed också hur mycket anslagsmedel som ska användas.

Frågan om en myndighets möjlighet att få ta ut en avgift för varor och tjänster regleras i avgiftsförordningen, vilket Kerstin Haglö också vet, och där stadgas att en myndighet får ta ut avgifter för varor och tjänster bara om detta följer av en lag, en förordning eller ett särskilt beslut av regeringen. Här hoppas jag att Kerstin Haglö och jag är överens om att det är en bra ordning att Försvarsmaktens verksamhet i grunden är finansierad via statskassan.

I regleringsbrevet till Försvarsmakten anger regeringen vilka verksamheter som myndigheten får ta ut avgift för, och där, som jag har sagt i mitt svar, är försvarsmusiken inte medtagen. I mitt svar på den skriftliga frågan och i mitt svar på interpellationen i dag kan jag bara konstatera att Försvarsmakten inte har begärt att regeringen ska ändra i regleringsbrevet så att man får ta ut avgifter för försvarsmusikens verksamhet.

Jag vet att det i denna diskussion har förekommit uppgifter om att det skulle ha funnits något undantag kring detta när det gäller försvarsmusiken och att detta skulle ha förändrats. Men det är inte korrekt.

Bakgrunden är nämligen att Livgardet i slutet av förra året i en skrivelse till Högkvarterets juridiska stab ställde ett antal frågor om musik-kårernas verksamhet. I detta svar klargjorde juridiska staben det rättsliga

läget. Där konstaterade man också att försvarsmusiken i dag bara kan delta i statsceremoniell verksamhet och evenemang som ligger inom ramen för uppdrag från chefen för produktionsledningen till chefen för Livgardet. Där var också myndighetens juridiska stab klar med att försvarsmusiken inte i något fall kunde ta ut ersättning för sin verksamhet.

Då vill jag betona att det är Försvarsmakten som ska tolka de gällande bestämmelserna. Det kan inte jag som statsråd eller regeringen göra. Men jag vill ändå understryka att det inte har varit fråga om att det är en bestämmelse som har ändrats.

Därmed kvarstår mitt svar: Vi har inte fått in någon sådan förfrågan.

Slutligen vill jag i detta inlägg bara säga att denna debatt inte handlar om att det inte är en bra verksamhet och att musikerna inte är oerhört duktiga. Jag tror att alla kan hålla med om Kerstin Haglö's beskrivning av hur uppskattad verksamheten är och hur duktiga musiker vi har i försvarsmusiken.

Anf. 106 KERSTIN HAGLÖ (S):

Herr talman! Jag har fortfarande inte hört något direkt svar på min fråga från försvarsministern. Men försvarsministern har fortfarande lite tid kvar för det.

Jag kan bakgrunden till att juridiska staben satte ned foten. Jag har också respekt för att Livgardet nu följer det som juridiska staben har sagt. Men det är därför som jag ställer frågan. Det handlar om huruvida försvarsministern vill ta initiativ till det som jag frågar om, nämligen att ändra i regleringsbrevet. Det är försvarsministern som tillsammans med den övriga regeringen har ansvar för regleringsbrevet. Men försvarsministern hukar bakom myndigheten och vill inte svara ja eller nej på min fråga.

Om försvarsmusiken ska kunna möta ny publik – om försvarsministern nu tycker att försvarsmusiken är så pass viktig – måste man också göra det möjligt. Det är därför som jag ställer en fråga till försvarsministern och vill ha ett svar.

Jag kan ge ett exempel. I Jönköping höll bland andra Marinens Musikkår en stor konsert tillsammans med artisten Ola Salo. I publiken fanns 800 ungdomar. Jag är helt övertygad om att dessa 800 ungdomar aldrig, även om jag hade hoppats det, skulle gå på en adventskonsert med Marinens Musikkår i Amiralitetskyrkan eller titta på när Livgardets Dragonmusikkår gör en beriden vaktparad vid det kungliga slottet. Det är för att jag brinner för detta som jag vill ha till en ändring när man nu har kommit fram till att det inte är möjligt. Man lade ju locket på i somras för detta. Egentligen kom svaret från juridiska staben redan i december förra året. Försvarsmakten har haft ett år på sig om den hade varit intresserad. Det är därför som jag tycker att det är så viktigt att vi tar upp detta.

Tycker försvarsministern att det är viktigt att försvarsmusiken ges möjlighet till denna specifika verksamhet där man kan ta betalt för inträde och där man också kan få sälja sina cd-skivor, utöver den rent statsceremoniella verksamheten och övrig konsertverksamhet? Ska man inte kunna få ha denna specifika verksamhet? Det handlar inte minst om att ta vara på försvarsmusiken som den resurs som den faktiskt är och visa på dess status om man nu vill möta en ny publik och inte minst ge PR för Försvarsmakten.

Jag får inget svar från försvarsministern. Jag vet att det inte finns något undantag i regleringsbrevet. Men jag ställer frågan igen: Är försvarsministern beredd att se till att det fattas ett sådant beslut? Försvarsministern är fortfarande mig svaret skyldig. Det går inte att bara hänvisa till att det för närvarande inte finns något sådant undantag.

Ta initiativ, försvarsministern! Om ni brinner för frågan, visa att ni också är beredd att ta ett initiativ! Göm er inte bakom myndigheten Försvarsmakten!

Anf. 107 Försvarsminister KARIN ENSTRÖM (M):

Herr talman! Kerstin Haglö har flera gånger återkommit till frågan om jag kommer att se till att regeringen fattar ett beslut så att Försvarsmakten får ta ut avgifter för försvarsmusikens verksamhet. Jag säger det igen: Vi har inte fått in en begäran från Försvarsmakten om att ta ut sådana avgifter. Självfallet skulle regeringen kunna besluta att försvarsmusiken ska vara avgiftsfinansierad – om regeringen anser detta. Hittills har regeringen inte funnit skäl för ett sådant beslut.

Enligt instruktionen ska Försvarsmakten medverka vid statsceremonier. Det innebär att försvarsmusiken och musikkårerna ska stödja statsledningen och Försvarsmakten med musik. Jag har, herr talman, ingen anledning att föreslå regeringen att fatta ett beslut om avgifter och avgiftsuttag om inte Försvarsmakten själv vill ha det. Om Försvarsmakten återkommer och begär ett sådant beslut kommer vi att pröva denna framställan, men den varken kan eller vill jag föregripa i dag.

Anf. 108 KERSTIN HAGLÖ (S):

Herr talman! Detta blir än mer förvirrat. Är det myndigheterna som begär vad regeringen ska skriva i regleringsbrevet till myndigheterna? Försvarsministern säger att Försvarsmakten ännu inte har kommit in med en begäran. Sedan säger hon: Självfallet, men regeringen har inte funnit skäl att göra ett undantag i regleringsbrevet.

Jag anser därmed att svaret på den fråga jag har ställt i min skriftliga fråga och i denna interpellationsdebatt är: Nej, försvarsministern är inte beredd att ta något initiativ. Försvarsministern är inte beredd att se till att försvarsmusiken får en bredare plattform. Försvarsmusiken får fortsättningsvis inte sälja sina cd-skivor. Försvarsmusiken ska inte få hyra in sig vid konserter eller se till att det kommer härliga artister och solister.

Det finns en problematik i detta, men jag hinner inte gå in på den. Faktum är att det finns konserthus som i dag säger nej till försvarsmusiken efter detta beslut. De ser det nämligen som konkurrens att försvarsmusiken ska hyra in sig och inte ta betalt. De ser det som konkurrens med annan verksamhet, och därför säger de: Nej, ni är inte välkomna in i konserthuset. Vi hyr inte ut om ni inte tar inträde.

Det finns en stor problematik, och jag vill att försvarsministern lyssnar på mig och tar till sig. Jag tackar för interpellationsdebatten, men jag kan tyvärr inte tacka för svaret. Jag hoppas dock att försvarsministern har lyssnat på mig och förstår att det är en stor problematik. Jag hade önskat att försvarsministern hade tagit ett steg fram och sagt: Ja, jag är beredd att pröva denna fråga hos regeringen.

Försvarsministern gömmer sig dock bakom myndigheten. Det tycker jag inte är att vara minister – eller politiker.

Anf. 109 Försvarsminister KARIN ENSTRÖM (M):

Herr talman! Med anledning av det sista inlägget vill jag säga att vi trots allt har en ordning kring hur vi styr myndigheterna. Försvarsmakten är en av dessa myndigheter. Regeringen uppdrar åt Försvarsmakten att genomföra viss verksamhet, och sedan är det myndighetens chef – i det här fallet överbefälhavaren – som ser till att verksamheten genomförs. Efter det är det genom chefen för Högkvarterets produktionsledning som ÖB uppdrar åt Livgardet vilken verksamhet som ska bedrivas, till exempel den statsceremoniella.

Försvarsmusiken ska bedriva den musikverksamhet som Livgardet och ytterst Högkvarteret bestämmer. Vi har beställt att det ska finnas försvarsmusik till stöd för det statsceremoniella. Sedan får vi en redovisning tillbaka från överbefälhavaren, där man även kan finna hur detta har utförts. Inom de ramar regeringen har angett ska försvarsmusiken och musikkårerna som sagt stödja statsledningen och Försvarsmakten med musik. Det görs genom tre musikkårer.

Vi vet också att det har varit en hel del förändringar under årens gång; det ska man inte sticka under stol med. Det är likväl så – och här får Kerstin Haglö tycka att jag gömmer mig – att det är så vi styr våra myndigheter. Jag har också sagt att det naturligtvis inte blir nej till prövning av frågan om det kommer in en sådan begäran. Att säga vad svaret skulle bli kan jag däremot inte göra i dag.

Överläggningen var härmed avslutad.

17 § Bordläggning och beslut om förlängd motionstid

Anmälades och bordlades

Propositioner

2012/13:24 Ändringar i reglerna om beskattning av finansiella instrument på investeringssparkonto

2012/13:27 Beskattning av tillsatser i motorbränsle

Kammaren biföll talmannens förslag att motionstiden för propositionerna 2012/13:21 *Forskning och innovation för ett långsiktigt hållbart energisystem* och 2012/13:35 *Nya regler för industriutsläpp*, som tidigare hänvisats till utskott, skulle förlängas till *onsdagen den 7 november*.

Motioner

med anledning av skr. 2012/13:19 Utförande av drift och underhåll av järnväg

2012/13:T3 av Siv Holma m.fl. (V)

2012/13:T4 av Stina Bergström m.fl. (MP)

2012/13:T5 av Anders Ygeman m.fl. (S)

med anledning av framst. 2011/12:RB5 Medgivande för Riksbanken att ge kredit till Internationella valutafonden

2012/13:Fi3 av Ulla Andersson m.fl. (V)

2012/13:Fi4 av Erik Almqvist och Johnny Skalin (SD)

18 § Anmälan om interpellationer

Anmälades att följande interpellationer framställdes

den 19 oktober

2012/13:46 Arbetslöshetsförsäkringens påverkan på arbetsmarknaden

av *Patrik Björck* (S)

till finansminister Anders Borg (M)

den 23 oktober

2012/13:47 Hastighet på nya järnvägar

av *Stina Bergström* (MP)

till statsrådet Catharina Elmsäter-Svärd (M)

Interpellationerna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 6 november.

19 § Anmälan om frågor för skriftliga svar

Anmälades att följande frågor för skriftliga svar framställdes

den 19 oktober

2012/13:62 En samlad tolktjänst

av *Lennart Axelsson* (S)

till statsrådet Maria Larsson (KD)

den 22 oktober

2012/13:63 Epa- och A-traktorer och nollvisionen

av *Lars Mejern Larsson* (S)

till statsrådet Catharina Elmsäter-Svärd (M)

den 23 oktober

2012/13:64 Barn som utsätts för luftföroreningar

av *Désirée Liljevall* (S)

till statsrådet Catharina Elmsäter-Svärd (M)

2012/13:65 Skydd av svenska medborgare och en svensk riksdagsledamot

av *Peter Persson* (S)

till utrikesminister Carl Bildt (M)

2012/13:66 Ålderstester på ensamkommande flyktingbarn

av *Kent Ekeröth* (SD)

till statsrådet Tobias Billström (M)

2012/13:67 Åtgärder mot organiserad illegal handel med alkohol

av *Carina Adolffsson Elgestam* (S)

till finansminister Anders Borg (M)

2012/13:68 Sockenindelning

av *Gunnar Sandberg* (S)

till finansminister Anders Borg (M)

2012/13:69 En fredlig lösning av konflikten och kriget i Colombia

av *Amineh Kakabaveh* (V)

till utrikesminister Carl Bildt (M)

Prot. 2012/13:14

23 oktober

Frågorna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 6 november.

20 § Anmälan om skriftliga svar på frågor

Anmäldes att skriftliga svar på följande frågor inkommit

den 22 oktober

2012/13:32 Kontrollåtgärder vid HUS-avdrag

av *Hans Olsson* (S)

till finansminister Anders Borg (M)

2012/13:33 Spårbara betalningsmedel

av *Hans Olsson* (S)

till finansminister Anders Borg (M)

2012/13:34 HUS-avdrag och skattekonto

av *Hans Olsson* (S)

till finansminister Anders Borg (M)

2012/13:35 HUS-avdrag och begreppet hushåll

av *Hans Olsson* (S)

till finansminister Anders Borg (M)

2012/13:40 Översyn av samordningsnummer

av *Hans Olsson* (S)

till finansminister Anders Borg (M)

2012/13:45 Proposition om reformering av skatteutjämningsystemet

av *Mats Pertoft* (MP)

till statsrådet Peter Norman (M)

Svaren redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 6 november.

Prot. 2012/13:14
23 oktober

21 § Kammaren åtskildes kl. 19.55.

Förhandlingarna leddes
av tredje vice talmannen från sammanträdet början till ajourneringen
kl. 15.50 och
av talmannen därefter till sammanträdet slut.

Vid protokollet

CLAES MÅRTENSSON

/Eva-Lena Ekman

1 § Information från regeringen om Europeiska rådets möte

den 18 och 19 oktober	1
Anf. 1 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M)	1
Anf. 2 MARIE GRANLUND (S).....	3
Anf. 3 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M)	4
Anf. 4 MARIE GRANLUND (S).....	5
Anf. 5 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M)	5
Anf. 6 Andre vice talman ULF HOLM (MP).....	5
Anf. 7 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M)	6
Anf. 8 Andre vice talman ULF HOLM (MP).....	7
Anf. 9 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M)	7
Anf. 10 PEDER WACHTMEISTER (M)	7
Anf. 11 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M)	8
Anf. 12 PEDER WACHTMEISTER (M)	8
Anf. 13 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M)	8
Anf. 14 JOHNNY SKALIN (SD).....	9
Anf. 15 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M)	9
Anf. 16 JOHNNY SKALIN (SD).....	10
Anf. 17 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M)	10
Anf. 18 CARL B HAMILTON (FP)	11
Anf. 19 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M)	11
Anf. 20 CARL B HAMILTON (FP)	12
Anf. 21 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M)	12
Anf. 22 JENS HOLM (V)	12
Anf. 23 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M)	13
Anf. 24 JENS HOLM (V)	13
Anf. 25 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M)	14
Anf. 26 JOHAN HEDIN (C)	14
Anf. 27 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M)	14
Anf. 28 JOHAN HEDIN (C)	15
Anf. 29 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M)	15
Anf. 30 ROBERT HALEF (KD).....	15
Anf. 31 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M)	16
Anf. 32 ALLAN WIDMAN (FP).....	16
Anf. 33 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M)	17
Anf. 34 BO BERNHARDSSON (S)	17
Anf. 35 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M)	18
Anf. 36 STAFFAN DANIELSSON (C).....	19
Anf. 37 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M)	19
Anf. 38 HANS ROTHENBERG (M)	20
Anf. 39 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M)	20
Anf. 40 PETER ERIKSSON (MP).....	21
Anf. 41 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M)	21
Anf. 42 KARL SIGFRID (M)	22
Anf. 43 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M)	22
Anf. 44 BÖRJE VESTLUND (S).....	22

Anf. 45 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M)	23
2 § Justering av protokoll	23
3 § Meddelande om statsministerns frågestund	24
4 § Anmälan om personlig ersättare för särskild företrädare för partigrupp	24
5 § Anmälan om protokollsutdrag från utskott	24
6 § Anmälan om inkomna faktagromemorior om förslag från Europeiska kommissionen	24
7 § Hänvisning av ärende till utskott	24
8 § Förnyad bordläggning	24
9 § Anmälan om fördröjt svar på interpellation	25
10 § Svar på interpellation 2012/13:16 om ungas straff	25
Anf. 46 Justitieminister BEATRICE ASK (M)	25
Anf. 47 KENT EKEROTH (SD)	26
Anf. 48 Justitieminister BEATRICE ASK (M)	27
Anf. 49 KENT EKEROTH (SD)	28
Anf. 50 Justitieminister BEATRICE ASK (M)	29
Anf. 51 ANTON ABELE (M)	30
Anf. 52 KENT EKEROTH (SD)	30
Anf. 53 ANTON ABELE (M)	31
Anf. 54 KENT EKEROTH (SD)	31
Anf. 55 Justitieminister BEATRICE ASK (M)	32
11 § Svar på interpellation 2012/13:19 om vandalism som slår ut fiskodlare	33
Anf. 56 Justitieminister BEATRICE ASK (M)	33
Anf. 57 ISAK FROM (S)	33
Anf. 58 Justitieminister BEATRICE ASK (M)	34
Anf. 59 ISAK FROM (S)	35
Anf. 60 Justitieminister BEATRICE ASK (M)	36
Anf. 61 ISAK FROM (S)	36
Anf. 62 Justitieminister BEATRICE ASK (M)	37
12 § Svar på interpellation 2012/13:14 om jobben inom industrin i Värmland	37
Anf. 63 Näringsminister ANNIE LÖÖF (C)	37
Anf. 64 BERIT HÖGMAN (S)	38
Anf. 65 ANN-KRISTINE JOHANSSON (S)	39
Anf. 66 Näringsminister ANNIE LÖÖF (C)	40
Anf. 67 BERIT HÖGMAN (S)	41
Anf. 68 ANN-KRISTINE JOHANSSON (S)	42
Anf. 69 PATRIK BJÖRCK (S)	43
Anf. 70 Näringsminister ANNIE LÖÖF (C)	44
Anf. 71 BERIT HÖGMAN (S)	45
Anf. 72 PATRIK BJÖRCK (S)	46
Anf. 73 Näringsminister ANNIE LÖÖF (C)	46
Ajournering	47
Återupptagna förhandlingar	47
13 § Svar på interpellationerna 2012/13:30 och 36 om situationen i Kronobergs län	47

Anf. 74 Näringsminister ANNIE LÖÖF (C)	47
Anf. 75 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (S)	48
Anf. 76 Näringsminister ANNIE LÖÖF (C)	49
Anf. 77 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (S)	50
Anf. 78 Näringsminister ANNIE LÖÖF (C)	51
Anf. 79 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (S)	52
Anf. 80 Näringsminister ANNIE LÖÖF (C)	53
14 § Svar på interpellationerna 2012/13:42 och 43 om varslen	
 i Blekinge och i Jönköpings län.....	53
Anf. 81 Näringsminister ANNIE LÖÖF (C)	53
Anf. 82 SUZANNE SVENSSON (S).....	54
Anf. 83 PETER PERSSON (S)	55
Anf. 84 PATRIK BJÖRCK (S)	56
Anf. 85 Näringsminister ANNIE LÖÖF (C)	57
Anf. 86 SUZANNE SVENSSON (S).....	58
Anf. 87 PETER PERSSON (S)	59
Anf. 88 PATRIK BJÖRCK (S)	60
Anf. 89 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (S)	60
Anf. 90 HELENA LINDAHL (C).....	61
Anf. 91 Näringsminister ANNIE LÖÖF (C)	62
Anf. 92 SUZANNE SVENSSON (S).....	63
Anf. 93 PETER PERSSON (S)	64
Anf. 94 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (S)	64
Anf. 95 Näringsminister ANNIE LÖÖF (C)	65
15 § Svar på interpellation 2012/13:22 om Swedec	65
Anf. 96 Försvarsminister KARIN ENSTRÖM (M)	65
Anf. 97 TORBJÖRN BJÖRLUND (V).....	66
Anf. 98 Försvarsminister KARIN ENSTRÖM (M)	67
Anf. 99 TORBJÖRN BJÖRLUND (V).....	68
Anf. 100 Försvarsminister KARIN ENSTRÖM (M)	69
Anf. 101 TORBJÖRN BJÖRLUND (V).....	69
Anf. 102 Försvarsminister KARIN ENSTRÖM (M)	70
16 § Svar på interpellation 2012/13:27 om försvarsmusikens	
 framtid	71
Anf. 103 Försvarsminister KARIN ENSTRÖM (M)	71
Anf. 104 KERSTIN HAGLÖ (S)	71
Anf. 105 Försvarsminister KARIN ENSTRÖM (M)	72
Anf. 106 KERSTIN HAGLÖ (S)	73
Anf. 107 Försvarsminister KARIN ENSTRÖM (M)	74
Anf. 108 KERSTIN HAGLÖ (S)	74
Anf. 109 Försvarsminister KARIN ENSTRÖM (M)	75
17 § Bordläggning och beslut om förlängd motionstid	75
18 § Anmälan om interpellationer.....	76
19 § Anmälan om frågor för skriftliga svar.....	76
20 § Anmälan om skriftliga svar på frågor.....	77
21 § Kammaren åtskildes kl. 19.55.....	78

